

Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka

Kolodvorska cesta 51

6257 Pivka

LETNO POROČILO 2022

Pivka, februar 2023

KAZALO VSEBINE:

1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA – PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA	5
1.1. O JAVNEM ZAVODU – PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA.....	5
1.2. GLAVNA PODROČJA DELOVANJA IN REGISTRIRANA DEJAVNOST ZAVODA.....	5
1.3. LOKACIJA POSLOVANJA.....	6
1.4. ZAPOSLENI	6
1.5. SVET ZAVODA.....	7
2. POROČILO O OBISKU V LETU 2022	8
3. PREGLED IZVEDENIH AKTIVNOSTI V LETU 2022	11
3.1. UPRAVLJANJE IZLETNIŠKIH TOČK IN DRUGE TURISTIČNE PONUDBE.....	11
3.2. KOMUNICIRANJE IN TRŽENJE.....	14
3.3. SODELOVANJE Z DRUGIMI (TURISTIČNIMI) PONUDNIKI	17
3.3.1. TRIO KRAŠKIH ZNAMENITOSTI.....	17
3.3.2. SODELOVANJE S SLOVENSKIMI ŽELEZNICAMI	17
3.3.3. SODELOVANJE Z MUZEJEM NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE, NARODNIM MUZEJEM SLOVENIJE IN TEHNIŠKIM MUZEJEM SLOVENIJE.....	18
3.3.4. SODELOVANJE S PORTALOM »POSTANI VOJAK« SLOVENSKE VOJSKE	18
3.3.5. AVTO-MOTO ZVEZA SLOVENIJE.....	18
3.3.6. DESTINACIJA ZELENI KRAS IN OSTALI REGIJSKI TURISTIČNI AKTERJI.....	18
3.3.7. PAKETI ZVEZDAR, SELECT BOX IN SELECT CARD	19
4. DOGAJANJE V PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE	20
4.1. ORGANIZACIJA DOGODKOV IN PRIREDITEV	20
4.2. UGODNOSTI IN DOGAJANJE OB OBISKU NA MUZEJSKE DNEVE IN DNEVE S POSEBNIM KULTURNIM POMENOM	46
4.3. VISOKI PROTOKOLARNI OBISKI	50
4.4. VIDNEJŠI PARTNERSKI IN DRUGI OBISKI	57
4.5. PARK VOJAŠKE ZGODOVINE NA PARTNERSKIH SREČANJIH DRUGOD	63
5. MUZEJSKA JAVNA SLUŽBA	68
5.1. NOVE STALNE, OBČASNE IN GOSTUJOČE RAZSTAVE TER MUZEJSKE DOPOLNITVE V PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE.....	68
5.2. GOSTOVANJA RAZSTAV PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE IZVEN MUZEJA.....	77
5.3. NOVI VELIKI EKSPONATI V PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE	78

5.4.	INVENTARIZACIJA IN DIGITALIZACIJA	82
5.5.	KONSERVIRANJE IN RESTAVRACIJA.....	82
5.6.	OBJAVLJANJE IN PREDSTAVLJANJE ZBIRK	82
5.7.	STROKOVNO RAZISKOVALNO DELO	83
5.8.	IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA STROKOVNE MUZEJSKE SLUŽBE.....	84
6.	OBOGATENA PONUDBA PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE	85
6.1.	MUZEJSKA TRGOVINA MAGAZIN	85
6.2.	SPLETNA TRGOVINA.....	85
6.3.	DARILNI BONI	86
6.4.	LETNA VSTOPNICA ZA OGLED PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE	86
6.5.	ROJSTNODNEVNA PRAZNOVANJA ZA OTROKE	87
6.6.	PREŽIVETJE V NARAVI ZA OTROKE.....	87
6.7.	TEAMBUILDING PROGRAMI.....	88
6.8.	POHODNIŠTVO, TEMATSKA POT NA PRIMOŽ IN KROŽNA POT VOJAŠKE ZGODOVINE.....	89
6.9.	POSTAJALIŠČE ZA AVTODOME.....	90
6.10.	INOVATIVEN PROJEKT VZDRŽEVANJA ZELENIH POVRŠIN	91
6.11.	MOBILNA IGRA VITEZOV IZZIV	91
6.12.	VIRTUALNA SOBA POBEGA	92
6.13.	TURISTIČNI BONI21	93
7.	PRIZNANJA IN POSEBNI DOSEŽKI PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE IN ZAPOSLENIH 94	
8.	SPONZORSTVO IN DONATORSTVO	96
9.	RAZVOJ IN KAKOVOST TURISTIČNE TER KULTURNE PONUDBE.....	97
9.1.	PODROČJE DRUŠTVENIH DEJAVNOSTI	97
9.2.	PRIPRAVA IN IZVAJANJE PROJEKTOV	97
10.	RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2022	100

1. PREDSTAVITEV JAVNEGA ZAVODA – PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA

1.1. O JAVNEM ZAVODU – PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA

Park vojaške zgodovine je muzej – vsebine, ki jih pokriva, se med seboj prepletajo in dopolnjujejo, v osnovi pa osredotočajo na vojaško zgodovino slovenskega nacionalnega prostora. Park tako zbira, ohranja, dokumentira, raziskuje in predstavlja materialno ter nematerialno dediščino s področja nacionalne vojaške zgodovine v kontekstu širše evropske in svetovne zgodovine. Park vojaške zgodovine deluje v skladu s sodobnimi muzeološkimi standardi in aktivno soustvarja muzeološko stroko.

1.2. GLAVNA PODROČJA DELOVANJA IN REGISTRIRANA DEJAVNOST ZAVODA

Odlok o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za turizem Pivka« (Uradni list RS, št. 54/2012 z dne 9. 7. 2010) je bil sprejet na seji Občinskega sveta Občine Pivka in objavljen v Uradnem listu RS št. 54/2010. V letu 2012 je bil po istem postopku sprejet Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za turizem Pivka« (Uradni list RS, št. 77/2012 z dne 12. 10. 2012). Dodatne spremembe so bile sprejete v letu 2013, ko je bil sprejet Odlok o spremembi in dopolnitvi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za turizem Pivka« (Uradni list RS, št. 90/2013 z dne 30. 10. 2013) ter v letu 2015, ko je bil sprejet Odlok o dopolnitvi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za turizem Pivka« (Uradni list RS, št. 78/2015 z dne 16. 10. 2015). V letu 2016 je Občinski svet Občine Pivka po skrajšanem postopku sprejel še spremembe Odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za turizem Pivka« (Uradni list RS, št. 54/10, 77/12, 90/13 in 78/15). 5. člen Odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za turizem Pivka« (Uradni list RS, št. 54/2010, 77/2012, 90/2013 in 78/15) se je spremenil tako, da so vse dejavnosti označene s črko in petmestno šifro SKD, opredelila se je glavna dejavnost zavoda: R91.020 (Dejavnost muzejev), seznam dejavnosti se je dopolnil s potencialnimi dejavnostmi, s katerimi bi se zavod lahko v prihodnosti ukvarjal. V letu 2021 je bil sprejet Odlok o izločitvi organizacijskih enot in preimenovanju javnega zavoda »Zavod za upravljanje dediščine in turizem Pivka« (Uradni list RS, št. 64/2021 z dne 23. 4. 2021), s katerim je bil zavod preimenovan v Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka. Po tem odloku so se iz zavoda izločili: organizacijska enota »Krajinski park Pivška presihajoča jezera«, Ekomuzej in naloge TIC-a.

Dne 21. maja 2019 je bil Park vojaške zgodovine vpisan v razvid muzejev pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije. V septembru 2021 je Vlada Republike Slovenije na predlog Ministrstva za kulturo Parku vojaške zgodovine s sklepom št. 62100-1/2021/4 podelila pooblastilo za opravljanje državne muzejske javne službe. Gre za javno službo muzejev za področje vojaške premične in nesnovne kulturne dediščine širšega pomena na območju Republike Slovenije. Pooblastilo je stopilo v veljavo s 1. januarjem 2022 in velja do preklica.

S tem je Park vojaške zgodovine pridobil tudi redno financiranje državne javne službe s strani države.

Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka z vidika uresničevanja javnega interesa v kulturi:

- opravlja naloge s področja varstva kulturne in naravne dediščine ter upravlja z objekti, ki so bili razglašeni za javno infrastrukturo na področju kulture;
- na podlagi zbiralne politike in poslanstva muzeja evidentira, zbira, dokumentira, digitalizira ter raziskuje premično in nematerialno kulturno dediščino;
- zbirke in ostalo dokumentarno gradivo varuje ter hrani v skladu s predpisi, standardi in normami muzejske stroke ter poslanstvom muzeja in jih predstavlja javnosti;
- postavlja stalne in občasne razstave ter skrbi za druge oblike predstavljanja v državi in tujini;
- pripravlja, organizira in izvaja izobraževanja, seminarje, predavanja, delavnice, okrogle mize ter srečanja;
- pripravlja strokovne podlage, študije, ocene in elaborate;
- posoja muzejsko gradivo za priložnostne razstave in posebne potrebe;
- sodeluje z zainteresiranimi organizacijami, ki v okviru svoje dejavnosti ali v zvezi z njo pripravljajo zbirke, razstave in druge oblike predstavljanja dediščine;
- izdaja strokovne in znanstvene publikacije o gradivu iz svojih zbirk, sintetične monografske študije, razstavne kataloge ter poljubne publikacije s svojega področja;
- izdaja zvočne, filmske in druge zapise, ki izhajajo iz poslanstva muzeja;
- strokovno sodeluje s fizičnimi in pravnimi osebami zasebnega prava, ki imajo zbirke premične dediščine, ter sodeluje pri urejanju in predstavljanju zbirk;
- skrbi za izobraževanje svojih strokovnih sodelavcev in nudi pomoč pri strokovnem izobraževanju strokovnih sodelavcev drugih muzejev ter ustanov;
- sodeluje pri slovenskem in mednarodnem kulturnem ter znanstvenem povezovanju z drugimi muzeji ter raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami.

1.3. LOKACIJA POSLOVANJA

JAVNI ZAVOD – PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA

Kolodvorska cesta 51, 6257 Pivka

+386 (0)31 775 002

info@parkvojaskezgodovine.si

1.4. ZAPOSLENI

Delovna mesta:

1. DIREKTOR ZAVODA – mag. Janko Boštjančič
2. POMOČNIK DIREKTORJA ZA PROGRAM – Boštjan Kurent
3. VODJA KOORDINACIJE – Andreja Požar Vadnjal (do 16. 8. 2022 odsotna na porodniškem dopustu)
4. KOORDINATOR – Teja Morelj (od 24. 6. 2022 odsotna na porodniškem dopustu)
5. GLAVNI RAČUNOVODJA – Marta Penko

6. MUZEJSKI INFORMATOR – Valentina Smrdel
7. MUZEJSKI INFORMATOR – Lorena Jaksetič
8. STROKOVNI DELAVEC – Silvo Čelhar
9. ČISTILKA – Nataša Marič
10. STROKOVNI DELAVEC – Aljaž Jug
11. MUZEJSKI INFORMATOR – Rok Pirjevec
12. MUZEJSKI INFORMATOR – Peter Požar
13. MUZEJSKI INFORMATOR – Sofija Kovač (zaposlena s 15. septembrom 2022)

1.5. SVET ZAVODA

Drago Štunf – predstavnik občinskega sveta/predsednik sveta zavoda

Mihaela Smrdel – predstavnica zainteresirane javnosti

Jože Morel – predstavnik občinskega sveta

Jana Gržinič – predstavnica zainteresirane javnosti

Andreja Požar Vadnjal – predstavnica zaposlenih

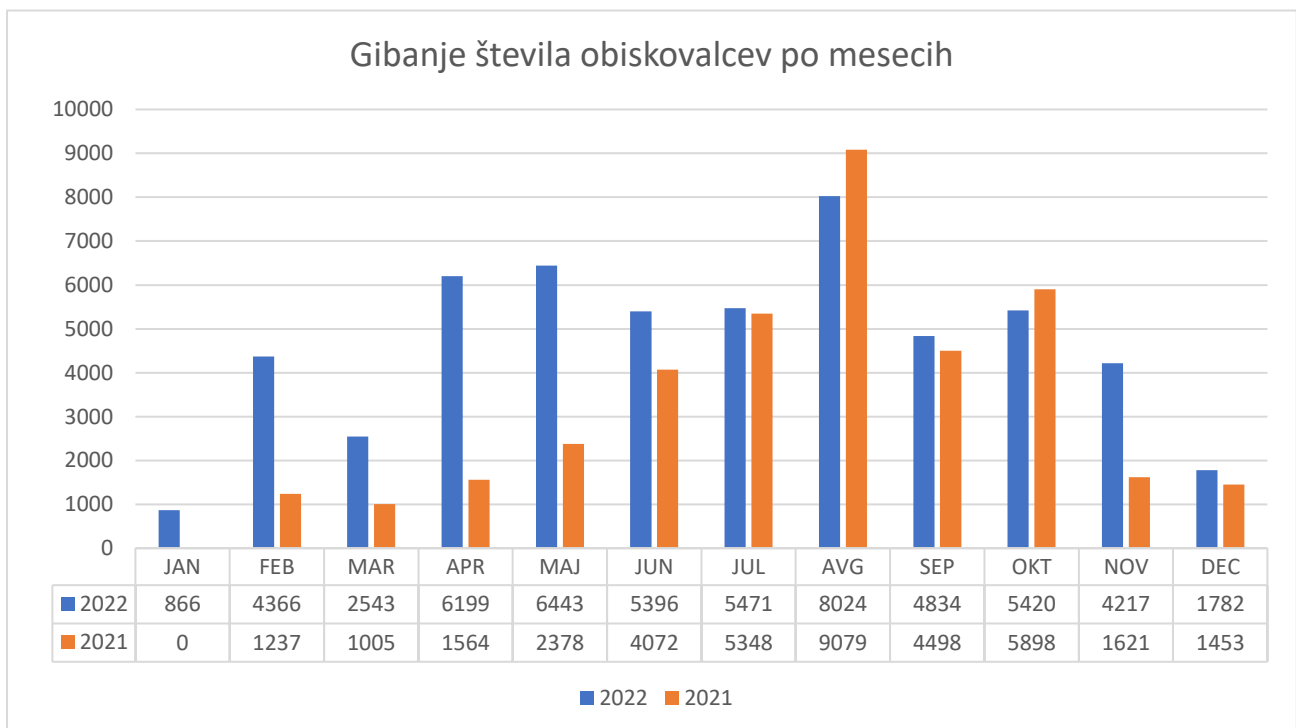
2. POROČILO O OBISKU V LETU 2022

Park vojaške zgodovine si je po ponovnem odprtju in postopni sprostitvi protikoronskih ukrepov v preteklem letu ogledalo **55.561 obiskovalcev**, s čimer se je število obiskovalcev močno približalo rekordni obiskanosti iz predkoronskega leta 2019, ko smo zabeležili 58.652 obiskovalcev.

V primerjavi v letom 2021, ki ga je v primežu epidemije obiskalo 39.023 obiskovalcev, je delež obiska leta 2022 **porasel za 42 %**, kar kaže na uspešno okrevanje turistične dejavnosti po epidemiji.

Primerjalna razporeditev obiskovalcev po mesecih v letu 2022 glede na leto poprej kaže največji porast v zimskih mesecih, saj so v letu 2021 pozimi še veljali protikoronski ukrepi oz. zaprtje muzejev. Nasprotno pa je bil v primerjavi z letom poprej leta 2022 nižji delež obiskovalcev v avgustu, predvsem na račun Srednjeveškega dneva, ki leta 2022 ni bil izpeljan (leta 2021 pa se ga je udeležilo 1167 obiskovalcev).

Na mesečni razpored obiskovalcev je vplivala tudi **možnost koriščenja turističnih bonov BON-21**, ki je do izteka njihove veljavnosti s pričetkom julija k obisku pritegnila veliko število obiskovalcev. V prvi polovici leta 2022 je bilo tako unovčenih za **20.780,43 EUR turističnih bonov** (19. 7.-31. 12. 2021: 64.088,66 EUR).

Izmed 55.561 obiskovalcev si je **52.653 obiskovalcev** muzej ogledalo s **plačljivo vstopnico, 2.908** pa je bilo **brezplačnih ogledov**, kamor sodijo individualni in skupinski ogledi redno zaposlenih v Slovenski vojski, ogledi za občane občine Pivka, novinarje ter

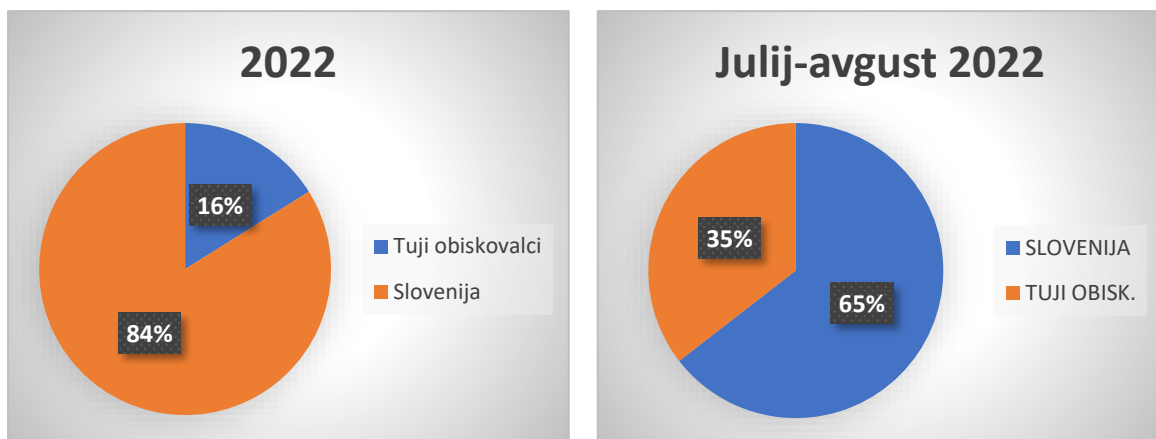
poslovne partnerje, unovčenja darilnih bonov in brezplačni ogledi ob odprtju novih muzejskih razstav ter prireditev.

Obiskovalci so se tudi v letu 2022 pogosto odločali za **dodatno muzejsko ponudbo**, ki muzejskemu ogledu pridodaja **izkustveno doživetje**. **Podmornico** si je lani, tudi po dobrem desetletju od njenega prihoda, odznotraj ogledalo **6.967 obiskovalcev**. Veliko povpraševanje smo zabeležili tudi za **preizkus na simulatorjih letenja**, in sicer je na **simulatorju MiG-a-21** svoje pilotske veščine preizkusilo **2.184 obiskovalcev**, **simulator Spitfira** pa je izbralo **1.388 obiskovalcev**.

Kot del dodatne muzejske ponudbe si je **utrdbo Alpskega zidu na Primožu** ogledalo **346 obiskovalcev** (2021: 162), izvedenih pa je bilo tudi **9 rojstnodnevnih praznovanj** (2021: 8).

Poleg ugodnega trenda obiska individualnih obiskovalcev je bil v letu 2022 posebej izrazit **povratak organiziranih skupin**, ki je v primerjavi z letom poprej **višji za kar 81 %**. Minulo leto je tako Park vojaške zgodovine obiskalo **431 organiziranih skupin** (2021: 238), od tega kar **143 šolskih** (2021: 78), kar celo za 41 skupin presega šolski obisk iz rekordnega leta 2019. **Najem vodnika** je doplačalo **38 skupin** (2021: 30).

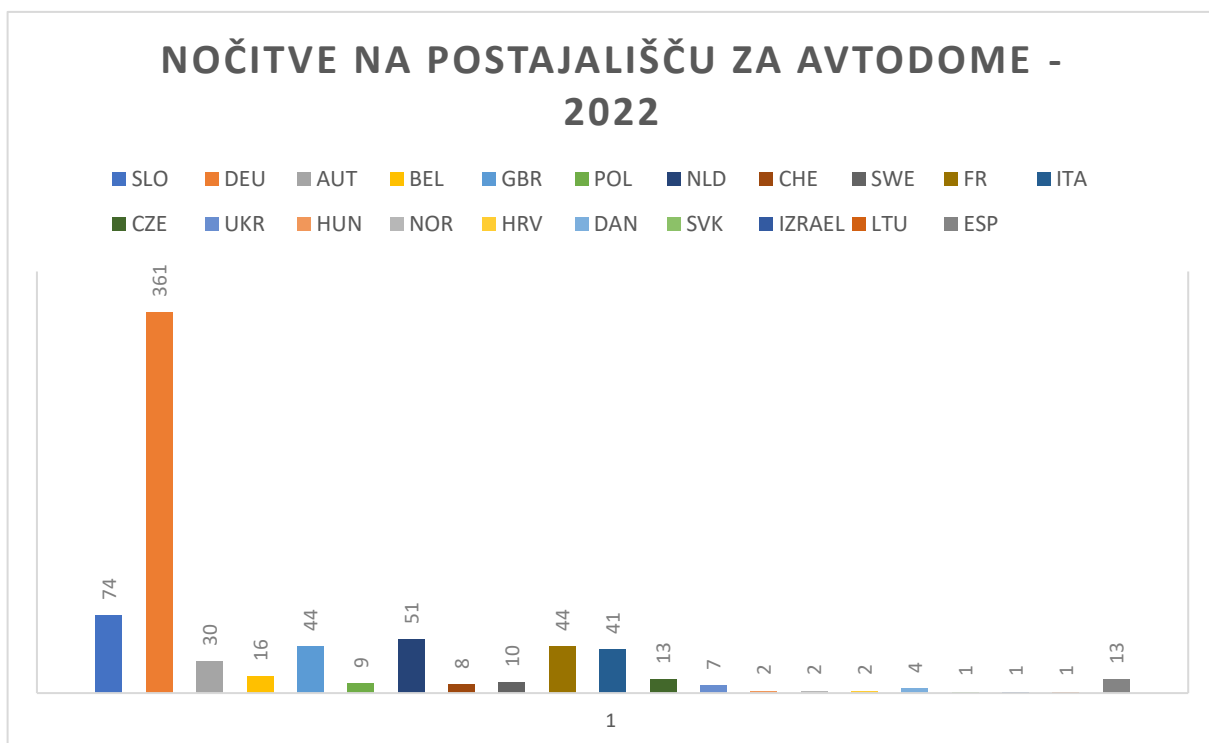
Leta 2022 smo v Parku vojaške zgodovine zabeležili **16 % tujih obiskovalcev**, pri čemer je bil skladno z visoko turistično sezono delež tujih obiskovalcev najvišji v poletnih mesecih. **Julija in avgusta** so tako **tujci** predstavljali **več kot tretjino obiskovalcev**.

V letu 2022 so Park vojaške zgodovine obiskali **obiskovalci iz 47 tujih držav**, in sicer smo na ogledu zabeležili **8.947 obiskovalcev** (2021: 3.551). V prvi peterici so prednjačili gostje iz **Nemčije** (28 % tujih obiskovalcev), **Italije** (19 % tujih obiskovalcev), **Hrvaške** (10 % tujih obiskovalcev), **Češke** (8 % tujih obiskovalcev) in **Avstrije** (7 % tujih obiskovalcev), sledijo jim **Nizozemci** ter **Madžari** (4 % tujih obiskovalcev).

Na vračanje turistov in ponoven zagon turističnih tokov kažejo tudi **podatki o nočitvah na postajališču za avtodome**, kjer je bilo zabeleženih **734 nočitev** (2021: 357), s čimer se je število v primerjavi z letom poprej več kot podvojilo. Od tega so skoraj polovico nočitev opravili gostje iz **Nemčije** (49 %), sledijo jim **slovenski gostje** (10 %), nato pa **Nizozemci** (7 %) ter **Francozi** in **Britanci** (6 %).

3. PREGLED IZVEDENIH AKTIVNOSTI V LETU 2022

3.1. UPRAVLJANJE IZLETNIŠKIH TOČK IN DRUGE TURISTIČNE PONUDBE

Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka upravlja s Parkom vojaške zgodovine, podzemno utrdbo Alpskega zidu na Primožu, Krožno potjo vojaške zgodovine in počivališčem za avtodome. Na vstopni točki Parka vojaške zgodovine je urejeno tudi turistično-informacijsko središče, ki dopolnjuje občinski Turistično-informacijski center v Krpanovem domu v Pivki.

PARK VOJAŠKE ZGODOVINE

Park vojaške zgodovine ni le največji muzejski kompleks v Republiki Sloveniji, ampak tudi edini evropski vojaški muzej, kjer je na ogled vse od najstarejših lokov do izjemne zbirke vojaške tehnične dediščine, ki prinaša edinstven vpogled v našo preteklost. Poleg dragocene tankovske, artilerijske in letalske zbirke s svojimi dimenzijami ter zgodbo navdušujejo muzejski »XXL« eksponati – nemška vojaška parna lokomotiva iz obdobja druge svetovne vojne, helikopter Mil Mi-8, policijski čoln P-111 in skrivnostna diverzantska podmornica P-913 Zeta, ki si jo je mogoče ogledati tudi odznotraj. Posebno muzejsko doživetje predstavlja preizkus na simulatorjih letenja z letaloma MiG-21 ali Spitfire, kjer lahko obiskovalci preverijo svoje pilotske veščine. Sprehod skozi prenovljeno razstavo »Pot v samostojnost« pa odstre še vpogled v prelomno obdobje rojstva naše države.

Park vojaške zgodovine kot sodobno muzejsko središče ponuja še mnogo več – muzejsko restavracijo, dobro založeno muzejsko trgovino, počivališče za avtodome in mrežo prijetnih sprehajalnih ter pohodnih poti.

V sklopu dodatne ponudbe Parka vojaške zgodovine lahko pohodniki obišejo tudi notranjost podzemne **UTRDBE ALPSKEGA ZIDU NA PRIMOŽU**. Do utrdbe je urejena tematsko-učna pot, ki povezuje Park vojaške zgodovine, nekdanji vojaški poligon na Koti 110 (613 m) in hrib Primož (718 m), kjer je italijanska vojska v 30. letih 20. stoletja zgradila mogočno podzemno utrdbo. Podzemni topniški objekt je predstavljal pomembno strateško točko italijanskega obrambnega sistema Alpski zid in je bil zasnovan kot poveljniška točka za skupino utrdb okrog Pivke. Ob poti je postavljenih pet večjih in pet manjših informativnih tabel o naravnih, kulturnih ter zgodovinskih zanimivostih Pivške kotline. Z vodnikom se lahko obiskovalci sprehodijo tudi v notranjost podzemne utrdbe in si ogledajo 500 m podzemnih rogov ter notranje prostore utrdbe.

KROŽNA POT VOJAŠKE ZGODOVINE

Štirinajst kilometrov dolga tematska učna pot se z izhodišča v Parku vojaške zgodovine, muzejskem središču z bogato zbirko vojaške zapuščine, vzpne do kaverne iz prve svetovne vojne na nekdanjem vojaškem poligonu in naprej do vrha Primoža, kjer se nahaja podzemna topniška utrdba Alpskega zidu z ohranjenimi podzemnimi tuneli, bojnimi položaji, skladišči streliva ter bivalnimi prostori. Spustu v dolino sledi ponovni vzpon na greben Šilentabra, ki pohodnike nagradi z lepim razgledom nad Pivko. Nekdaj je bil tu eden največjih utrjenih kompleksov na Slovenskem za obrambo pred turškimi vpadi, danes pa na vrhu stoji prenovljena cerkev sv. Martina. Pot se v sklepnem delu spusti do turistične vasi Narin in se zaključi nazaj na izhodiščni točki v Parku vojaške zgodovine.

TURISTIČNOINFORMACIJSKI CENTER PIVKA

Turističnoinformacijski center Pivka (TIC Pivka) v Parku vojaške zgodovine nudi domačinom, okoliškim prebivalcem in obiskovalcem od drugod bogat nabor brezplačnih publikacij o turistični ponudbi Pivke, območja Zelenega krasa, Ljubljane kot tudi širšega območja Slovenije. Poleg brošur turističnih ponudnikov je na voljo tudi promocijski material o lokalni gostinski in nastanitveni ponudbi skupaj z raznovrstnimi turističnimi zemljevidi ter publikacijami sorodnih in partnerskih organizacij.

V muzejski trgovini Magazin pa je poleg modelov in maket vojaških vozil, oblačil, pokrival, nahrbtnikov ter igrač naprodaj tudi raznolik asortiment spominkov Parka vojaške zgodovine in domačih izdelkov lokalnega ter regijskega območja.

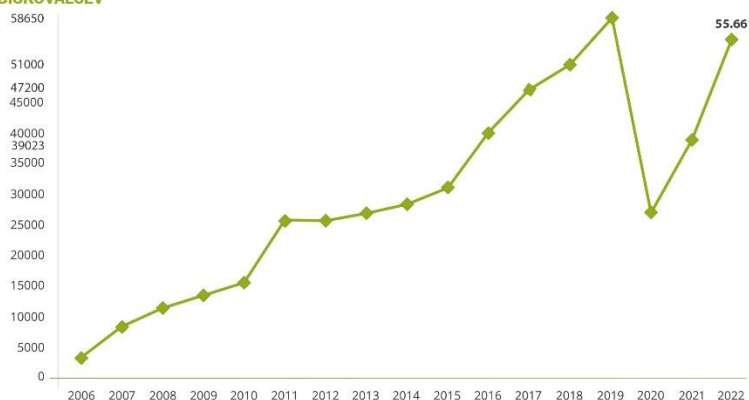

3.2. KOMUNICIRANJE IN TRŽENJE

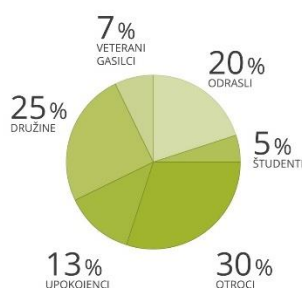
Zlasti prvo polovico leta 2022 je, podobno kot v letu 2021, močno zaznamovalo nadaljevanje epidemije koronavirusa, ki je omejila turistično-muzejsko dejavnost, zaustavila turistične tokove in predružačila zastavljene načrte nadaljnega razvoja. Park vojaške zgodovine so prizadeli omejevanje obiska v prvih dveh mesecih, spomladanski izpad obiska organiziranih skupin, še posebej šolskih, in ponovna odpoved sklopa spomladanskih tradicionalnih muzejskih dogodkov, ki s pestrim dogajanjem vsako leto pritegnejo veliko število obiskovalcev ter predstavljajo pomembno promocijsko sredstvo. Kljub temu je Park s prilagojenimi oglašnimi aktivnostmi in prilagajanjem komunikacij ter komunikacijskih kanalov uspešno promoviral tako sam muzej kot tudi Pivko oziroma regijo. Pomembna vzpodbuda ponovnemu zagonu slovenskega turizma je bila poleg *turističnih bonov* tudi uvedba *novih turističnih bonov BON-21*, ki jih je bilo mogoče koristiti tudi v Parku vojaške zgodovine. Teh smo do konca junija 2022 sprejeli za 20.780,43 EUR.

STATISTIKA

RAST ŠTEVILA OBISKOVALCEV

STRUKTURA OBISKOVALCEV

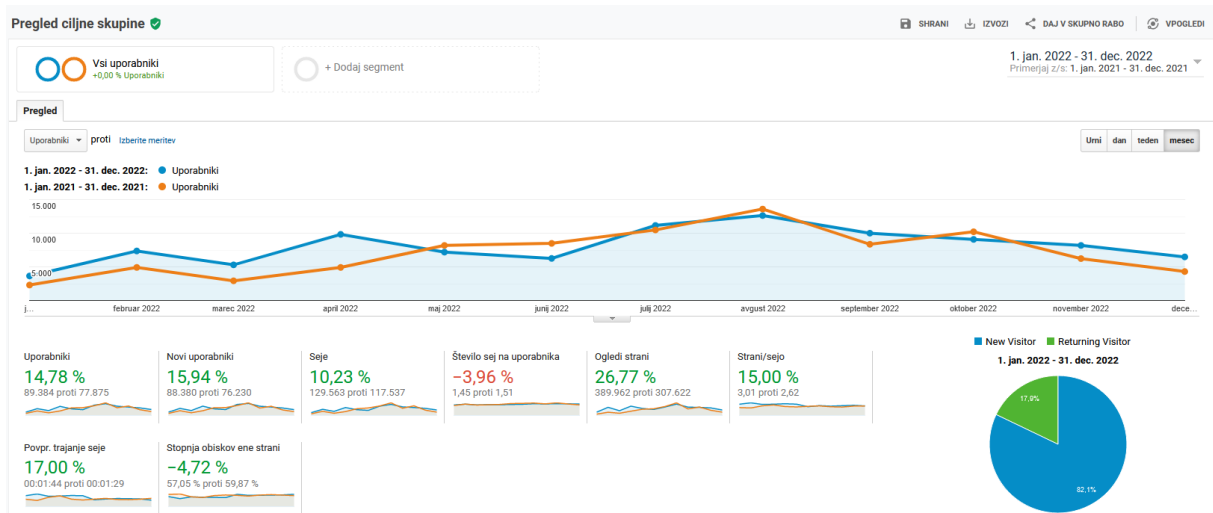
70%
30%

Oglaševanje je v letu 2022 temeljilo zlasti na domačem trgu, kar se je obrestovalo v smislu povečanega obiska domačih obiskovalcev. Park s ciljnim javnostmi komunicira po različnih kanalih: po spletni strani, socialnih omrežjih (Facebook, Twitter, YouTube, TripAdvisor, Instagram, Tik Tok) in različnih medijih. V zadnjih letih dajemo večji poudarek spletnemu oglaševanju, kar se je izkazalo kot učinkovito orodje.

V letu 2022 smo v okviru evropskega projekta Merlin CV posneli nov promocijski video Parka (<https://www.youtube.com/watch?v=AT1cjt0bvm8>), na katerega smo vezali tudi oglaševanje na našem YouTube kanalu.

V letu 2022 smo poskušali še okrepiti komunikacijo na vseh socialnih omrežjih, kjer smo bili deležni izjemno dobrega odziva, ki se je odražal tudi pri muzejskem obisku, predvsem v poletni sezoni in v času praznikov ter šolskih počitnic. Pomemben napredek je bil tudi v frekvenci dostopov do spletne strani, kjer je število obiskov na letni ravni poraslo za skoraj 15 %.

Število ogledov spletne strani Parka vojaške zgodovine – primerjava za leti 2021 in 2022

Dogajanje v Parku je običajno medijsko dobro pokrito in generira večje število objav v regionalnih ter nacionalnih medijih. Redno so članki o nas objavljeni v *Pivškem listu*, *Primorsko-notranjskih novicah*, *Primorskih novicah* ipd. V letu 2022 je bilo tudi na nacionalnem nivoju objavljenih kar nekaj odmevnih dogodkov, kot npr. obisk predstavnikov Vlade Republike Slovenije v regiji, odprtje razstav »Boj v zaledju strelskih jarkov« in »Dvorec Ravne«, ZgodoVikend ipd.

Najbolj odmeven dogodek tako v klasičnih medijih kot na socialnih omrežjih je bil prevoz policijskega helikopterja AB-212 »Bravo«.

V letu 2022 smo ohranili partnerstvo z Avto-moto zvezo Slovenije, ki združuje že več kot 75.000 članov. V zameno za reklamiranje po njihovih kanalih Park članom nudi 15-odstotni popust za osnovni ogled razstav in zbirk.

Park vojaške zgodovine je v letu 2022 distribuiral več različnih tiskovin informativnega značaja, ki so bile namenjene opisu Parka in okoliških znamenitosti. Tiskovine smo distribuili na različne točke (Petrolovi bencinski servisi, sobodajalci in hoteli v regiji ter širši okolici, TIC-i in turistične znamenitosti, železniške postaje, določene frekventne točke na Hrvaškem ter v Italiji), kjer se potencialni obiskovalci lahko seznanijo s turistično ponudbo Parka in občine Pivka v celoti.

Sejemska dejavnost je bila v letu 2022 zaradi koronavirusa deloma okrnjena. Poleg sodelovanja z RDO Zeleni Kras smo bili prisotni še na sejmu Alpe Adria in sejmih militarij v Šempetru pri Gorici. Park vojaške zgodovine je v okviru sejemske dejavnosti prvič doslej muzejsko ponudbo predstavljal tudi na Gasilski olimpijadi, odmevnem mednarodnem gasilskem dogodku, ki je bil tokrat prvič organiziran v Sloveniji.

V sodelovanju z vplivneži Atmosferci je bil konec leta 2022 posnet odmeven podcast z direktorjem Parka Jankom Boštjančičem (https://youtu.be/2_WynZsGzhl), ki je samo na YouTube-u presegel 21.000 ogledov.

V letu 2022 je Park organiziral tudi več odmevnih predavanj in mednarodnih dogodkov. Vsi so bili posneti in objavljeni na YouTube kanalu Parka vojaške zgodovine Pivka (<https://www.youtube.com/@ParkvojaskezgodovinePivka>), s čimer so dostopni tudi tistim, ki se jih niso mogli udeležiti v živo. Tudi po tem spletnem mediju smo tako izvajali promocijo strokovne in muzejske dejavnosti ter predstavljali raznovrstne zgodovinske teme zainteresirani javnosti.

Oglaševali smo tudi v različnih domačih revijah (*Avtodom, Gasilec, Lipov list, Slovenska vojska*) in na slovenskih radijih (Antena, Radio 1, Radio 94, Aktual, Robin, Štajerski val, Gorenc ...). Zelo uspešno je bilo zlasti oglaševanje v rubriki Namig za premik na Radiu Aktual.

Dodatnih jumbo panojev v letu 2022 nismo najeli, oglaševali smo zgolj na naših obstoječih panojih v Pivki in Lipici. V Pivki imamo postavljene tudi tri večje fasadne grafike.

V letu 2022 smo posebno pozornost v trženju posvetili šolam. Nadaljevali smo s projektom »Zbrali smo pogum«, ki je bil zasnovan leta 2021 v sodelovanju z Arhivom Republike Slovenije in Zavodom za šolstvo.

Ob zavedanju, da je za ponoven zagon turizma v regiji ključno medsebojno povezovanje, je Park vojaške zgodovine še okrepil sodelovanje z osrednjima turističnima ponudnikoma s kraškega območja – Parkom Škocjanske jame in Kobilarno Lipica – pod okriljem blagovne znamke *Trio kraških znamenitosti*. Tako je bil tudi v letu 2022 ohranjen vzajemen 25-% popust na vstopnine. Podobno sodelovanje smo v letu 2022 pričeli tudi s tremi nacionalnimi muzeji – Muzejem novejšje zgodovine Slovenije, Tehniškim muzejem Slovenije in Narodnim muzejem Slovenije – ki upravljajo z Depoji državnih muzejev v kompleksu Parka vojaške zgodovine.

3.3. SODELOVANJE Z DRUGIMI (TURISTIČNIMI) PONUDNIKI

3.3.1. TRIO KRAŠKIH ZNAMENITOSTI

Park vojaške zgodovine je kot ena izmed večjih in bolj obiskanih turističnih točk v tem delu Slovenije tudi v minulem letu obnovil sodelovanje s preostalima dvema večjima znamenitostma na krasu, Parkom Škocjanske jame ter Kobilarno Lipica.

Med pomembnejšimi aktivnostmi sodelovanja je zagotovitev vzajemnih popustov za obiskovalce ob obisku dveh ali več točk. Obiskovalci tako ob obisku ene izmed treh destinacij prejmejo kupone, s katerimi lahko pri preostalih dveh ponudnikih v roku treh mesecev uveljavljajo 25-odstotni popust za nakup vstopnice.

Sodelujoči ponudniki poleg tega skupaj nastopamo v marketinških akcijah in se predstavljamo na sejmi v Sloveniji ter tujini, skrbimo pa tudi za redno promocijo blagovne znamke »Kraški trio«.

Še vedno poteka tudi prodaja skupne darilne kartice Selectcard, tj. vrednostne kartice, ki je unovčljiva pri kateremkoli od treh ponudnikov. Kartica se prodaja na vseh pomembnih maloprodajnih mestih, kot so Spar, Mercator, Tuš, 1001 Dar, DZS, Mladinska knjiga, Big Bang, Office&More, Pošta Slovenije in tudi na Petrolovih ter OMV črpalkah.

3.3.2. SODELOVANJE S SLOVENSKIMI ŽELEZNICAMI

Slovenske železnice, Občina Pivka in Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka imamo sklenjen sporazum o sodelovanju pri turističnem razvoju največjega muzejskega kompleksa v Sloveniji, Parka vojaške zgodovine Pivka, ter drugih turističnih zanimivosti v občini Pivka, hkrati pa tudi dogovor o oblikovanju skupnih storitev v javnem potniškem prometu. V okviru sodelovanja je bila sprejeta tudi posebna ugodnost za obiskovalce Parka vojaške zgodovine. Vsem, ki se na Pivško pripeljejo z vlakom, tako pri nakupu vstopnice za osnovni ogled Parka nudimo 15-odstotni popust ob predložitvi veljavne vozovnice za vlak do Pivke.

GREMZVLAKOM **V PARK VOJAŠKE ZGODOVINE**

www.slo-zeleznice.si
www.parkvojaskezgodovine.si

 Slovenske železnice

3.3.3. SODELOVANJE Z MUZEJEM NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE, NARODNIM MUZEJEM SLOVENIJE IN TEHNIŠKIM MUZEJEM SLOVENIJE

Februarja 2022 je bil sklenjen muzejski sporazum o organizacijskem, strokovnem, promocijskem in tržnem sodelovanju za leto 2022, s katerim smo Muzej novejše zgodovine Slovenije, Narodni muzej Slovenije, Tehniški muzej Slovenije ter Park vojaške zgodovine nadgradili že do sedaj uspešno sodelovanje. Eden od konkretnih določil sporazuma je bil tudi dogovor o vzajemnih medsebojnih popustih, saj so vse do konca leta 2022 obiskovalci ob obisku enega od sodelujočih muzejev prejeli kupon za 25-odstotni popust, ki so ga lahko v roku treh mesecev unovčili pri enem od preostalih treh ponudnikov.

3.3.4. SODELOVANJE S PORTALOM »POSTANI VOJAK« SLOVENSKE VOJSKE

Park vojaške zgodovine je tudi v letu 2022 nadaljeval uspešno sodelovanje s spletnim portalom »Postani vojak«. Gre za enega osrednjih portalov Slovenske vojske z izredno velikim dosegom ciljne publike, ki redno oglašuje in promovira Park vojaške zgodovine na svojem kanalu. V sodelovanju s portalom »Postani vojak« je bilo minulo leto organiziranih več promocijskih nagradnih iger na njihovem uradnem Facebook profilu, v katerih so bili izžrebancem kot nagrada podeljeni darilni boni za ogled Parka vojaške zgodovine.

3.3.5. AVTO-MOTO ZVEZA SLOVENIJE

Z letom 2020 smo postali partner Avto-moto zveze Slovenije, ki združuje več kot 80.000 članov. V zameno za reklamiranje po njihovih kanalih Park članom nudi 15-odstotni popust za osnovni ogled razstav in zbirk. O ugodnosti, ki jo zagotavljamo članom AMZS-ja, obveščamo po komunikacijskih kanalih, kot so e-novice, *Motorevija*, na družbenih omrežjih Facebook, Twitter in Instagram ter na spletni strani www.amzs.si. Velik delež promocijskih aktivnosti in skupne ponudbe je v letu 2022 potekal tudi prek objav spletnih vplivnežev.

3.3.6. DESTINACIJA ZELENI KRAS IN OSTALI REGIJSKI TURISTIČNI AKTERJI

Dobro sodelovanje imamo vzpostavljeno tudi z Regionalno destinacijsko organizacijo RDO Zeleni kras. Redno se sestajamo na koordinacijskih sestankih, skupaj se udeležujemo sejmov in turističnih borz, sodelujemo pri pripravi marketinških akcij v Sloveniji ter tujini, veseli pa smo zlasti obiskov tujih bloggerjev, novinarjev in agentov, ki nam jih pomagajo privabiti v regijo. Ker je RDO Zeleni kras registrirana tudi za opravljanje agencijske dejavnosti, v sodelovanju z njimi pripravljamo tudi skupne ponudbe za skupine.

Uspešno sodelujemo tudi z Zavodom za turizem Pivka, Centrom Dina Pivka, Turizmom Postojna, TIC-em Ilirska Bistrica, Muzejem Krasa in drugimi lokalnimi turističnimi organizacijami ter ponudniki. Skupaj pripravljamo skupne ponudbe za obisk zaključenih skupin in si pomagamo pri distribuciji promocijskega materiala po Sloveniji, Italiji ter Hrvaški.

3.3.7. PAKETI ZVEZDAR, SELECT BOX IN SELECT CARD

V Parku vojaške zgodovine vzporedno z vse večjo prepoznavnostjo na nacionalni ravni zaznavamo tudi povečano povpraševanje obiskovalcev po možnosti podaritve vstopnic za ogled Parka vojaške zgodovine kot darilo. S tem namenom smo poleg lastne ponudbe darilnih bonov tudi v letu 2022 nadaljevali sodelovanje z več partnerji s področja oblikovanja in prodaje tematskih darilnih paketov ter darilnih kartic, ki so ponudbo Parka vojaške zgodovine vključili v svoj prodajni darilni program. Kot zelo uspešno se je izkazalo sodelovanje s podjetjem Zvezdar d.o.o., ki se na tržišču predstavlja z različnimi tematskimi darilnimi paketi, v katere je zajet darilni bon za obisk destinacije po izbiri iz priloženega kataloga turističnih točk. Bon za obisk Parka vojaške zgodovine je v okviru sodelovanja s podjetjem Zvezdar vključen v več tematskih darilnih paketov, pri čemer je v paket všteti ogled Parka vojaške zgodovine z vodenim ogledom notranjosti podmornice za celo družino.

Družinski ogled Parka vojaške zgodovine in notranjosti podmornice je še vedno tudi del ponudbe darilnih paketov Selectbox.

Skupaj s Kobilarno Lipica in Parkom Škocjanske jame pa smo vključeni še v vsebino darilne kartice SelectCard. Vsi trije turistični ponudniki sodelujemo v skupnem darilnem paketu Trio kraških znamenitosti, ki prejemniku nudi možnost unovčenja vrednosti na kartici za ogled ene izmed treh destinacij.

4. DOGAJANJE V PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE

4.1. ORGANIZACIJA DOGODKOV IN PRIREDITEV

27. 1. 2022	Spletno predavanje dr. Renata Podbersiča »Judje na Primorskem: med izbrisom in pozabo«
17. 2. 2022	Predstavitev knjige prof. dr. Tomaža Kladnika <i>Zadišalo je po Slovenski vojski</i>
feb. 2022	Park vojaške zgodovine se pridruži akciji »Muzeji za mir« Skupnosti muzejev Slovenije in ICOM-a Slovenije v podporo kolegom muzealcem v Ukrajini
19. 2.–6. 3. 2022	Zimske počitnice v Parku vojaške zgodovine
14. 3. 2022	Predavanje prof. ddr. Igorja Grdine »Osmanski imperij in Evropa« v Kulturnem domu Slavina v organizaciji KS Slavina, KD Slavina in Župnije Slavina ob sodelovanju Parka vojaške zgodovine
28. 3. 2022	Predavanje dr. Jerneja Kotarja iz Narodnega muzeja Slovenije »Začetki osmanskih vpadov na Kranjsko – med miti in resničnostjo« v Kulturnem domu Slavina v organizaciji KS Slavina, KD Slavina in Župnije Slavina ob sodelovanju Parka vojaške zgodovine
6. 4. 2022	Novinarska konferenca in odprtje razstave »Dvorec Ravne«
7. 4. 2022	Odprtje razstave »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti« in novinarska konferenca
12. 4. 2022	Slovesnost ob prihodu helikopterja Agusta Bell AB-212 Bravo
20. 4. 2022	Strokovni posvet o vojaškem transportu na soški fronti z naslovom »Boj v zaledju strelskih jarkov«
26. 4. 2022	Predstavitev zbornika <i>Dvorec Ravne – med zgodovino in digitalnim</i>
5. 5. 2022	Slovesnost ob obletnici padca letala Spitfire MH980 pri Suhorju
14. 5. 2022	14. mednarodni festival miniaturnih »Svet v malem«
16.–17. 5. 2022	Čezmejna študijska ekskurzija v okviru projekta »WALKofPEACE«
18. 5. 2022	Mednarodni muzejski dan
18. 5. 2022	Podpis pogodbe o sodelovanju med Parkom vojaške zgodovine, Parkom Škocjanske jame in Kobilarno Lipica pod krovno znamko »Trio kraških znamenitosti«
19. 5. 2022	Okrogla miza ob 25. obletnici sodelovanja Republike Slovenije v mirovnih operacijah in na mirovni misijah
20. 5. 2022	Predstavitev knjige Boruta Podgorška in Marka Malca <i>Na krilih poguma</i>
8. 6. 2022	Projekcija dokumentarnega filma »Misija Mangart« v Kinu Pivka v organizaciji Parka vojaške zgodovine, Veleposlaništva Združenih držav Amerike in Zavoda za turizem Pivka
18. 6. 2022	Poletna muzejska noč v Parku vojaške zgodovine
23. 6. 2022	Odprtje gostujoče razstave Mestnega muzeja Idrija »Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«
25. 6. 2022	Dan državnosti v Parku vojaške zgodovine
konec jun. 2022	Zaključek Poletne šole arheologije v organizaciji University of Wisconsin-Oshkosh, Narodnega muzeja Slovenije, Inštituta za arheologijo ZRC SAZU in Parka vojaške zgodovine

jul.–avg. 2022	Poletni počitniški program »Raziskujte z nami!«
24. 8. 2022	Počitniški dan pred Krpanovim domom (otroške delavnice v izvedbi Parka vojaške zgodovine in predstavljanje Slovenske vojske)
27.–28. 8. 2022	Snemanje dokumentarnega filma »Bratje v vojni«
30. 8. 2022	Študijska ekskurzija za učitelje v Park vojaške zgodovine in Dino Pivka v organizaciji Zavoda za turizem Pivka
15.–18. 9. 2022	<u>ZgodoVikend</u> 14. 9. 2022: novinarska konferenca ob pričetku ZgodoVikenda 15. 9. 2022: projekcija filma »Pot domov« v Kinu Pivka 16. 9. 2022: Vestirnga 2022 17. 9. 2022: muzejska vodenja in otroške delavnice 18. 9. 2022: Jesenski pohod po Krožni poti vojaške zgodovine, muzejska vodenja in otroške delavnice ter predstavitvene vožnje voznega dela zbirke Parka vojaške zgodovine in Vojaškega muzeja Slovenske vojske
22. 9. 2022	Projekcija dokumentarnega filma »Ravne – mali dvorec pomembnih ljudi« v Kinu Pivka
30. 9. 2022	Noč raziskovalcev v Parku vojaške zgodovine kot del projekta »Noč ima svojo moč 2022«
19. 10. 2022	Mednarodna znanstvena konferenca »Fašizem – sto let pozneje: stanje raziskav in nove raziskovalne perspektive«
22. 10. 2022	Proslava ob dnevu suverenosti v organizaciji Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve
29. 10.–6. 11. 2022	Jesenske počitnice v Parku vojaške zgodovine (podaljšan urnik, voden ogled garaž, pohod na Primož)
16. 11. 2022	Predavanje in predstavitev monografije <i>Od Okre do Albijske gore</i> kustosa Narodnega muzeja dr. Boštjana Laharnarja
18. 11. 2022	Podcast Atmosfercev na policijskem čolnu P-111: pogovor z direktorjem Parka mag. Jankom Boštjančičem
2. 12. 2022	Slovesnost ob zaključku obnove spomenika barona Andreja Čehovina (1810–1855) na Dunaju
15. 12. 2022	Predpremiere dokumentarnega filma »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice« in odprtje priložnostne razstave »Lipicanci – žive legende«
dec. 2022	Novoletne počitnice v Parku vojaške zgodovine

Spletno predavanje ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta

Ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta, 27. januarja 2022, sta Park vojaške zgodovine Pivka in Študijski center za narodno spravo pripravila spletno predavanje prof. dr. Renata Podbersiča z naslovom »Judje na Primorskem: med izbrisom in pozabo«.

Zgodovinar prof. dr. Renato Podbersič v okviru raziskovalnega dela na Študijskem centru za narodno spravo v Ljubljani in kot asistent za novejšo zgodovino na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici proučuje prelomna poglavja sodobne slovenske zgodovine ter družbene tokove preteklega stoletja na Slovenskem. V svojih znanstvenih objavah se podrobneje osredotoča na totalitarizme v 20. stoletju na Slovenskem, cerkveno zgodovino, prvo svetovno vojno in posebej soško fronto. Posebno pozornost pri svojem delu namenja tudi raziskovanju judovske zgodovine in preganjanju Judov v širšem srednjeevropskem prostoru. Je član mednarodne komisije za proučevanje holokavsta – IHRA, ki v Sloveniji deluje pri Ministrstvu za zunanje zadeve.

Slušatelji so se v poučnem predavanju podrobneje seznanili z razvojem judovske skupnosti na Primorskem in tragično usodo, ki je doletela njene pripadnike med holokavstom, zlasti po nemški zasedbi jeseni 1943. Predavatelj je ob tem izpostavil, da so Judje na Primorskem del naše zgodovine in so bili v tem prostoru, predvsem v Trstu ter Gorici, prisotni že od nekdaj. Tržaška judovska skupnost danes šteje okrog petsto članov in pokriva celotno območje avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine. Predavanje je sklenila misel, da je v izogib ponovitvi vojnih grozot in trpljenja ključno v kolektivnem spominu ozaveščati tudi o najbolj bolečih poglavjih iz naše zgodovine, kar je v luči aktualnih razmer še toliko bolj pomembno.

Predstavitve knjige prof. dr. Tomaža Kladnika *Zadišalo je po Slovenski vojski*

V Parku vojaške zgodovine je v četrtek, 17. februarja 2022, potekala predstavitve knjige polkovnika prof. dr. Tomaža Kladnika *Zadišalo je po Slovenski vojski*. Polkovnik Slovenske vojske dr. Tomaž Kladnik je predstojnik Katedre vojaških ved v Centru vojaških šol v Mariboru in eden največjih poznavalcev naše vojaške zgodovine. Vojaško in evropsko zgodovino predava tudi na Filozofski fakulteti

Univerze v Mariboru. Je zgodovinar, profesor in častnik z več kot 400 znanstveno-raziskovalnimi, strokovnimi ter pedagoškimi deli, v katerih obravnava tematiko nacionalne in obče sodobne zgodovine, s poudarkom na vojaški zgodovini. Pri tem odpira tudi nova poglavja in tako prispeva k razvoju slovenske znanstvene ter vojaške misli. Za svoje delo je med drugim prejel zlato medaljo Slovenske vojske, srebrno medaljo generala Maistra in srebrno medaljo Fridolina Kavčiča za znanstvenoraziskovalne dosežke.

Avtor v svoji zadnji knjigi obravnava slovenske vojake v vojskah 20. stoletja, pri čemer je poseben poudarek namenjen nastanku oboroženih sil demokratične in samostojne Slovenije ter vojni za obrambo njene suverenosti. Knjiga je izšla 25. oktobra 2021, ob dnevu suverenosti, ko obeležujemo odhod zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade iz Slovenije.

Pogovornemu večeru je dala poseben pečat udeležba prvega predsednika Vlade Republike Slovenije Lojzeta Peterleta, ustanovitelja Manevske strukture narodne zaščite Toneta Krkoviča in pesnika ter igralca Toneta Kuntnerja.

Muzeji za mir

Park vojaške zgodovine se je ob izbruhu vojne v Ukrajini februarja 2022 pridružil akciji »Muzeji za mir« Skupnosti muzejev Slovenije in ICOM-a Slovenije, s katero muzeji izražajo podporo svojim kolegom muzealcem v Ukrajini in obsojajo vsakršno vojno nasilje.

V skupni akciji opozarjajo na grozote vojn in kršenje človekovih pravic ter poudarjajo pomen miru in svobode: »Muzeji smo varuhi zgodovine in kulturne dediščine. Imamo moč, da preko primerov iz zgodovine opozarjamo na nasilje in temne dogodke človeštva, da učimo in se skupaj zavzemamo za boljši jutri. Naše poslanstvo je skrb za dediščino, demokracijo in svobodo. Naša naloga je, da geslo ‚Nikoli več vojn!‘ povemo glasno in opozarjamo na nasilje. Predmeti, ki jih hranimo, in gradivo, ki ga objavljamo, so zgodbe o nesmiselnosti vojn in trajni želji po miru ter blaginji za vse.«

Slovenski kulturni praznik in zimske počitnice v Parku vojaške zgodovine

V Parku vojaške zgodovine je bilo februarja in prve dni marca 2022 ponovno čutiti živahen muzejski utrip, kakršnega smo bili v muzeju vajeni pred epidemijo. Med muzejskimi zbirkami in razstavami je prvič lani glasneje završalo že na slovenski kulturni praznik, 8. februarja, ko je Park zabeležil rekorden dnevni obisk. Poleg tega so številne, zlasti družine s šolarji, konec meseca k obisku pritegnile tudi zimske šolske počitnice v kombinaciji z delno odpravo dolgotrajnih protikoronskih ukrepov. Muzejsko dogajanje brezskrbnih počitniških dni so še dodatno popestrile raznovrstne otroške delavnice. V prvih, podmorničarsko naravnanih, so otroci поблиže spoznavali notranjost diverzantske podmornice in napore pogoje življenja ter dela pod morsko gladino, za zaključek in spomin na prijetno preživet dan pa so si izdelali še lesen modelček vojaškega vozila. Drugi dve delavnici sta bili namenjeni nekoliko starejšim otrokom, saj so v spremstvu animatorjev muzejske zbirke in razstave raziskovali ob igranju interaktivne mobilne igre

»Vitezov izziv«. Interaktivna delavnica je udeležencem na tak način približala oddaljena poglavja iz naše zgodovine in jih seznanila z bogato vojaškozgodovinsko dediščino tega območja. V okviru dodatnih vsebin je bilo na zadnji počitniški vikend organizirano tudi vodenje po garažah z ogledom vozil iz voznega dela zbirke, ki so sicer obiskovalcem na ogled le kot del predstavitvenih voženj ob večjih muzejskih dogodkih. Športniki in pohodniki po duši pa so se lahko poleg tega udeležili še pohoda na Primož, kjer so si v spremstvu vodnika ogledali notranjost podzemne utrdbe Alpskega zidu.

Pestro muzejsko dogajanje se je odrazilo tudi v mesečni statistiki obiska, saj si je februarja in v prvih dneh marca 2022 muzejske zbirke in razstave ogledalo blizu 4.500 obiskovalcev, kar je skoraj še enkrat toliko, kot je bilo običajno celo v obdobju pred epidemijo. Pri tem so pomemben delež obiska predstavljala tudi unovčenja turističnih bonov '21.

Serija predavanj ob 500-letnici turškega vpada v Slavino

V aprilu 2022, na cvetno nedeljo, je minilo natanko 500 let od enega najbolj pretresljivih dogodkov v naši lokalni zgodovini. Ta dan so namreč v Slavino na enem od svojih plenilskih pohodov vdrla Turki in presenetili ljudi, ki so bili zbrani pri maši. Nekaj so jih takoj pobili, druge pa odpeljali v sužnost.

Za oživitev zgodovinskega spomina na ta strašni dogodek in veliko trpljenje naših prednikov so v Krajevni skupnosti Slavina, Kulturnem društvu Slavina in Župniji Slavina v sodelovanju s Parkom vojaške zgodovine združili moči ter lani spomladi pripravili dve predavanji, ki sta z različnih zornih kotov osvetlili to pretresljivo obdobje naše zgodovine. Serijo večernih srečanj v Kulturnem domu v Slavini je v sredini marca odprl znan slovenski zgodovinar in literarni zgodovinar prof. ddr. Igor Grdina s poučnim predavanjem »Osmanski imperij in Evropa«, v katerem je nazorno predstavil politične razmere v Evropi 15. ter 16. stoletja, zlasti z vidika naraščajočega vpliva in moči Osmanskega imperija ter posledic, ki so jih prinesli turški vpadi na evropska tla.

Konec marca pa je sledilo še drugo v sklopu predavanj z naslovom »Začetki osmanskih vpadov na Kranjsko – med miti in resničnostjo«, v katerem je predavatelj dr. Jernej Kotar iz Narodnega muzeja Slovenije udeležencem podrobneje predstavil potek ter smeri turških vpadov na naših tleh in posledice, ki so jih imeli na takratno prebivalstvo.

Otvoritev razstave »Dvorec Ravne«

V torek, 6. aprila 2022, je Občina Pivka v Parku vojaške zgodovine s krajšo slovesnostjo odprla občasno razstavo »Dvorec Ravne«, ki predstavlja eno osrednjih aktivnosti v okviru čezmejnega strateškega projekta Interreg Italia-Slovenija MerlinCV. Osrednji cilji projekta v teku med letoma 2019 in 2022 so bili

z novimi produkti na podlagi digitalizacije ter revitalizacije obuditi bogato grajsko dediščino programskega območja. Občina Pivka se je na projekt prijavila z namenom oživitve dvorca Ravne kot pomembne prvine grajske dediščine na Pivškem, v želji približati njegovo bogato zgodovino javnosti in začrtati smernice za njegov nadaljnji razvoj. Razstava »Dvorec Ravne« v tem kontekstu obiskovalcem prikazuje razgiban razvoj dvorca skozi čas, od prve omembe v začetku leta 1313, ko je rodbina Raunach na tem mestu postavila stolpast dvor, do polnega razcveta s plemiško družino Hohenwart v 18. stoletju. Poseben poudarek pri tem je dan tudi orisu lastniških rodbin, ki so upravljale z dvorcem skozi stoletja: plemiškim družinam Raunach, De Leo, Hohenwart in Marenzi, pri čemer so posebej izpostavljene življenjske usode Bernardina Raunacha, Franca Jožefa Hanibala Hohenwarta ter Karla Sigmunda Hohenwarta.

Posebno težo razstavi dajejo razstavljeni predmeti plemiške rodbine Hohenwart, ki sta jih njeni potomki Stephanie Wiesbauer in Gabriele Blaikner skupaj z bogatim slikovnim gradivom odstopili Občini Pivka za namene priprave razstave. Obiskovalcem sta tako poleg več pečatnikov rodbine Hohenwart iz različnih obdobij kot osrednja predmeta na ogled stol z izrezljanim grbom družine pred prevzemom grofovskega naslova in mizica z grbom družine, potem ko so njeni pripadniki že postali grofje. Obe potomki nekdanjih lastnikov dvorca Ravne sta se tudi udeležili odprtja razstave in v kratkem nagovoru izrazili hvaležnost, da zgodovina njune družine ter dvorca Ravne ne ostaja v preteklosti, ampak je predmet raziskovanj slovenskih zgodovinarjev. K pestrosti muzejske postavitve prispevajo tudi predmeti Narodnega muzeja Slovenije, in sicer arheološke najdbe s Šilentabra ter eksponati – del zbirke konhilij (polžev) Franca Jožefa Hanibala Hohenwarta, ki jih je za potrebe razstave odstopil Prirodoslovni muzej Slovenije. V okviru projekta MerlinCV je bila poleg tematske razstave urejena tudi tematska kolesarska trasa »Pot gradov«, vzpostavljena mobilna igra »Vitezov izziv«, posnet krajši dokumentarni film o Šilentabru in izdelana idejna zasnova dvorca Ravne kot hotela. V sklepni fazi projekta je bil izdan še zbornik strokovnih prispevkov z naslovom *Dvorec Ravne – med zgodovino in digitalnim*.

V Parku vojaške zgodovine odprta nova stalna razstava »Boj v zaledju strelskih jarkov«

V Parku vojaške zgodovine je bila 7. aprila 2022 s krajšo slovesnostjo odprta stalna razstava »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«, pripravljena na podlagi obsežne študije o transportu med prvo svetovno vojno kot ena zaključnih aktivnosti projekta »WALKofPEACE. Transport v času prve

svetovne vojne in vojaška logistika sta temi, ki pri predstavljanju prve svetovne vojne še nista bili deležni celovite muzejske obravnave, zato smo se v Parku posvetili muzejski predstavitvi tega obsežnega poglavja. Razstava prinaša vpogled v tematiko vojaškega transporta avstro-ogrske armade na soški fronti, od izgradnje novih transportnih sistemov po cestah, žičnicah in železnicah do transporta tako vojaških enot kot ogromnih količin orožja, streliva ter vsega drugega, kar je bilo potrebno za bojevanje na soški fronti. Pri tem so z vidika transporta posebnost predstavljale zlasti velike potrebe po oskrbi z vodo na kraškem bojišču in izjemno težavno oskrbovanje enot v visokogorju. Razstavo, pod katero se je podpisal direktor Parka mag. Janko Boštjančič s soavtorjema, sodelavcem ZRC SAZU dr. Gregorjem Antoličičem in zunanjim sodelavcem Parka Igorjem Gardelinom, je v Parku vojaške zgodovine slovesno odprl državni sekretar na Ministrstvu za obrambo g. Tone Slak. V kratkem nagovoru je iskreno čestital avtorjem za uspešno delo pri pripravi tako obsežne razstave, ki po njegovih besedah predstavlja nov pomemben prispevek pri raziskovanju naše vojaške dediščine in ohranjanju spomina na vojno dogajanje na naših tleh.

Ob zaključku projekta »WALKofPEACE« je v Parku vojaške zgodovine istega dne potekala tudi novinarska konferenca, na kateri so izvedene aktivnosti predstavili direktor Parka mag. Janko Boštjančič, predstavnica Posoškega razvojnega centra Vesna Kozar ter direktorica ustanove Fundacija Poti miru Maša Klavora. Projekt »WALKofPEACE – Trajnostni razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom« je bil čezmejni strateški projekt, ki je v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija 2014-2020 združil deset partnerjev iz Slovenije ter Italije s ciljem spodbuditi trajnostni razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom. Park vojaške zgodovine je kot partner pri projektu pod vodstvom Posoškega razvojnega centra sodeloval med novembrom 2018 in junijem 2022, pri čemer je bilo za projektne aktivnosti namenjenih 118.000 EUR.

V Parku slovesno obeležili prihod legendarnega policijskega helikopterja AB-212 »Bravo«

V Parku vojaške zgodovine smo 12. aprila 2022 s krajšo slovesnostjo proslavili umestitev ene najnovejših muzejskih pridobitev – policijskega helikopterja Agusta Bell 212. Slavni helikopter z registrsko oznako S5-HPB, ki ga tako piloti, mehaniki, reševalci kot vsi slovenski letalski navdušenci poznajo pod vzdevkom »Bravo«, je bil

marca lani upokojen po več kot štiridesetih letih aktivne službe in skoraj 10.000 urah letenja. V desetletjih služenja letalski enoti slovenske Milice oz. pozneje Policije se je s svojim doprinosom in zanesljivostjo v zraku zapisal v slovensko letalsko zgodovino. Poleg rednega policijskega dela je namreč sodeloval tudi pri gradnji planinskih koč, postavljaval po vrhovih radijske in televizijske oddajnike, predvsem pa je s prevozi ponesrečencev ter novorojenčkov in reševanjem ponesrečencev v gorah rešil neštivilna življenja. Na velik pomen eksponata je na slovesnosti ob njegovi pridobitvi opozoril tudi direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič: »Bravo' ni le helikopter; Bravo' je bil in ostaja legenda. Z umestitvijo v muzejsko razstavo za vedno!«

Helikopter »Bravo« je po izrednem prevozu z Brnika v Park vojaške zgodovine v pričetku aprila 2022 in zahtevni namestitvi v zbirko muzejskemu namenu simbolično predal minister za notranje zadeve Aleš Hojs. Minister se je Parku vojaške zgodovine zahvalil za dobro sodelovanje, ki se je začelo s prikazom vloge takratne Milice v osamosvojitvenem procesu v razstavi »Pot v samostojnost« in nadaljevalo z uspešno ter odmevno akcijo prevoza upokojenega policijskega čolna P-111. Helikopter »Bravo« tako predstavlja nadgradnjo dobrega in utečenega sodelovanja. »Bravo« je pravno-formalno uvrščen v zbirko vozil Muzeja slovenske policije. Zbrane je na slovesnosti tako nagovorila tudi vodja Darinka Kolar Osvald, ki je pozdravila vzpostavljeno medmuzejsko sodelovanje kot odlično rešitev za predstavljanje bogate dediščine Policije najširši javnosti. Pilot Letalske policijske enote Jure Olaj in dolgoletni načelnik letalske komisije pri Gorski reševalni službi ter inštruktor letalskega reševanja Janez Brojan pa sta z udeleženci delila še svoje izkušnje in anekdote iz službenih dni helikopterja. Legendarni helikopter je v zasluženi muzejski pokoj pospremil kvintet trobil Policijskega orkestra.

V Parku pripravili posvet o vojaškem transportu na soški fronti

V Parku vojaške zgodovine je 20. aprila 2022 potekal strokovni posvet pod naslovom »Boj v zaledju strelskih jarkov«, na katerem so povabljeni strokovnjaki z različnih zornih kotov obravnavali tematiko vojaškega transporta na soški fronti.

Dogodek je predstavljal nadgradnjo in vsebinsko dopolnitev istoimenske razstave, ki je bila v Parku odprta v pričetku aprila ter obiskovalcem v

stalni muzejski postavitvi prinaša vpogled v tematiko vojaškega transporta avstro-ogrske armade na soški fronti, od vzpostavljanja novih transportnih sistemov do logistike pri transportu vojaških enot in ogromnih količin orožja, streliva ter drugega materiala. Na strokovnem posvetu, pripravljenem v sklopu projekta »WALKofPEACE – Trajnostni razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom«, so kot govorniki nastopili priznani muzealci, zgodovinarji, arheologi in profesorji, ki so kot izjemni poznavalci obravnavane tematike strokovni javnosti predstavili manj poznane vidike tega obsežnega poglavja. Zbrane je uvodoma nagovoril direktor Parka mag. Janko Boštjančič, pri čemer je izrazil veselje nad povabilom Fundacije Poti miru pri sodelovanju v projektu, zahvaljujoč kateremu je bila v Parku celovite muzejske obravnave deležna doslej pogosto spregledana tema vojaškega transporta na soški fronti. Strokovni del posveta je odprl Mihael Uršič iz Fundacije Poti miru s predstavitevjo poslanstva fundacije na področju ohranjanja dediščine prve svetovne vojne. Niz predavanj sta nadaljevala kustos Kobariškega muzeja mag. Jaka Fili s prikazom vojaškega transporta v Zgornjem Posočju med prvo svetovno vojno in mag. Igor Gardelin z orisom avstro-ogrskega vojaškega transportnega omrežja za oskrbovanje soškega bojišča. Sodelavec Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC SAZU in predavatelj na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Mariboru dr. Gregor Antoličič je v svojem prispevku osvetlil kontekst vzpostavljanja poveljstva jugozahodne fronte ter nekatera logistična vprašanja v času prve svetovne vojne, prof. Vinko Avsenak pa je udeležencem predstavil rabeljski predor Štoln kot inovativno rešitev avstro-ogrske vojske za oskrbo bojišča v Zgornjem Posočju. Z drugačne perspektive je tematiko vojaškega transporta na soški fronti v svojem predavanju o Vršiču kot zaledju soške fronte predstavil predavatelj na Oddelku za arheologijo Filozofske fakultete v Ljubljani dr. Uroš Košir. Direktor Parka mag. Janko Boštjančič je v sklepnem delu tematiko vojaškega transporta umestil tudi v lokalno okolje in udeležencem orisal vlogo Št. Petra na Krasu med prvo svetovno vojno, ki je zaradi pomembne strateške lege v zaledju fronte postal pomembno logistično središče. Posvet je tematsko zaokrožil sodelavec Direktorata za kulturno dediščino Ministrstva za kulturo mag. Grega Žorž s predavanjem o uporabi podatkov laserskega skeniranja površja, zgodovinskih kart in spletnih pregledovalnikov Registra kulturne dediščine za namen raziskovanja soške fronte. Udeleženci so živahno debato nadaljevali ob sproščenem druženju.

Slovesnost ob obletnici padca letala Spitfire MH980 pri Suhorju

Konec aprila 2022 je minilo 77 let od strmoglavljenja britanskega lovskega letala Spitfire MH980 pri vasi Suhorje, na robu Brkinov, v katerem je tik pred koncem vojne tragično ugasnilo življenje mladega pilota, narednika britanskih kraljevih letalskih sil Edmunda Ramsbothama.

Komaj 21-letni pilot je bil pripadnik 249. eskadrilje, ene najslavnejših

lovskih enot britanskih kraljevih letalskih sil. Enota je v tistih dneh pomagala jugoslovanskim partizanom v zaključnih bojih z zalezovanjem nemških transportov na cesti in železnici. Letalo narednika Ramsbothama je bilo najverjetneje zadeto med nizkim preletom ob eksploziji tovornjaka s strelivom in je neposredno zatem strmoglavilo v bližini Suhorja. Truplo mladega angleškega pilota so vaščani dostojno pokopali na vaško pokopališče. Kmalu po vojni so posmrtno ostanke britanske vojaške oblasti prekopale na vojaško pokopališče v Beogradu, kjer počiva še danes. Spomin na ta tragični dogodek na Suhorju kljub temu ni nikoli povsem zamrl.

Park vojaške zgodovine je kot osrednji vojaški muzej v Republiki Sloveniji pomemben del svojih raziskovalnih naporov v zadnjih letih posvetil tudi proučevanju nesreč zavezniških letal na območju Slovenije in se zato z veseljem odzval pobudi vaške skupnosti iz Suhorja ter v letu 2021 na mestu strmoglavljenja letala postavil spomenik.

Ob obletnici v letu 2022 je Park vojaške zgodovine v sodelovanju z Veleposlaništvom Združenega kraljestva v Sloveniji v pričetku maja na mestu padca letala pri vasi Suhorje pripravil krajšo slovesnost. Po besedah direktorja Parka mag. Janka Boštjančiča je kraj nesrečne smrti pilota narednika Edmunda Ramsbothama postal pomemben simbolni kraj, kraj spomina na mnoge letalce zavezniških sil, ki so za svobodno Evropo dali največ – svoja mlada življenja. Ob tem je izpostavil, da je sporočilo, ki ga nosi spomenik, danes celo še bolj aktualno kot ob njegovi postavitvi, saj za svobodno Evropo ponovno umirajo tako mladi fantje kot tudi starejši, ženske in otroci. Tudi vojna v Ukrajini se nam zdi daleč ter pogosto slišimo in beremo komentarje, da se nas ne tiče. A tudi narednik Ramsbotham ni vedel za Suhorje in kje ležijo Brkini, pa je prav tu za svobodno Evropo daroval svoje življenje.

Jedro slovesnosti je predstavljalo polaganje vencev. V imenu Republike Slovenije je venec položil predsednik Državnega sveta g. Alojz Kovšca, v imenu Združenega kraljestva pa veleposlanica Združenega kraljestva v Sloveniji Nj. Eksc. Tiffany Sadler. Veleposlanica je v kratkem nagovoru zbranim izrazila globoko hvaležnost Parku vojaške zgodovine za postavitev spomenika in poudarila, da je današnji dogodek hkrati tudi velik poklon slovensko-britanskemu zavezništvu, ki je danes, ravno tako kot pred 77 leti v boju proti okupatorju, trdno tudi v podpori svobodni in suvereni Ukrajini.

Veliko priznanje Parku vojaške zgodovine v njegovem prizadevanju po spoštljivem ohranjanju spomina na bridke udarce druge svetovne vojne je izrazil tudi predsednik Državnega sveta Republike Slovenije g. Alojz Kovšca. Po njegovih besedah smo kot skupnost na podlagi skupne grožnje iz preteklosti zgradili močno solidarnost do narodov, ki se morajo za mir in svobodo boriti tudi danes. Svoj slavnostni nagovor je sklenil z mislijo: »Naj spomin na vse, ki so svojo življenjsko pot sklenili na slovenski zemlji v boju za svobodo, nikoli ne zamre.«

Slovesnosti je dodatno svečano noto pridodal dovršen skupen nastop trobilnega kvinteta britanskega vojaškega orkestra Colchester in trobilnega kvinteta Orkestra Slovenske vojske.

Park gostil mednarodni festival miniaturne »Svet v malem«

Park vojaške zgodovine je v sredini maja 2022 gostil mednarodni festival miniaturne »Svet v malem«. Na že 14. tradicionalnem srečanju maketarjev in modelarjev v organizaciji Društva Svet v malem, ki je tokrat prvič potekalo v Parku vojaške zgodovine, je sodelovalo 163 ustvarjalcev iz devetih držav. Strokovna komisija je v tekmovanju za najboljšo miniaturo v različnih kategorijah izbirala med kar

503 maketami in dioramami, s katerimi so ustvarjalci poustvarili dovršene pomanjšave vojaških vozil, plovil ter scenskih prikazov. Razstavljenе miniaturne v sklopu maketarskega tekmovanja so kot del dodatne muzejske ponudbe tega dne pomembno dopolnile muzejski prikaz vojaške tehnične dediščine. V sklopu festivala sta bila organizirana tudi prikaz izdelovanja maket in maketarski boljši sejem. Dogajanje je obogatila predstavitvena stojnica Oddelka za pridobivanje kadrov, kjer so vojaki in drugi pripadniki Slovenske vojske obiskovalcem predstavljali značilnosti vojaškega poklica ter poslanstvo Slovenske vojske.

Dogodek je poleg ustvarjalcev pritegnil k obisku veliko množico ljubiteljev maketarstva, ki so si z zanimanjem ogledali razstavljenе izdelke, navdušile pa so jih tudi raznolike muzejske zbirke in razstave.

Čezmejna študijska ekskurzija v okviru projekta »WALKofPEACE«

Park vojaške zgodovine je v sodelovanju s partnerji v ponedeljek in torek, 16. in 17. maja 2022, organiziral čezmejno študijsko ekskurzijo za novinarje, turistične delavce ter muzejske in lokalne vodnike z namenom promocije vojaškega turizma na območju, ki ga povezuje dediščina prve svetovne vojne. Študijska ekskurzija je bila izpeljana kot ena zaključnih aktivnosti strateškega projekta »WALKofPEACE. Čezmejni projekt v teku med novembrom 2018 in junijem 2022 je pod vodstvom Posoškega razvojnega centra združil

deset slovenskih ter italijanskih projektnih partnerjev iz območij z močno izraženo prisotnostjo ostalin prve svetovne vojne s ciljem ohranjanja, promocije in razvoja dediščine prve svetovne vojne med Alpami ter Jadranom. Na slovenski strani so se projektu pridružili še Park vojaške zgodovine, Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«, ZRC SAZU in Mestna občina Nova Gorica, na italijanski pa Regione del Veneto, VEGAL – Agenzia di sviluppo del Veneto Orientale, PromoTurismoFVG, ERPAC – Ente Regionale per il Patrimonio Culturale del Friuli Venezia Giulia ter Comune di Ragogna.

Udeleženci študijske ekskurzije so si na izhodišču v Parku vojaške zgodovine kot uvod v dvodnevni izlet po poteh vojaške dediščine ogledali najnovejšo razstavo »Boj v zaledju strelskih jarkov«, ki v stalni muzejski postavitvi osvetljuje tematiko vojaškega transporta avstro-ogrske armade na soški fronti. Razstava je bila odprta aprila letos na podlagi obsežne študije o transportu med prvo svetovno vojno

in predstavlja osrednji del projektnih aktivnosti Parka vojaške zgodovine. Študijska tura se je nadaljevala s postankom v Parku miru na Sabotinu, kjer so v tihem zavetju narave prepredeni številni rovi in kaverne iz prve svetovne vojne kot krut opomnik na trpljenje tistih, ki so se v njih borili ter umirali. Program prvega dne je sklenil obisk kostnice nad Kobaridom kot edine kostnice padlih italijanskih vojakov v Sloveniji.

Udeleženci so si naslednjega dne uvodoma ogledali predor Štoln, ki povezuje Log pod Mangartom z italijanskim Rabljem (it. *Cave del Predil*). Predor je med vojno predstavljal inovativno rešitev avstro-ogrske vojske za oskrbo bojišča v Zgornjem Posočju v času, ko je bil dostop po cesti čez prelaz Predel oviran zaradi italijanskega obstreljevanja. Ekskurzijo so nadaljevali na italijanski strani, kjer so v Rablju obiskali rudnik, v katerem se zaključuje Štoln, in tamkajšnje muzejsko središče za obiskovalce *Polo museale di Cave del Predil*. Program ogledov je sklenil obisk Muzeja prve svetovne vojne na Debeli Griži (*Museo del monte San Michele*).

Udeleženci so študijsko ekskurzijo zaključili s pozitivnimi vtisi in v strinjanju, da bi zagon tovrstnih programov za obiskovalce močno pripomogel k ohranjanju dediščine prve svetovne vojne ter promociji vojaškega turizma na tem območju.

Trio kraških znamenitosti z novim sporazumom nadaljuje sodelovanje

V maju 2022 smo Park vojaške zgodovine, Park Škocjanske jame in Kobilarna Lipica obeležili šesto obletnico podpisa sporazuma o sodelovanju kot del blagovne znamke »Trio kraških znamenitosti«. Trije glavni turistični ponudniki s kraškega območja smo z vzpostavitev skupne znamke oblikovali tudi posebno ugodnost, v sklopu katere obiskovalci ob nakupu vstopnice pri enem partnerju ob predložitvi manj kot tri mesece

stare vstopnice drugega partnerja pridobijo 25 % popusta. Ob šesti obletnici podpisa sporazuma smo Park vojaške zgodovine, Park Škocjanske jame in Kobilarna Lipica na Mednarodni muzejski dan, 18. maja 2022, v Lipici podpisali obnovljeni sporazum, v katerem smo se zavezali k nadgradnji uspešnega partnerstva z dodatnimi promocijami ter nadaljevanjem ugodnosti za obiskovalce.

Sodelujoči partnerji smo ob slovesnem podpisu sporazuma izpostavili zgledno dosedanje povezovanje kot enega ključnih dejavnikov, ki je pomembno pripomogel pri okrevanju po epidemiji, in poudarili nujnost medsebojnega sodelovanja za nadaljnji razvoj turizma v regiji. Direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič je ob tej

priložnosti spomnil na dokumentarni film o generalu Pattonu in njegovem reševanju lipicancev leta 1945, katerega snemanje se bo v sodelovanju s Kobilarno Lipica začelo v tem letu. Navezovanje muzejske in turistične dejavnosti je po njegovih besedah ključno za predstavljanje dediščine, zato pomeni znamka »Trio kraških znamenitosti« dobrodošel način za skupno nastopanje v javnosti. Dogodka se je udeležila tudi direktorica Direktorata za turizem Ksenija Flegar, ki je »kraški trio« označila za primer dobre prakse v slovenskem turizmu.

V Parku okrogla miza ob 25. obletnici sodelovanja Republike Slovenije v mirovnih operacijah

Park vojaške zgodovine je v četrtek, 19. maja 2022, gostil okroglo mizo, ki jo je ob 25. obletnici sodelovanja Republike Slovenije v mirovnih operacijah in na mirovnih misijah organiziralo Združenje slovenskih mirovnikov v sodelovanju s Parkom vojaške zgodovine ter Vojaškim muzejem Slovenske vojske. Spomine na potek prvih vključitev pripadnikov Slovenske vojske v mirovne operacije

so na dogodku delili takratni odgovorni v Generalštabu Slovenske vojske in diplomaciji ter udeleženci prvih treh mirovnih misij. V pogovoru z moderatorjem, upokojenim polkovnikom in predsednikom Združenja slovenskih mirovnikov Vasilijem Marašem, so kot govorniki nastopili diplomat ter veleposlanik v pokoju Mirko Cigler, takratna vojaška predstavnika Slovenije v mednarodnih organizacijah generalmajor Janez Slapar in polkovnik Samo Zanoškar, strateški koordinator slovenskega sodelovanja v mirovnih

operacijah brigadir magister Viktor Kranjc ter polkovnik Stojan Kastelic, polkovnik Boško Haupt in polkovnik Srečko Habjanič kot predstavniki prvih slovenskih kontingentov, napotenih na sodelovanje v mirovni misiji. Formalni del srečanja je zaokrožil ogled razstave »Republika Slovenija v mednarodnih operacijah in misijah«, ki sta jo ob 25. obletnici sodelovanja Slovenske vojske v prvi mednarodni misiji pripravila Združenje slovenskih mirovnikov ter Vojaški muzej Slovenske vojske v sodelovanju s Slovensko vojsko in Parkom vojaške zgodovine. Razstava je na več panojih in z zanimivimi eksponati prikazovala delovanje pripadnikov Slovenske vojske v mednarodnih operacijah ter misijah, od njihovih vojaških zadolžitev do organizacije vsakdana. Poseben poudarek na razstavi je bil dan veliki vlogi Slovenske vojske v funkciji uresničevanja zunanje politike Republike Slovenije in njenih zavez v mednarodni skupnosti kot tudi njenemu delovanju za zaščito civilistov ter najranjivejših družbenih skupin. Udeleženci so si z zanimanjem ogledali tudi preostale muzejske zbirke in razstave Parka vojaške zgodovine ter se seznanili z najnovejšo muzejsko ponudbo.

Predstavitve knjige *Na krilih poguma: zgodbe slovenskih letalcev* Boruta Podgorška in Marka Malca

V Parku vojaške zgodovine smo v petek, 20. maja 2022, muzejski večer posvetili letalskim zanesenjakom in ljubiteljem letalske zgodovine, ki so v prijetnem ambientu prisluhnili predstavitvi najnovejše knjige o zgodovini letalstva pri nas *Na krilih poguma*. Vsebino knjige, izšle aprila 2022 pri založbi Sierra5, Založništvo, in kontekst njenega nastajanja sta v pogovoru z moderatorko Mojco

Krajnc zbranim predstavila avtorja Borut Podgoršek ter Marko Malec. Gre za tretje nadaljevanje iz zbirke »Zgodbe slovenskih letalcev«, ki prek osebnih pričevanj nekdanjih letalcev na poljuden, a hkrati strokoven način ohranja spomin na slovensko letalsko dediščino. Avtorja v svojem najnovejšem delu osvetlujeta zgodbe devetih posameznikov, katerih letalske kariere so vsaka na svoj način krojile razvoj slovenskega in jugoslovanskega civilnega ter vojaškega letalstva. Avtorja, oba izjemna poznavalca letalstva, sta tako na podlagi razgovorov in prizadevnega raziskovalnega dela pred pozabo ohranila pričevanja ter spomine Pavla Kavčiča, Bogomila Jakliča, Ivana Koroše, Mirka Komjanca, Milana Polaka, Helia Godniča, Maksa Arbeitra, Slavka Mašere in Marjana Bizjana. Izjemne življenjske zgodbe nekdanjih slovenskih letalcev dopolnjuje več kot 200 fotografij in drugih dragocenih dokumentov.

Projekcija filma »Misija Mangart«

V Kinu Pivka je bila v sredo, 8. junija 2022, predvajana ena izmed premiernih uprizoritev dokumentarnega filma »Misija Mangart«. Projekcijo filma, ki je na festivalu v Cannesu prejel prestižno nagrado za najboljši zgodovinski film, je pripravil Park vojaške zgodovine skupaj z Veleposlaništvom Združenih držav Amerike in Zavodom za turizem Pivka. Zgodovinski dokumentarni film oživlja zgodbo 10. gorske divizije ameriške vojske, ki je junija 1945 na Mangartskem sedlu

organizirala smučarsko tekmo. Dne 3. junija 1945, manj kot mesec dni po koncu vojne in dejansko le nekaj dni po tem, ko je enota prišla v Zgornje Posočje, so si fantje, povečini izkušeni gorniki ter smučarji, pod Mangartom privoščili to, za kar jih je vojna prikrajšala – pravo smučarsko tekmovanje. Le-to res ne predstavlja kakšne pomembne zgodovinske prelomnice, ima pa izjemno simbolno vrednost. Pod dokumentarni film se je kot režiser podpisal nekdanji ameriški profesionalni smučar Chris Anthony, ki se je s skoraj pozabljeno zgodbo o smučarski tekmi ameriških vojakov srečal zahvaljujoč upokojenemu brigadirju Janezu Kavarju. Priprava dokumentarnega filma je trajala šest let, pri čemer je režiser arhivske posnetke prepletel z bogatim gradivom in številnimi intervjuji.

Zbrane sta uvodoma nagovorila direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič in direktorica Zavoda za turizem Pivka Jana Gržinič, ki sta izrazila veselje nad tem, da Pivka gosti eno prvih uprizoritev filma, ter režiserju in ekipi čestitala za uspešen filmski projekt. Po projekciji je navdušene gledalce pozdravil tudi režiser filma Chris Anthony in se v kratkem nagovoru iskreno zahvalil organizatorjem za izkazano pomoč ter gostoljubje. Slovenija po njegovih besedah skriva številna neverjetna doživetja, pri čemer je kot turistično točko posebej pohvalil Park vojaške zgodovine, ki si ga je ogledal pred dogodkom. Režiser je ob zaključku filmskega večera udeležencem podelil tudi avtograme in podpisane izvode filmskih plakatov.

Poletna muzejska noč v Parku vojaške zgodovine

V Parku vojaške zgodovine je v soboto, 18. junija 2022, muzejski utrip ob pričetku osrednje sezone popestrila »Poletna muzejska noč«. Že tradicionalen projekt slovenskih muzejev in galerij vsako leto postreže z raznovrstnimi programi ter pestrim dogajanjem širom Slovenije z namenom približati muzejske vsebine s področja kulturne dediščine, umetnosti, kulture in zgodovine širši javnosti ter

obiskovalcem predstaviti novosti iz svoje ponudbe. Park vojaške zgodovine je tudi ob letošnji jubilejni 20. izvedbi Poletne muzejske noči obiskovalcem med 18. in 24. uro brezplačno odprl svoja vrata ter za udeležence pripravil bogat nabor obogatenih muzejskih vsebin. Kot del dodatne ponudbe so bili organizirani vodeni ogledi tankovsko-artilerijske zbirke v paviljonih B in C, kjer so razstavljeni najstarejši eksponati. Obiskovalci so se lahko udeležili tudi specializiranih vodenj po stalni razstavi »Boj v zaledju strelskih jarkov«, posvečeni tematiki vojaškega transporta na soški fronti, in po nosilni razstavi »Pot v samostojnost«, ki predstavlja prelomno obdobje slovenskega osamosvajanja. Vsebinski prikaz zgodbe slovenskega osamosvajanja je dopolnila projekcija treh kratkih filmov, pripravljenih v okviru projekta »Zbrali smo pogum«, na temo slovenske osamosvojitve. Dogajanje so popestrili tudi vodeni ogledi depojskega objekta treh nacionalnih muzejev in odprtega dela depojev, kjer so bili ta večer prvič predstavljeni kipi socialističnega obdobja iz zbirke Muzeja novejšje zgodovine. Pestro dogajanje tokratne Poletne muzejske noči je po dveh letih okrnjenega programa k obisku pritegnilo zavidljivo množico, saj si je v sproščenem vzdušju prijetnega zgodnjepoletnega večera muzej ogledalo več kot 350 obiskovalcev.

V Parku odprta nova gostujoča razstava »Bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«

V Parku vojaške zgodovine je bila 23. junija 2022 odprta nova gostujoča razstava »Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«. Razstava Mestnega muzeja Idrija avtorice Milojke Magajne je zasnovana kot potujoča razstava, ki široki javnosti predstavlja dediščino partizanske bolnice Franja in v vse bolj napetem ozračju sodobnega časa ozavešča o pomenu človečnosti, strpnosti ter solidarnosti. Veliko humanitarno vlogo

nekdanje partizanske bolnice, skrite pred očmi sovražnika v težko dostopni soteski na Cerkljanskem, in njen simbolni pomen za nove generacije je v času gostovanja razstave predstavljalo več različnih vsebinskih sklopov. Razstava je na podlagi pričevanj takratnega bolnišničnega osebja, ranjencev in domačinov obiskovalce vodila skozi vojni vsakdan bolnice Franja, ki ga je poleg izjemne požrtvovalnosti pri skrbi za ranjence zaznamovala tudi nenehna skrb pred odkritjem. Posebno težo razstavi je dajal dragocen nabor osebnih predmetov osebja in zdravstvenih pripomočkov. Direktor Mestnega muzeja Idrija dr. Miha Kosmač se je ob odprtju razstave iskreno zahvalil Parku vojaške zgodovine za priložnost gostovanja v glavni turistični sezoni, ko bo razstavo videlo največ ljudi. Poleg ozaveščanja o pomembni zgodovinski dediščini je pomen razstave po njegovih besedah tudi v tem, da nagovarja obiskovalce k obisku same bolnice Franja. Razstavo je odprl župan Občine Idrija g. Tomaž Vencelj, prve obiskovalce pa je po njej popeljala avtorica razstave Milojka Magajne.

Poletna šola arheologije

S koncem junija 2022 se je končala prva sezona Poletne šole arheologije v organizaciji University of Wisconsin-Oshkosh, Narodnega muzeja Slovenije, Inštituta za arheologijo ZRC SAZU in Parka vojaške zgodovine.

Šole se je udeležilo devet ameriških študentov, ki so se pod vodstvom dveh ameriških profesorjev in slovenskih strokovnjakov učili izkopavati, zajemati podatke s fotogrametrijo ter procesirati in uporabljati lidarske podatke. Raziskovali so najdišče Baba pri Slavini, kjer ležijo ostanki prazgodovinskega gradišča. Izkopavanja so

zastavili prek poglobitve v notranjosti naselja, kjer so domnevali sledove stavbe. Dokopali so se do zanimivih podatkov o najdišču, ki je verjetno doživelo nasilni konec nekje v sredini 1. stol. pr. Kr. Našli so veliko odlomkov keramike, precej železne kovaške žindre, kosti živali, žebliček rimskega vojaškega obuvala, stekleni jagodi, železen nožiček itd. V dnu poglobitve se je ohranila zanimiva polkrožna gradnja iz peščenjakov, ki so jih takratni prebivalci bržkone prinesli v naselje iz doline, saj je siceršnja geološka podlaga na najdišču apnenčasta. Vse kaže, da so izkopavanja zajemala »delavniški«, zahodni predel nekdanjega naselja, kar nakazujejo znatne količine žindre, odprt prostor v smeri obzidja in ločenost od »stanovanjskega« dela gradišča, ki leži na vzhodni strani gradišča. Trditev podpirajo novoprocесirani lidarski podatki, ki nakazujejo kompleksnejšo zasnovo gradišča, kot je bila znana doslej.

Arheološka šola, ki se bo nadaljevala in nadgrajevala v prihodnjih letih, prinaša Parku pomembno izkušnjo in referenco mednarodnega sodelovanja, rezultati raziskav pa bodo pomembno prispevali k poznavanju starejše zgodovine naših krajev.

Počitniški program »Raziskujte z nami« v Parku vojaške zgodovine

Poletni utrip na Pivškem je tudi v letu 2022 popestril počitniški program »Raziskujte z nami«, ki je z raznolikimi vsebinami in vodenimi ogledi obiskovalcem ponudil obogateno doživetje lokalnih znamenitosti. Skupnemu produktu turističnih ponudnikov na Pivškem, zasnovanem pod okriljem Zavoda za turizem Pivka, se je julija in avgusta pridružil tudi Park vojaške zgodovine.

Obiskovalci so se lahko v osrednji sezoni kot del dodatne počitniške ponudbe vsak teden udeležili serije vodenj po muzejskih zbirkah in razstavah, pri čemer so poleg izvedbe v slovenskem jeziku z vodenimi ogledi v angleščini vpogled v bogato zgodovino našega prostora zagotovili tudi tujim gostom. Na vsakih 14 dni pa je konec tedna zaznamoval še organiziran pohod na Primož, v sklopu katerega so si udeleženci z vodnikom ogledali

notranjost podzemne utrdbe Alpskega zidu. V nekdanji topniški utrdbi so še ohranjeni bojni položaji, skladišča streliva in bivalni prostori, ki jih povezuje 500 metrov utrjenih podzemnih rogov.

Vodeni ogledi Parka vojaške zgodovine v okviru programa »Raziskujte z nami« so bili med obiskovalci deležni lepega odziva, posebej izrazito je bilo tudi zanimanje za organizirane pohode na Primož, saj se jih je vsakič udeležila velika skupina pohodnikov. Slednji so ob povratku prijeten poletni izlet povečini sklenili še z ogledom muzejskih zbirk in razstav.

Park na Počitniškem dnevu pred Krpanovim domom

Park vojaške zgodovine je konec avgusta 2022, tik pred zaključkom šolskih počitnic, skupaj s Slovensko vojsko sodeloval na počitniški delavnici za otroke, ki jo je v okviru programa medgeneracijskih počitniških aktivnosti pred Krpanovim domom organiziral Zavod za turizem Pivka. Delavnica je kot ena zadnjih aktivnosti pred pričetkom šole s pestrim programom pritegnila veliko množico vrtčevskih in šolskih nadobudnežev v spremstvu staršev oz. starših staršev. Mladi udeleženci so se na delavnici v izvedbi Parka vojaške zgodovine poučili o delovanju podmornice in si izdelali periskope, veliko spretnosti pa so pokazali tudi pri sestavljanju modelov helikopterjev ter letal in barvanju grbov. Ob zaključku so kot dragocen spomin na prijetno počitniško dopoldne pred Krpanovim domom prejeli še praktično darilo.

Na dogodku so sodelovali tudi vojaki Slovenske vojske iz Vojašnice Stanislava Požarja v Pivki, ki so otrokom predstavili svojo delovno opremo in skupino ogreli s kratko vojaško vadbo.

Snemanje dokumentarnega filma v Parku vojaške zgodovine

Park vojaške zgodovine je bil zahvaljujoč edinstvenim muzejskim kadrom in razgibani okolici izbran kot ena od kulis igrano-dokumentarnega filma »Bratje v vojniki«. Produksijska ekipa Televizije AS iz Murske Sobote je konec avgusta 2022 na prizorišču za demonstracijske vožnje in več drugih zunanjih lokacijah znotraj kompleksa posnela še zadnje igrane scene filma, s čimer se je zaključil terenski del produkcije. Vodilno vlogo v novem

dokumentarnem filmu z vojno tematiko igrajo Matej Mertük in Boštjan Sinic, sicer poznana pod imenoma Macho in Mejke, skupaj z igralsko zasedbo Kulturno-zgodovinskega društva Triglav. Pri snemanju kadrov na lokaciji Parka vojaške zgodovine so sodelovali tudi tanki in druga oklepna vozila iz voznega dela muzejske zbirke kot avtentični primerki vojaške oklepne tehnike iz tistega obdobja.

V Parku vojaške zgodovine z ZgodoVikendom odprli jesensko sezono

V Parku vojaške zgodovine je tretji vikend v septembru 2022 kar brbotalo od pestrega muzejskega dogajanja. Ekipa Parka je v sodelovanju s partnerskimi muzeji – Vojaškim muzejem Slovenske vojske, Muzejem novejšje zgodovine Slovenije, Tehniškim muzejem Slovenije in Narodnim muzejem Slovenije – pripravila ZgodoVikend, večdnevni muzejski dogodek, namenjen intenzivnemu spoznavanju ter doživljanju zgodovine.

Kot uvod v ZgodoVikend je bila že v četrtek, 15. septembra, v Kinu Pivka organizirana projekcija igrano-dokumentarnega filma »Pot domov«, v katerem je predstavljen portret izjemnega slovenskega košarkarja Jureta Zdovca, ki se je sredi evropskega prvenstva v Rimu leta 1991 ob izbruhu slovenske osamosvojitvene vojne znašel pred življenjsko odločitvijo – ostati del jugoslovanske reprezentance v boju za zlato medaljo ali oditi v boj za domovino. Nekaj kadrov filma, pod katerega se je kot scenarist in režiser podpisal Aleš Žemlja, je bilo posnetih tudi v Parku vojaške zgodovine, v filmu pa nastopa tudi nekaj vozil iz voznega dela zbirke Parka ter tudi nekaj statistov. V petek, 16. septembra, pa je v muzejskem kompleksu prvič po letu 2019 potekala tradicionalna Vestirnga 2022, v sklopu katere je Uprava za obrambo izvedla seznanitev vojaških obveznikov generacije 2004, ki so se ob tej priložnosti – tako kot generacije nekoč – pripeljali na bogato okrašenih nabornih vozovih.

Kljub dežju in neugodni vremenski napovedi je živahen dopoldanski vrvež že v soboto, 17. septembra, nakazal na veliko zanimanje za dogajanje v sklopu ZgodoVikenda. Obiskovalci so se lahko tega dne kot del obogatnega programa udeležili različnih vodenih ogledov po zbirkah in razstavah, najmlajšim pa so obisk popestrile raznovrstne otroške delavnice. V okviru spremljevalnega programa je v Vojašnici Stanislava Požarja potekal tudi dan odprtih vrat, kjer so obiskovalci izkusili, kakšna je vožnja s tankom in sploh kakšno je življenje v vojaški suknji.

Nedeljsko dogajanje je odprl Jesenski pohod po Krožni poti vojaške zgodovine, ki je za razliko od prejšnjega dneva pohodnike od blizu in daleč razvajal z obiljem sončnih žarkov. Posebnost tokratnega pohoda je bilo tematsko predavanje v italijanski podzemni utrdbi na Primožu, štiriurni pohod pa je udeležencem dodatno popestrila animacija ob postankih s pokušnjo domačih dobrot.

Muzejski utrip so tudi v nedeljo, 18. septembra, obogatila številna strokovna vodenja po različnih stalnih in občasnih muzejskih razstavah, ki so udeležencem omogočila globlji vpogled v vsebine Parka ter partnerskih muzejev v Depojih državnih muzejev. V sodelovanju z Narodnim muzejem Slovenije in Tehniškim muzejem Slovenije je bil oba dneva organiziran tudi raznolik nabor otroških delavnic ter animacij, ob katerih so najmlajši na poučen in zabaven način spoznavali zgodovino. Dogajanje so popestrile projekcije filmov, mini sejem vojaškozgodovinske literature, predstavitev starodobnih vozil Kluba Balilla iz Divače in predstavitev Slovenske vojske.

Razgibano dogajanje ZgodoVikenda so v nedeljo popoldne sklenile predstavitvene vožnje vozil iz voznega dela zbirke Vojaškega muzeja Slovenske vojske in Parka vojaške zgodovine. Osrednjo točko je predstavljal dinamični prikaz novih pridobitev, ki so v zadnjih letih pomembno obogatile nacionalno vojaškozgodovinsko zakladnico, a zaradi epidemije še niso bile predstavljene širši javnosti. Gre za dva vojaška artilerijska traktorja/vlačilca, in sicer sovjetski AT5-59G ter jugoslovanski GJ-800. Obiskovalcem so bili v okviru ZgodoVikenda tudi prvič predstavljeni trije »novi« topovi iz druge svetovne vojne: nemška štiricevni protiletalski top Flakvierling 38 ter protioklepni top Pak 40 75 mm in pa sovjetska havbica M1938 (M-30) 122 mm.

Organizatorji ZgodoVikenda so bili nad obiskom in sploh odmevnostjo dogodka zelo zadovoljni, zadovoljstvo ter pohvale pa so izrazili tudi obrazi obiskovalcev, še zlasti številnih otrok.

Projekcija dokumentarnega filma »Ravne – mali dvorec pomembnih ljudi«

V četrtek, 22. septembra 2022, je bil v Krpanovem domu v Pivki premierno predvajan dokumentarni film »Ravne – mali dvorec pomembnih ljudi«, ki so ga v produkcijski hiši Kolut pripravili v okviru čezmejnega strateškega projekta Interreg Italia-Slovenija Merlin CV. Dvorec Ravne, katerega začetki segajo v 14. stoletje, je z osrednjo stavbo, vrtom, kaščo, hlevom in krajinskim okvirom še vedno eden najbolj avtentičnih spomenikov novoveške plemiške kulture v tem delu Slovenije. Zgodba o dvorcu in posestvu Ravne je pripoved o treh pomembnih plemiških družinah na Kranjskem ter treh stavbah, ki so nekoč

obvladovale Pivško kotlino in širšo okolico; stavbe s svojo mogočnostjo, družine pa s svojim bogastvom, zvezami ter političnim vplivom.

V dokumentarcu so predstavljene zgodovina dvorca in njegovih plemiških lastnikov, od Ravenskih, Hohenwartov do Marenzijev, pa tudi povojna usoda nekoč razkošne posesti ter zamisli občine za njegovo revitalizacijo.

Pod dokumentarec sta se podpisala priznana ustvarjalca – scenarist Drago Mislej - Mef in režiser Dušan Milavec, v ekipi pa so bili še direktor fotografije Manuel Tomšič, snemalci Manuel Tomšič, Neja Kalan in Luka Vovk Vižintin, montažerka Tjaša Spetič, vodja produkcije Alenka Furlan Čadež ter izvršni producent Ernest Zakarija. Pri snemanju so sodelovali dr. Dragica Čeč (Znanstveno-raziskovalno središče Koper), dr. Alenka Di Battista (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova

Gorica), dr. Slavko Polak (Notranjski muzej Postojna), Janez Rus (Kobilarna Lipica), mag. Janko Boštjančič (direktor Parka vojaške zgodovine), Robert Smrdelj (župan Občine Pivka), Ana Čič (vodja projekta pri Občini Pivka), Stephanie Wiesbauer-Hohenwart (dedinja Hohenwartov), Igor Gardelin (strokovni sodelavec Občine Pivka) in Drago Kolenc (pisatelj).

Obrambna ministra Slovenije in Severne Makedonije s slovesno primopredajo Parku predala nov muzejski eksponat

Park vojaške zgodovine je v ponedeljek, 17. oktobra 2022, ob uradnem obisku v Sloveniji obiskala ministrica za obrambo Republike Severne Makedonije Slavjanka Petrovska v spremstvu gostitelja ministra za obrambo Republike Slovenije Marjana Šarca. Makedonska delegacija si je ogledala Park in se seznanila z njegovo organizacijo ter konceptom razvoja zlasti glede na potrebo po razvoju podobne institucije v Severni Makedoniji. Ministrica je ob ogledu muzejskih zbirk in razstav v razgovoru z direktorjem Parka mag. Jankom Boštjančičem izrazila navdušenje nad Parkom vojaške zgodovine ter pozdravila krepitev sodelovanja obrambnih sektorjev obeh držav tudi na področju ohranjanja dediščine.

Ob zaključku protokolarnega obiska sta ministrica Petrovska in minister Šarec na krajši slovesnosti muzejskemu namenu formalno predala najnovejšo pridobitev – legendarni nemški štiricevni protiletalski top Flakvierling 38 iz druge svetovne vojne. Gre za izvedenko protiletalskega topa Flak 38 kalibra 20 mm, ki ima na enovitem podvozju namesto ene same nameščene kar štiri 20-mm cevi. Dragoceni eksponat je na

pobudo Parka vojaške zgodovine Republiki Sloveniji donirala Republika Severna Makedonija v spomin na desetletja skupne zgodovine in kot znamenje dobrega sodelovanja med državama. V začetku leta 2022 je bil top pripeljan v Slovenijo in vpisan v evidenco Vojaškega muzeja Slovenske vojske. Park vojaške zgodovine je po pridobitvi eksponata v mesecih avgustu in septembru 2022 izvedel konservatorsko-restavratorski poseg ter ga pripravil za muzejsko predstavitev.

Primopredaja novega eksponata je bila združena z odprtjem novega razstavnega prostora, ki omogoča postavitve tako občasnih razstav kot tudi predstavljanje večjih muzejskih eksponatov – vozil, ki niso uvrščena v stalno razstavo Parka ali pa v njem gostujejo, pa tudi predstavljanje enot Slovenske vojske in njihove opreme.

Slovesnosti so se poleg obeh obrambnih ministrov in drugih visokih gostov udeležili tudi direktor Uprave Republike Slovenije za vojaško dediščino Boštjan Poklukar, veleposlanica Republike Severne Makedonije v Sloveniji Suzana Zelenovska ter župan Občine Pivka Robert Smrdelj.

V Parku ob 100. obletnici fašizma potekala mednarodna znanstvena konferenca

V Parku vojaške zgodovine je v sredo, 19. oktobra 2022, potekala mednarodna znanstvena konferenca »Fašizem – sto let pozneje: stanje raziskav in nove raziskovalne perspektive«, ki jo je skupaj s Študijskim centrom za narodno spravo organizirala tudi ekipa Parka vojaške zgodovine.

Leta 2022 je minilo sto let od vzpona Benita Mussolinija na čelo italijanske vlade. Čeprav se je v Italiji fašistični režim dokončno konsolidiral šele v prihodnjih letih, lahko leto 1922 vseeno razumemo kot simbolno napoved vzpona fašizma kot nove politične ideologije, in sicer ne le v Italiji, temveč po vsem svetu, zlasti v Evropi. Slovenski prostor je fašizem zaznamoval že pred prevzemom oblasti, saj so fašistični škvadristi že leta 1920 požgali Narodni dom v Trstu in širom Primorske naredili kup drugih zločinov. Izbira lokacije – Park vojaške zgodovine je umeščen v nekdanjo italijansko vojašnico – zato ni bila brez pomena in simbolike, saj je izkušnja našega prostora s fašizmom zelo globoka ter tragična.

Namen mednarodne konference je bil združiti skupino znanstvenikov, ki sledeč različnim metodološkim in vsebinskim poudarkom raziskujejo fašizem v različnih nacionalnih ter transnacionalnih kontekstih. Poseben poudarek pri tem je bil dan obravnavi prisotnosti in delovanj različnih oblik fašističnih gibanj ter režimov v srednji in jugovzhodni Evropi. Konferenca je potekala v angleškem jeziku, uvodno predavanje pa je imel ugledni profesor z Univerze v Oxfordu Richard J. B. Bosworth, ki ga v Sloveniji poznamo po obsežni

monografiji *Mussolini*, ki jo je pred leti izdala Cankarjeva založba. Mednarodno strokovno konferenco je širša javnost v neposrednem prenosu lahko spremljala tudi prek spleta, posnetek dogodka pa je objavljen tudi na Youtube kanalu Parka vojaške zgodovine.

V Parku slovesnost ob dnevu suverenosti

Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve je v soboto, 22. oktobra 2022, v okviru priprav na praznovanje dneva suverenosti v Parku vojaške zgodovine organiziralo slovesnost ob 31. obletnici odhoda zadnjega jugoslovanskega vojaka iz Slovenije. Slovesnosti so se udeležili mnogi visoki gostje, saj je bila združena s sejo predsedstva združenja. Kulturni program sta oblikovala moška vokalna skupina

Potoški fantje iz Loškega Potoka in pa pesnik ter velik domoljub Tone Kuntner. V imenu gostitelja je zbrane najprej pozdravil direktor Parka mag. Janko Boštjančič, ki se je organizatorjem zahvalil, da so tako pomembno slovesnost organizirali prav v Pivki. Slavnostni govornik je bil predsednik osamosvojitvene vlade in predsednik Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve Alojz Peterle. V govoru je orisal nekaj spominov na osamosvojitveno obdobje, iskreno pa se je zahvalil Parku, da si je ohranjanje zgodovinskega spomina na rojstvo slovenske države vzel za svoje glavno poslanstvo.

Predavanje in predstavitev monografije *Od Okre do Albijske gore* kustosa Narodnega muzeja dr. Boštjana Laharnarja v Parku vojaške zgodovine

V Parku vojaške zgodovine je bil 16. novembra 2022 organiziran muzejski večer, v sklopu katerega je kustos Narodnega muzeja Slovenije dr. Boštjan Laharnar zbranim predstavil vsebino svoje monografije *Od Okre do Albijske gore* s podnaslovom *Notranjska med prazgodovino in antiko*.

Dr. Boštjan Laharnar kot kustos za prazgodovino v Narodnem muzeju Slovenije skrbi za obsežno železnodobno zbirko. V okviru raziskovalnega programa »Raziskave arheološke dediščine« se podrobneje osredotoča na obdobje zadnjih stoletij železne dobe in začetka rimske dobe, pri čemer proučuje arheološke najdbe, najdišča ter krajine na slovenskem ozemlju z okolico. Svoje izsledke objavlja v številnih znanstvenih,

strokovnih in poljudnih člankih, kot soavtor pa je sodeloval tudi pri več razstavah z arheološkimi vsebinami, je tudi sourednik monografije o sledovih rimske vojske na Slovenskem.

V svoji zadnji monografiji z naslovom *Od Okre do Albijske gore* dr. Laharnar obravnava pozno prazgodovino in rimsko dobo na Notranjskem, pri čemer je izsledke svoje doktorske disertacije dopolnil s spoznanji, ki jih je omogočila tehnologija lidarskih posnetkov slovenskega ozemlja. Nova tehnologija je namreč arheologom ponudila uvid v do takrat še nevidene ostaline arheološke krajine izpred dveh tisočletij in sprožila premislek o uveljavljenih prepričanjih.

Predavatelj je udeležencem muzejskega večera v zanimivem predavanju predstavil ključne vsebinske poudarke iz monografije, pri čemer se je osredotočil na oris gora Nanos in Snežnik kot ključnih topografskih orientacijskih točk, ki dajeta notranjski pokrajini pomemben pečat – od tu izhaja tudi naslov monografije, s katerim je spomnil na njuni antični imeni, Okra za Nanos oziroma Razdrto, ter Albion za Snežnik.

Nov podcast Atmosfercev tokrat na policijskem čolnu v Parku vojaške zgodovine

Park vojaške zgodovine so po nekaj letih od njihovega zadnjega javljanja iz muzeja novembra 2022 ponovno obiskali priljubljeni Atmosferci, slovenskim avtomobilističnim entuziastom dobro poznana trojica novinarjev, ki široko bazo sledilcev na svojem spletnem portalu redno razveseljujejo z zanimivimi vsebinami iz sveta avtomobilizma

in drugimi atraktivnimi prispevki. Za vse bolj prepoznavnim imenom stojijo Ciril Komotar, Jure Gregorčič in Saša Kapetanovič, katerih strokovno znanje, poklicne izkušnje ter strast do avtomobilske, vojaške in druge tehnike se odražajo v vsakem objavljenem prispevku.

Park vojaške zgodovine z Atmosferci uspešno sodeluje že vrsto let. Pred leti so tako na poligonu v muzejskem kompleksu posneli odmevno dirko s tanki, tokrat pa smo se v Parku z veseljem odzvali njihovi pobudi, da v novi epizodi svojega podcasta posnamejo pogovor z direktorjem Parka mag. Jankom Boštjančičem. Svoj studio so za potrebe novega podcasta namestili kar na most policijskega čolna P-111, ki je bil jeseni 2021 v logistično izjemno zahtevni akciji kot ena zadnjih večjih muzejskih pridobitev prepeljan v Park vojaške zgodovine. Direktor Boštjančič je v pogovoru z Atmosferci sledilcem predstavil zgodbo Parka vojaške zgodovine, od začetnih izzivov pri osnovanju in upravljanju tako obsežnega kompleksa do aktualnih vsebin ter muzejskih pridobitev, ki so v zadnjem desetletju močno doprinesle k razvoju in prepoznavnosti muzeja. Posnetek je dostopen na Youtube profilu Atmosfercev (www.youtube.com/watch?v=2_WynZsGzhl&t=4728s).

Obnova nagrobnega spomenika barona Andreja Čehovina (1810–1855)

Stotnik Andrej Čehovin je naredil izjemno vojaško kariero, saj se je od navadnega vojaka povzpел do čina stotnika. Znan je bil kot eden najpogumnejših in najznamenitejših vojakov svoje dobe. Bil je edini častnik v vsej zgodovini avstrijske armade, ki je dobil vsa tri najvišja odlikovanja za pogum; poleg vojaškega reda Marije Terezije je bil namreč odlikovan tudi z dvema medaljama za hrabrost, in sicer z zlato in srebrno medaljo 1. stopnje.

Nagrobní spomenik barona Andreja Čehovina na pokopališču v Badnu pri Dunaju je bil zapuščen in zanemarjen, zato se je na pobudo Ivana Martelanca, svetovalca SAZU za raziskave kulturnega delovanja Slovencev po svetu, Park vojaške zgodovine odločil spomenik obnoviti. Pomoč pri tem je ponudilo slovensko podjetje Guardaris in v oktobru ter novembru 2022 je bil tako v sodelovanju s pristojno pokopališko službo spomenik obnovljen.

Obnova spomenika je bila simbolično obeležena v petek, 2. decembra 2022, ko je v okviru obiska v Republiki Avstriji venec k spomeniku položil minister za obrambo Marjan Šarec. Dogodka sta se udeležila tudi direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič in direktor podjetja Guardaris Primož Peterca.

Andrej Čehovin se je rodil 26. avgusta 1810 v Dolancih ob robu Vipavske doline. Pri 21 letih je stopil v vojsko in postal topničar, a je zaradi svojih sposobnosti kmalu napredoval. Njegova bleščeča kariera se je začela v vojni z Italijo leta 1848. Čehovin se je zelo izkazal v bitki pri Montanari maja 1848, kjer je s svojima dvema havbicama neutrudno obstreljeval nasprotnika in Italijane zmedel do te mere, da so v paniki zbežali. Čehovin je zaplenil njihove topove, vozove, konje in strelivo ter za svoje zasluge prejel srebrno medaljo za hrabrost 1. stopnje. Že čez dva meseca se je ponovno izkazal v bitki pri Sommacampagni. V hudem boju je zadal Italijanom resne izgube in, ko je padel pomočnik poveljnika baterije, sam prevzel poveljevanje bateriji. Po koncu bitke mu je feldmaršal Radetzky osebno pripel zlato medaljo za hrabrost. Takoj naslednjega jutra se je njegova brigada še enkrat zapletla v boj z Italijani, Čehovin pa je bil za svoje zasluge v njem povišan v poročnika in imenovan za poveljnika baterije. Veliko znanja je pokazal tudi v bitkah pri Mortari 21. marca in pri Novari 23. marca 1849, za katerega si je prislužil vojaški red Marije Terezije. S tem je bil tudi plemeniten, postal je vitez, že 20. junija 1850 pa je bil povišan v barona. Decembra 1852 je bil povišan še v stotnika drugega razreda in prestavljen h konjenici, ki je veljala za prestižni rod vojske. A si je očitno želel nazaj k topništvu, saj se je že čez dve leti vrnil nazaj k 2. artilerijskemu polku. Isto leto je tudi napredoval v čin stotnika 1. razreda. Poleti 1855 je na službovanju v Mantovi baron Čehovin močno zbolel. Zdravit se je šel v znamenito zdravilišče Baden pri Dunaju, kjer je 10. septembra 1855 umrl, star komaj 45 let. Z vsemi vojaškimi častmi je bil tam tudi pokopan in vojno ministrstvo mu je postavilo nagrobni spomenik.

Andrej Čehovin kljub bliskoviti vojaški karieri in dejstvu, da je postal baron, ni pozabil svoje domovine. Redno je pisal staršem, rad se je vračal domov in se družil s prijatelji iz otroštva. V domačem kraju so mu leta 1898 postavili celopostavni spomenik, za katerega je načrt izdelal Maks Fabiani. Po prvi svetovni vojni je obstajala resna nevarnost, da fašisti spomenik uničijo, zato so ga domačini razstavili in zakopali. Odkopan in ponovno postavljen je bil šele leta 1987. Leta 2006 je bila po baronu Čehovinu poimenovana vojašnica Slovenske vojske v Postojni.

V Parku vojaške zgodovine, ki je na nacionalnem nivoju pooblaščen za ohranjanje vojaške premične in nesnovne dediščine, si močno prizadevamo za ohranjanje slovenske vojaške tradicije ter z njo povezanega zgodovinskega spomina. Zato smo bili izjemno veseli, da nam je uspelo obnoviti nagrobnik tako pomembnega rojaka. Ob tem se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pri projektu pomagali: podjetju Guardaris, ki je prevzelo večji del stroškov, g. Ivanu Martelancu, svetovalcu SAZU, ki je dal pobudo in poskrbel za koordinacijo, ter slovenskemu obrambnemu atašeju polkovniku Milanu Kranjcu.

V Parku predpremiere filma »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice«

V produkciji Društva Kolut iz Postojne je v četrtek, 15. decembra 2022, izšel dokumentarni film »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice«, ki pripoveduje zgodbo o legendarnem reševanju lipicancev med drugo svetovno vojno. Predpremiere v Parku vojaške zgodovine v Pivki so se udeležili tudi češki veleposlanik Njegova Ekscelenca Júraj Chmiel, odpravnic poslov na Veleposlaništvu ZDA v Sloveniji Njena Ekscelenca Melania Arreaga, župan Občine Pivka Robert Smrdelj in direktorica Kobilarne Lipica Tatjana Vošinek Pucer.

Slovenski lipicanci v Lipici predstavljajo enega najpomembnejših državnih in nacionalnih kulturnih zakladov. Njihova usoda je bila med 2. svetovno vojno izjemno negotova, saj so jih po kapitulaciji Italije nacisti odpeljali v češko mesto Hostouň, kjer so ustanovili vzrejni center konjev iz najboljših kobilarn tedanje Evrope. Konji so se ob koncu vojne znašli v veliki nevarnosti, saj je območje pripadlo Rdeči armadi. Ameriška vojska pod vodstvom generala Pattona se je odločila za drzno vojaško reševalno akcijo in z »Operacijo Kavboj« konje rešila na Zahod.

Češki veleposlanik Júraj Chmiel je ob predstavitvi izpostavil izjemen uspeh Slovenije in ostalih sedmih držav z vpisom tradicij reje lipicancev na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Odpravnic poslov na Veleposlaništvu Združenih držav Amerike v Sloveniji Melania Arreaga pa je k temu dodala še dobro sodelovanje ne samo s Parkom vojaške zgodovine v Pivki, temveč tudi s Kulturnim društvom Kolut.

Projekcijo filma je pospremila odprtje manjše priložnostne razstave »Lipicanci – žive legende«, ki smo jo pripravili v Parku vojaške zgodovine Pivka. Zgodbo lipicancev iz leta 1945 smo z razstavo umestili v širši kontekst. Lipicanci namreč niso bili iz Lipice preseljeni samo med drugo svetovno vojno; že pod Avstrijo so bili kar štirikrat zaradi vojn umaknjeni iz Lipice – med prvo svetovno vojno in kar trikrat med napoleonskimi vojnami. Avstrijski dvor kot lastnik lipiške črede je ob teh zahtevnih logističnih podvigih, kakršna je bila selitev več kot tristoglave črede, skupaj z bregimi kobilami in mladimi žrebeti, več sto kilometrov

daleč, utemeljeno razmišljal, da bi lipiško čredo trajno namestil nekje v notranjosti monarhije, na bolj varni lokaciji. »A lipicanci so se vedno vrnil v Lipico. Ker so tu doma in ker v celem obsežnem habsburškem cesarstvu, to je v celi srednji Evropi, ni boljšega kraja za njihovo vzrejo, kot je tu na našem Krasu,« je v nagovoru poudaril direktor Parka vojaške zgodovine Pivka mag. Janko Boštjančič.

Filmsko zgodbo o legendarnem reševanju lipicancev je Društvo Kolut prelilo na filmski trak ob podpori Veleposlaništva ZDA v Sloveniji, Občine Postojna, Parka vojaške zgodovine Pivka, Kobilarne Lipica in Zavarovalnice Triglav. Scenarij za film je napisal Drago Mislej - Mef, režiral ga je Dušan Milavec.

4.2. UGODNOSTI IN DOGAJANJE OB OBISKU NA MUZEJSKE DNEVE IN DNEVE S POSEBNIM KULTURNIM POMENOM

8. 2. 2022	Slovenski kulturni praznik
18. 5. 2022	Mednarodni muzejski dan
18. 6. 2022	Poletna muzejska noč
25.-26. 6. 2022	Praznujte z nami! Dan državnosti v Parku vojaške zgodovine
30. 9. 2022	Noč ima svojo moč 2022
3. 12. 2022	Ta veseli dan kulture
5.-11. 12. 2022	Naprej v preteklost 2022

Slovenski kulturni praznik v Parku vojaške zgodovine

Med muzejskimi zbirkami in razstavami Parka vojaške zgodovine je minulo leto prvič glasneje završalo na slovenski kulturni praznik, 8. februarja 2022, ko smo v muzeju po sprostitvi protikoronskih ukrepov zabeležil rekorden dnevni obisk. Park vojaške zgodovine je bil tega dne odprt po podaljšanem urniku, obiskovalci pa so si lahko muzejske zbirke in razstave ogledali po polovični ceni, tj. s 50 % popusta pri nakupu osnovne muzejske vstopnice.

Mednarodni muzejski dan v Parku vojaške zgodovine

V sredo, 18. maja 2022, je skupnost muzejev v Sloveniji praznovala Mednarodni muzejski dan, ob katerem slovenski muzeji z namenom krepitev prepoznavnosti svojega dela in poslanstva vsako leto pripravijo razgiban muzejski program. Svetovnemu prazniku muzejev smo se poklonili tudi v Parku vojaške zgodovine, pri čemer so si lahko obiskovalci tega dne ob podaljšanem delovnem času muzejsko ponudbo ogledali po polovični ceni.

Ob tej priložnosti je bila v Parku odprta tudi nova gostujoča razstava priznanega arhitekta, likovnika in kiparja Alojza Premrova, v kateri s serijo figur upodablja udeležence vojskujočih se strani v drugi svetovni vojni. Avtor, ki se v Parku predstavlja že s svojo tretjo tematsko zbirko, s figurami državnikov, vojskovodij, oficirjev in vojakov prikazuje pripadnike oboroženih sil ter gibanj, ki so sodelovali v spopadih druge svetovne vojne, pri čemer namenja poseben poudarek orisu enot in skupin, prisotnih na območju Jugoslavije. Zbirka figur, nastalih ob osemdesetletnici napada na Jugoslavijo, je zasnovana kot serija unikatnih plastik, izdelanih iz bele glinice in pobarvanih s podglazurnimi barvami, pri kateri je poseben poudarek dan stilizaciji uniform ob natančnem upoštevanju zgodovinske avtentičnosti.

Dogajanje Mednarodnega muzejskega dneva je sklenilo odprtje nove razstave Tehniškega muzeja Slovenije »Vsak milimeter šteje: Geodezija na Slovenskem skozi čas« v Depojih državnih muzejev v Pivki.

Poletna muzejska noč v Parku vojaške zgodovine

Slovenski muzeji in galerije so tudi v letu 2022 ob pričetku osrednje turistične sezone pripravili že tradicionalen skupni promocijski projekt *Poletna muzejska noč*, s katerim skušajo vsako leto z raznovrstnimi programi ter pestrim dogajanjem javnosti približati muzejske vsebine s področja kulturne dediščine, umetnosti, kulture in zgodovine ter predstaviti novosti iz svoje ponudbe.

Dogodku se je kot že vrsto let doslej pridružil tudi Park vojaške zgodovine in v soboto, 18. junija 2022, med 18. in 24. uro obiskovalcem brezplačno odprl svoja vrata.

V sklopu dogajanja *Poletne muzejske noči* so bila organizirana vodenja po tankovsko-artilerijski zbirki v paviljonih B in C ter specializirana vodenja po razstavah »Pot v samostojnost« in »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi projekcijo treh kratkih filmov projekta »Zbrali smo

pogum«, ki prikazujejo obdobje plebiscita, osamosvajanja in čas vojne za Slovenijo. Pestro dogajanje je tudi tokrat k obisku pritegnilo veliko število obiskovalcev, ki so ogled sklenili v sproščenem vzdušju prijetnega zgodnjepoletnega večera.

Dan državnosti v Parku obeležili s pestrim muzejskim programom

V Parku vojaške zgodovine je tudi minulo leto praznični vikend ob dnevu državnosti zaznamovalo razgibano muzejsko dogajanje. Muzejski utrip je z bogatim naborom dogodkov popestril že tradicionalni program »Praznujte z nami!«, ki je obiskovalcem oživil spomin na zgodovinske trenutke ob slovenski osamosvojitvi. Obiskovalci so se lahko o prelomnem obdobju

slovenskega osamosvajanja v soboto in nedeljo, 25. in 26. junija 2022, poučili ob strokovnem vodenju po nosilni razstavi »Pot v samostojnost«. Vsebinski prikaz zgodbe slovenskega osamosvajanja je dopolnila projekcija več kratkih filmov, pripravljenih v sklopu projekta »Zbrali smo pogum«, ki so podrobneje predstavili obdobje plebiscita, osamosvojitve in potek vojne za Slovenijo. Pestro dogajanje prazničnega vikenda je obogatil raznolik spremljevalni program. V soboto dopoldne je bil organiziran voden pohod na Primož z ogledom notranjosti utrdbe Alpskega zidu, nedeljski obiskovalci pa so se lahko udeležili tudi vodenja po razstavah tankovsko-artilerijske zbirke v paviljonih B in C z vključenim ogledom depojev vozil Parka vojaške zgodovine. Ob dnevu državnosti so se v Parku vojaške zgodovine predstavili tudi pripadniki Slovenske vojske, ki so v sklopu promocije vojaškega poklica navdušili z dinamično predstavitvijo tanka M-84. Najmlajše pa so oba dneva posebej pritegnile tudi zanimive otroške delavnice. Krono praznovanju dneva državnosti je predstavljala slovesnost »Domovina praznuje« v organizaciji Zavoda Iskreni, na kateri je kot slavnostni govornik nastopil predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca, v okviru programa prireditve pa je zbrane nagovoril tudi podjetnik, inovator in znanstvenik dr. Aleš Štrancar. Samostojni državi so se s svojim nastopom na slovesnosti poklonili številni znani glasbeni gostje: Prifarci, Simfonični orkester Cantabile, Aleksander Mežek, Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec in Manca Izmajlova. Slovesnost je neposredno prenašala tudi RTV Slovenija. Dogodek je v Pivko pritegnil zelo veliko število udeležencev, ki so si pred pričetkom proslave z zanimanjem ogledali tudi muzejske zbirke in razstave. V Parku vojaške zgodovine smo tako v prazničnem vikendu zabeležili več kot 2.000 obiskovalcev.

Noč raziskovalcev v Parku vojaške zgodovine

Park vojaške zgodovine se je minulo leto že četrto leto zapored pridružil vseevropskemu projektu »Noč ima svojo moč«, v sklopu katerega vzgojno-izobraževalne, kulturne in znanstvene ustanove širom Slovenije vsako leto pripravijo živahne raziskovalne dejavnosti. Projekt pod okriljem programa za raziskovanje in tehnološki razvoj Obzorje 2020 (ang. *Horizon 2020*) združuje več kot 50 institucij, ki na Evropsko noč raziskovalcev obiskovalcem na široko odprejo svoja vrata ter jim s pestrim programom predstavijo svoje poslanstvo in znanstveno-raziskovalno delo. Osrednji namen projekta je ob raznolikem naboru dogodkov osvestiti mlade generacije o pomembnosti znanosti, raziskovanja in inovacij ter njihovem pomenu za razvoj družbe, gospodarstva in kariernih možnosti.

Park vojaške zgodovine je z namenom predstavitve manj poznanih vojaškozgodovinskih vsebin širši javnosti ob minuli Evropski noči raziskovalcev v petek, 30. septembra 2022, pripravil voden pohod na bližnji hrib Primož z ogledom notranjosti podzemne utrdbe Alpskega zidu na vrhu. Zaradi neugodne vremenske napovedi je bila izvedba dogodka v zadnjem trenutku prilagojena, tako da so vedoželjni obiskovalci namesto tega

odkrivali notranjost podmornice P-913 Zeta in spoznali poklic podmorničarja ter skrivnostni svet življenja in dela pod morsko gladino. Ob ogledu razstave ob podmornici pa so se seznanili še z bogato podmorničarsko tradicijo na Jadranu.

Ta veseli dan kulture

V Parku vojaške zgodovine smo na Ta veseli dan kulture, 3. decembra 2022, vsem obiskovalcem nudili 50-odstotni popust pri nakupu vstopnic za ogled muzejskih zbirk in razstav. V sklopu dodatnega muzejskega programa so si lahko tega dne samostojno ali v spremstvu muzejskih kustosov ogledali zbirke v Depojih državnih muzejev, s katerimi upravljajo Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Tehniški muzej Slovenije in Narodni muzej Slovenije.

Naprej v preteklost 2022

Park vojaške zgodovine se je minulo leto pridružil spletni promocijski akciji *#naprejevpreteklost*, ki jo je decembra organizirala Služba za premično dediščino in muzeje pri Narodnem muzeju Slovenije v sodelovanju s Skupnostjo muzejev Slovenije. Sodelujoči muzeji in galerije so v sklopu akcije v tednu med 5. ter 11. decembrom 2022 na svojih spletnih straneh in družbenih omrežjih delili zanimive zgodbe, fotografije, kratke posnetke ter druge poučne vsebine, s katerimi so širši javnosti omogočili vpogled v svoje

muzejske zbirke, ozaveščali o pomenu muzejskega dela in spodbujali k zbiranju, hranjenju ter varovanju različnih vrst dediščine.

V Parku vojaške zgodovine smo ob tej priložnosti po spletnih kanalih delili povezave do virtualnih razstav in drugih digitaliziranih muzejskih vsebin. Pri tem je bil poseben poudarek dan predstavitvi občasne muzejske razstave »Dvorec Ravne«, ki je z digitalizacijo postala trajno dostopna, saj si jo bo mogoče ogledati tudi po njenem umiku iz Parka vojaške zgodovine.

4.3. VISOKI PROTOKOLARNI OBISKI

10.-11. 2. 2022	Ministri in predstavniki ministrstev ob obisku Vlade Republike Slovenije v primorsko-notranjski regiji
I.	Srečanje direktorja Parka Janka Boštjančiča z ministrom, pristojnim za razvoj in evropsko kohezijsko politiko Zvonetom Černačem
II.	Minister za obrambo in podpredsednik Vlade Republike Slovenije mag. Matej Tonin
III.	Minister za pravosodje Marjan Dikaučič skupaj z državnim sekretarjem na Ministrstvu za pravosodje Josipom Lukendo in direktorico Uprave za probacijo dr. Danijelo Mrhar Prelič
IV.	Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch
V.	Minister za notranje zadeve Aleš Hojs
VI.	Državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve Gašper Dovžan skupaj s strokovnim sodelavcem Miho Faturjem ter vršilcem dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za gospodarsko in javno diplomacijo dr. Slobodanom Šešumom
VII.	Minister za kulturo dr. Vasko Simoniti
7. 4. 2022	Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije Tone Slak kot otvoritelj razstave »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«
12. 4. 2022	Minister za notranje zadeve Aleš Hojs kot slavnostni govornik na slovesnosti ob prihodu policijskega helikopterja AB-212 »Bravo«
5. 5. 2022	Veleposlanica Združenega kraljestva v Republiki Sloveniji Nj. Eksc. Tiffany Sadler v okviru slovesnosti ob obletnici padca britanskega letala Spitfire pri vasi Suhorje
5. 5. 2022	Predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca v okviru slovesnosti ob obletnici padca britanskega letala Spitfire pri vasi Suhorje
5. 5. 2022	Obrambni ataše Združenega kraljestva podpolkovnik Christopher Day v okviru slovesnosti ob obletnici padca britanskega letala Spitfire pri vasi Suhorje
1. 6. 2022	Mednarodna delegacija vojaških atašejev, akreditiranih v Republiki Sloveniji, iz Združenih držav Amerike, Madžarske, Slovaške, Nizozemske, Nemčije, Avstrije, Švice, Albanije, Irana in Zambije
23. 6. 2022	Župan Občine Idrija Tomaž Vencelj kot otvoritelj gostujoče razstave Mestnega muzeja Idrija »Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«

25. 6. 2022	Predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca kot slavnostni govornik na slovesnosti ob dnevu državnosti
4. 7. 2022	Soprog predsednice Republike Kosovo v Sloveniji Prindon S. Sadri ob predsedničinem uradnem obisku v Sloveniji, v spremstvu generalne sekretarke Urada predsednika Republike Slovenije Nataše Kovač
17. 10. 2022	Minister za obrambo Republike Slovenije Marjan Šarec v okviru slovesnosti ob primopredaji flaka M38
17. 10. 2022	Ministrica za obrambo Republike Severne Makedonije Slavjanka Petrovska v okviru slovesnosti ob primopredaji flaka M38
17. 10. 2022	V. d. direktorja Uprave za vojaško dediščino Boštjan Poklukar v okviru slovesnosti ob primopredaji flaka M38
17. 10. 2022	Veleposlanica Republike Severne Makedonije v Sloveniji Suzana Zelenovska v okviru slovesnosti ob primopredaji flaka M38
22. 10. 2022	Predsednik osamosvojitvene vlade in predsednik Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve Alojz Peterle kot slavnostni govornik na proslavi ob dnevu suverenosti v organizaciji Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve skupaj z ostalimi člani predsedstva ter drugimi visokimi predstavniki združenja
28. 11. 2022	Veleposlanik Češke republike Nj. Eksc. Juraj Chmiel
12. 12. 2022	Generalni direktor Direktorata za obrambno politiko Ministrstva za obrambo Črne gore generalmajor Rajko Pešić
14. 12. 2022	Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Črne gore dr. Krsto Perović
14. 12. 2022	Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije Rudi Medved
14. 12. 2022	V. d. direktorja Uprave za vojaško dediščino Boštjan Poklukar
15. 12. 2022	Odpravnica poslov na Veleposlaništvu Združenih držav Amerike v Sloveniji Melania Arreaga ob predpremieri filma »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice« in odprtju priložnostne razstave »Lipicanci – žive legende«
15. 12. 2022	Veleposlanik Češke republike Nj. Eksc. Juraj Chmiel ob predpremieri filma »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice« in odprtju priložnostne razstave »Lipicanci – žive legende«

Park vojaške zgodovine ob obisku Vlade Republike Slovenije v regiji gostil več ministrov in predstavnikov ministrstev

V obisk Vlade Republike Slovenije v primorsko-notranjski regiji se je aktivno vključil tudi Park vojaške zgodovine in tudi sam gostil več obiskov ministrov ter predstavnikov ministrstev.

predstavil razvojne načrte za prihodnost.

Direktor Parka Janko Boštjančič se je tako že v četrtek, 10. februarja 2022, srečal z ministrom, pristojnim za razvoj in evropsko kohezijsko politiko Zvonetom Černačem. Na posvetu, ki sta se ga udeležila tudi župan Občine Pivka Robert Smrdelj in direktorica Zavoda za turizem Pivka Jana Gržinič, je direktor Boštjančič predstavil dosedanje uspehe Parka na področju koriščenja evropskih sredstev ter

obiska sta minister Tonin in podžupan Občine Pivka Boris Rebec tudi podpisala dogovor o sofinanciranju lokalne infrastrukture.

V četrtek, 10. februarja 2022, pa je Park vojaške zgodovine obiskal minister za obrambo in podpredsednik Vlade Republike Slovenije mag. Matej Tonin. Direktor Boštjančič se je ministru zahvalil za dosedanjo podporo in pomoč pri urejanju muzejskega statusa. Tema pogovora pa je bilo predvsem sodelovanje med Parkom in ministrstvom v letu 2022. V okviru

za probacijo, je namreč po mnenju strokovnjakov ocenjen kot eden najboljših izvajalcev v državi.

V petek, 11. februarja 2022, je skupaj z državnim sekretarjem Josipom Lukendo in ostalimi sodelavci Park vojaške zgodovine obiskal minister za pravosodje Marjan Dikaučič. Minister se je ob tej priložnosti zahvalil vodstvu Parka za izjemno delo, ki ga v Parku opravimo v procesu resocializacije oseb, napotenih v probacijo (delo v splošno korist). Park, ki že vrsto let sodeluje z Upravo

Park vojaške zgodovine je v petek, 11. februarja 2022, s sodelavci obiskala tudi ministrica dr. Helena Jaklitsch, pristojna za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu. Ob tej priložnosti sta ministrica in direktor Boštjančič spregovorila o sodelovanju med Uradom Vlade

Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Parkom v preteklem letu, ko je Park, tudi s pomočjo Urada, začel intenzivneje zbirati gradivo o delovanju naših rojakov v zamejstvu in po svetu ob osamosvajanju Slovenije ter v času vojne za obrambo samostojnosti. Ministrica se je Parku zahvalila za vse opravljeno delo na tem področju. Ministrica in direktor sta se tudi dotaknila možnosti sodelovanja v prihodnje in nanizala kup projektnih idej, ki bi lahko v kratkem zaživele.

Na kratek obisk se je istega dne v Parku vojaške zgodovine ustavil tudi minister za notranje zadeve Aleš Hojs s sodelavci. Z vodstvom Parka so najprej na kratko povzeli dotedanje uspešno sodelovanje, ki ga je v novembru 2021 kronal uspešen prevoz policijskega čolna P-111 v Park. Sodelovanje smo v minulem letu nadaljevali in nadgradili na različne načine, vse pa s ciljem

ohranjanja dediščine ter predstavljanja vloge slovenske policije v vojni leta 1991 in njenega pomena pri ohranjanju slovenske suverenosti.

Park je obiskal tudi državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve Gašper Dovžan skupaj s strokovnim sodelavcem Miho Faturjem ter vršilcem dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za gospodarsko in javno diplomacijo dr. Slobodanom Šešumom. Direktor Boštjančič jim je predstavil aktivnosti Parka pri predstavljanju nacionalne zgodovine, zlasti nastanka

samostojne slovenske države, visokim tujim delegacijam in veleposlanikom ter atašejem tujih držav, ki so redni gostje pivškega muzeja.

Sledil je še obisk ministra za kulturo dr. Vaska Simonitija, ki je v Parku najprej prisostvoval podpisu muzejskega sporazuma o organizacijskem, strokovnem, promocijskem in tržnem sodelovanju za leto 2022, s katerim smo Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Narodni muzej Slovenije, Tehniški muzej Slovenije ter Park vojaške zgodovine nadgradili že do sedaj uspešno sodelovanje. Eden od konkretnih

dogovorov, ki ga obiskovalci neposredno občutijo, so tudi medsebojni popusti – obiskovalcem, ki pridejo na ogled enega muzeja z vstopnico katerega od drugih treh muzejev, ki ni starejša od treh mesecev, je namreč priznan 25-odstotni popust pri nakupu vstopnice za ogled razstav in zbirk. Minister Simoniti je pozdravil tovrstno povezovanje muzejev in ga označil kot primer dobre prakse v slovenskem prostoru. Po podpisu si je minister z direktorji muzejev in sodelavci ogledal muzejske depoje treh nacionalnih muzejev v objektu D Parka vojaške zgodovine.

V Parku vojaške zgodovine na obisku mednarodna delegacija vojaških atašejev

Park vojaške zgodovine je 1. junija 2022 obiskala delegacija vojaških atašejev, akreditiranih v Republiki Sloveniji. Srečanja najvišjih vojaških diplomatskih predstavnikov v osrednjem vojaškem muzejskem kompleksu pri nas so se udeležili vojaški atašeji iz desetih držav, in sicer iz Združenih držav Amerike, Madžarske, Slovaške, Nizozemske, Nemčije, Avstrije, Švice, Albanije, Irana ter Zambije.

V Parku vojaške zgodovine je delegacijo sprejel direktor Parka mag. Janko Boštjančič, ki je visokim gostom v kratki predstavitvi uvodoma predstavil razvojno pot samega projekta v njegov današnji obseg, muzejsko ponudbo in načrte ter vizijo za nadaljnji razvoj Parka. Po uradnem sprejemu so si ob strokovnem vodstvu v spremstvu direktorja ogledali še aktualne muzejske zbirke in razstave, pri čemer jih je kot tuje goste posebej pritegnil prikaz zgodbe slovenskega osamosvajanja v sklopu osrednje muzejske razstave »Pot v samostojnost«. Veliko navdušenja je požela tudi podmornica P-913 Zeta, ki so si jo ugledni gostje z zanimanjem ogledali tudi odznotraj. Svoje vtise so ob zaključku visokega

diplomatskega obiska strnili z vpisom v knjigo častnih gostov, v katerem so Parku vojaške zgodovine izrazili vse pohvale za uspešno delo in pomemben doprinos na področju ohranjanja vojaškozgodovinske dediščine.

Obisk soproga predsednice Republike Kosovo

V sklopu obiska predsednice Republike Kosovo v Sloveniji je njen soprog Prindon S. Sadri v spremstvu generalne sekretarke Urada predsednika Republike Slovenije Nataše Kovač julija lani obiskal Park vojaške zgodovine Pivka. Visoki gost si je z zanimanjem ogledal muzejske zbirke in razstave, se seznanil z delovanjem Parka ter njegovim povezovanjem v širši regiji in mednarodnem okolju. Pomemben poudarek je bil dan tudi sodelovanju Parka s Slovensko

vojsko, ki jo je predsednica Republike Kosovo dr. Vjosa Osmani – Sadriu odlikovala s predsedniško vojaško medaljo za 22 let uspešnega delovanja v operaciji KFOR na Kosovu.

Obisk veleposlanika Češke republike

V ponedeljek, 28. novembra 2022, je Park vojaške zgodovine obiskal veleposlanik Češke republike Nj. Eksc. Juraj Chmiel s sodelavcem veleposlaništva. Visoka gosta sta si z velikim zanimanjem ogledala razstave in zbirke Parka, v pogovoru z direktorjem Parka mag. Jankom Boštjančičem pa je beseda tekla predvsem o možnostih povezovanja z muzeji ter drugimi vojaškozgodovinskimi institucijami na Češkem. V prihodnjih letih

se namreč odpirajo priložnosti za poglobljeno muzejsko sodelovanje s sorodnimi institucijami na Češkem tako na strokovnem področju kot z drugih vidikov povezovanja. Češki veleposlanik je obenem izrazil iskreno zadovoljstvo nad ugodnim trendom naraščanja števila muzejskih obiskovalcev s Češke v pokoronskem obdobju, ki so, kot je izpostavil direktor Boštjančič, v letu 2022 predstavljali kar 8 % vseh tujih obiskovalcev. Ob tem je veleposlanik Parku vojaške zgodovine iskreno čestital za atraktivno muzejsko interpretacijo dragocene vojaškozgodovinske dediščine in korektno predstavitev pomembnih zgodovinskih tem.

V Parku na obisku visoka predstavnika obrambnega ministrstva Črne gore

Park vojaške zgodovine je ob koncu leta 2022 gostil kar dva pomembna obiska iz Črne gore. V ponedeljek, 12. decembra, je Park obiskal generalni direktor Direktorata za obrambno politiko Ministrstva za obrambo Črne gore generalmajor Rajko Pešić. Temu je v sredo, 14. decembra, sledil obisk državnega sekretarja na Ministrstvu za obrambo Črne gore dr. Krsta Perovića, ki si je Park ogledal v sklopu delovnega obiska v Sloveniji skupaj z državnim sekretarjem na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije Rudijem Medvedom in v. d. direktorja Uprave za vojaško dediščino Boštjanom Poklukarjem. Visoke goste je v Parku vojaške zgodovine sprejel direktor Parka mag. Janko Boštjančič in jim med uvodnim srečanjem ter ob ogledu muzejskih zbirk in razstav predstavil razvojno pot muzeja v današnji obseg. Delegacijo na čelu z državnim sekretarjem dr. Perovićem je pri tem poleg muzejskih vsebin in ponudbe še zlasti zanimal tudi pravno-formalni vidik ustanavljanja vojaškega muzeja, saj tudi v Črni gori pripravljajo vzpostavitev državnega vojaškega muzeja ter je bila seznanitev z delovanjem vojaških muzejev v Sloveniji tudi eden od osrednjih namenov delovnega srečanja. Park vojaške zgodovine je pri tem črnogorski delegaciji ponudil vso podporo in strokovno pomoč, obe strani pa sta se zavezali k nadaljnjemu muzejskemu sodelovanju.

Park vojaške zgodovine je v okviru uspešnega sodelovanja z Republiko Črno goro že leta 2011 pridobil jugoslovansko diverzantsko podmornico P-913 Zeta, ki še danes predstavlja enega najbolj atraktivnih muzejskih eksponatov. Pred kratkim pa je bilo iz Črne gore v Slovenijo prepeljano tudi podvodno diverzantsko plovilo »ronilica« R-2, ki bo kot nov dragocen eksponat vojaškozgodovinske in tehnične dediščine pomembno dopolnjevalo obstoječo razstavo v Parku vojaške zgodovine.

Visoki gostje obeh delegacij so svoj obisk zaključili z iskrenimi čestitkami Parku vojaške zgodovine za korekten prikaz vojaškozgodovinskih vsebin in uspešno pretvorbo vojaške dediščine v turistični potencial.

4.4. VIDNEJŠI PARTNERSKI IN DRUGI OBISKI

5.–6. 4. 2022	Potomci plemiške družine Hohenwart, nekdanjih lastnikov dvorca Ravne, ob odprtju razstave o dvorcu Ravne
6. 4. 2022	Guardiaris d. o. o.
12. 4. 2022	Vodja Muzeja slovenske policije Darinka Kolar Oswald ob umestitvi policijskega helikopterja AB-212 »Bravo« v zbirko Parka vojaške zgodovine
20. 4. 2022	Poveljstvo Logistične brigade Slovenske vojske
22. 4. 2022	Generalštab Slovenske vojske – Sektor za finance
3. 5. 2022	Direktorat za logistiko Ministrstva za obrambo Republike Slovenije
8. 5. 2022	Dogodek Alfafest Brkini 2022 s postankom v Parku vojaške zgodovine
14. 5. 2022	Mednarodno policijsko združenje IPA (<i>International Police Association</i>)
19. 5. 2022	Združenje slovenskih mirovnikov
20. 5. 2022	Valhalla d. o. o.
20. 5. 2022	Policijska uprava Koper
20. 5. 2022	Predstavniki srbske policije prek Centra za pomoč pri vstopanju v EU Ministrstva za zunanje zadeve
22. 5. 2022	Upravni odbor Mednarodnega policijskega združenja IPA (<i>International Police Association</i>)
24. 5. 2022	Skupina otrok iz Vrtca Pivka
27. 5. 2022	Generalštab Slovenske vojske
30. 5. 2022	Študijski center za narodno spravo
3. 6. 2022	Urad predsednika Republike Slovenije
4. 6. 2022	Člani Citroën kluba Slovenije s starodobnimi vozili
8. 6. 2022	Režiser filma »Misija Mangart« Chris Anthony pred projekcijo filma v Kinu Pivka
11. 6. 2022	Člani skupine Starodobniki Goriške s starodobnimi vozili
20. 6. 2022	Redovniki Cistercijanskega samostana Stična z opatom p. Maksimilijanom Filetom
21. 6. 2022	Vojašnica barona Andreja Čehovina Postojna
22. 6. 2022	Poveljstvo 10. motoriziranega bataljona Slovenske vojske
22. 6. 2022	Obisk skupine arheologov iz ZDA v okviru arheološke šole v Sloveniji
23. 6. 2022	Direktor Mestnega muzeja Idrija dr. Miha Kosmač ob odprtju gostujoče razstave idrijskega muzeja »Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«
24. 6. 2022	Lokalni odbor SDS Postojna
25. 6. 2022	Podjetnik in znanstvenik dr. Aleš Štrancar kot govornik na slovesnosti ob dnevu državnosti
2. 7. 2022	Obisk gasilcev veteranov iz domače regije
13. 7. 2022	Udeleženci 29. mednarodnega kongresa zastavoslovja v organizaciji društva Heraldica Slovenica
18. 7. 2022	Člani Zveze društev in klubov MORiS
3. 9. 2022	Obisk članov Lambretta Club Fruli iz Italije s primerki legendarnih skuterjev in motornih koles Lambretta
6. 9. 2022	Guardiaris d. o. o.
6. 9. 2022	Regijski posvet Zveze slovenskih častnikov

23. 9. 2022	Kolektiv Mestnega muzeja Zagreb (<i>Muzej grada Zagreba</i>) na čelu z ravnateljico dr. Aleksandro Berberih Slana
26. 9. 2022	Obisk predstavnikov pobratenih občin Durach in Tivat
2. 10. 2022	Obisk članov Društva slovenskih miličnikov s starodobnimi vozili nekdanje Milice
7. 10. 2022	Skupina otrok iz Vrtca Košana
9. 10. 2022	Obisk članov Kluba Katra Slovenije z legendarnimi avtomobili Renault 4 oziroma »katrcami«
14. 10. 2022	Guardiaris d. o. o.
15. 10. 2022	Kandidati Slovenske vojske iz Veščinskega centra Slovenske vojske na temeljnem vojaško-strokovnem usposabljanju (TVSU)
16. 10. 2022	Obisk članov Zastava kluba Slovenije s starodobnimi vozili
19. 10. 2022	Profesor z Univerze v Oxfordu Richard J. B. Bosworth kot otvoritelj mednarodne znanstvene konference »Fašizem – sto let pozneje: stanje raziskav in nove raziskovalne perspektive«
22. 10. 2022	Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve
25. 10. 2022	Guardiaris d. o. o.
19. 11. 2022	Kolektiv Občine Sodražica
28. 11. 2022	Vojašnica Petra Petriča Kranj
1. 12. 2022	Generalštab Slovenske vojske – Sektor za razvoj in opremljanje
1. 12. 2022	Generalštab Slovenske vojske – Sektor logistike J4
6. 12. 2022	Poveljstvo 15. polka vojaškega letalstva Slovenske vojske
8. 12. 2022	Vojaška delegacija iz Bosne in Hercegovine
8. 12. 2022	Narodni muzej Slovenije
9. 12. 2022	Vojašnica Bohinjska Bela – 132. gorski polk
13. 12. 2022	Vojašnica barona Andreja Čehovina Postojna – mednarodna NATO konferenca
13. 12. 2022	Guardiaris d. o. o.
14. 12. 2022	Turistični delavci Zavoda za kulturo Bled (z direktorico mag. Leo Ferjan)
15. 12. 2022	Direktorica Kobilarne Lipica Tatjana Vošinek Pucer ob predpremieri filma »Neverjetna zgodba lepotev iz Lipice« in odprtju priložnostne razstave »Lipicanci – žive legende«
17. 12. 2022	Srečanje podmorničarjev v Parku vojaške zgodovine

Obisk iz Opatije Stična

Park vojaške zgodovine so v ponedeljek, 20. junija 2022, obiskali redovniki cistercijskega samostana Stična, najstarejšega samostana na Slovenskem, na čelu z opatom p. Maksimilijanom Filetom.

Samostansko redovno skupnost so na obisku spremljali tudi uslužbenci gospodarskega dela opatije.

V luči prihajajočega dneva državnosti je bil poudarek ob obisku skupine dan prav muzejskemu prikazu osamosvojitve Republike Slovenije in vojni leta '91. Stiški patri so pokazali veliko zanimanja tudi za druge muzejske zbirke Parka vojaške zgodovine, saj jih je večina pred odhodom v samostan odslužila vojaški rok in tako tudi od blizu spoznala vojaški vsakdan.

Park obiskali udeleženci 29. mednarodnega kongresa zastavoslovja

V sredini julija so Park vojaške zgodovine Pivka obiskali udeleženci 29. mednarodnega kongresa zastavoslovja, ki je minulo leto gostoval v Sloveniji. Dogodek je organiziralo društvo Heraldica Slovenica, v javnosti in med poznavalci poznano po dolgoletni tradiciji izobraževalnega, svetovalnega ter strokovnega dela na področju grboslovja in zastavoslovja.

Udeleženci kongresa so si v spremstvu vodnika ogledali muzejske razstave in zbirke Parka, pri čemer jih je kot tuje goste zlasti pritegnila predstavitev slovenskega osamosvajanja na razstavi »Pot v samostojnost«. Ob tem so izrazili vse pohvale Parku za pregleden in privlačen prikaz različnih vidikov slovenske osamosvojitve ter inovativen način ponazoritve vojne za obrambo slovenske samostojnosti neposredno ob tankih in drugih vozilih, ki so sodelovala v vojni. Skupina je obisk v Pivki sklenila z obiskom Depojev državnih muzejev in pohvalila tudi medmuzejsko sodelovanje ter zastavljeno partnerstvo z nacionalnimi muzeji.

Park obiskali člani Zveze društev in klubov MORiS

Park vojaške zgodovine so v ponedeljek, 18. julija 2022, obiskali člani Zveze društev in klubov MORiS. Udeleženci ekskurzije so si v spremstvu muzejskih vodnikov ogledali muzejske zbirke in razstave ter se seznanili z najnovejšo muzejsko ponudbo, ob zaključku ogleda pa jim je njihov član Janko Sever predstavil še svojo knjigo *Krogla in medalje*. Predstavitve nove knjige Janka Severja je bila pred dvema letoma v Parku vojaške zgodovine organizirana tudi za širšo javnost v sklopu obeleževanja 30. obletnice samostojne Slovenije. Knjiga je naprodaj tudi v muzejski trgovini Magazin in spletni trgovini Parka vojaške zgodovine.

Regijski posvet Zveze slovenskih častnikov v Parku vojaške zgodovine

Park vojaške zgodovine je v torek, 6. septembra 2022, gostil regijsko srečanje Združenja slovenskih častnikov kraško-notranjske, južno-primorske in severno-primorske regije, organizirano z namenom priprave programa ter usklajevanja aktivnosti združenja za leto 2023. Posveta se je udeležil tudi predsednik Zveze slovenskih častnikov generalmajor Dobran Božič, zbrane pa je uvodoma

nagovoril tudi direktor Parka mag. Janko Boštjančič, ki je izrazil zadovoljstvo nad plodnim sodelovanjem med Zvezo slovenskih častnikov in Parkom vojaške zgodovine tako na lokalnem kot nacionalnem nivoju, sploh v luči sorodnega poslanstva obeh partnerjev.

V Parku na obisku muzealski kolektiv Mestnega muzeja Zagreb

Park vojaške zgodovine je v petek, 23. septembra, obiskal kolektiv Mestnega muzeja Zagreb (*Muzej grada Zagreba*) na čelu z ravnateljico dr. Aleksandro Berberih Slana. Kolege iz hrvaške prestolnice je sprejel direktor Parka mag. Janko Boštjančič in jim v kratki predstavitvi najprej predstavil razvojno pot samega projekta v njegov današnji obseg, muzejsko ponudbo ter načrte in vizijo za nadaljnji razvoj Parka. Muzealci so v pogovoru z vodstvom Parka

izmenjali strokovne izkušnje na področju upravljanja muzejskih zbirk in promocije kulturnozgodovinske dediščine, beseda pa je tekla tudi o možnostih tesnejšega povezovanja, sodelovanja ter skupnih čezmejnih muzejskih projektov.

Skupina se je po uvodnem sprejemu podala še na ogled muzejskih zbirk in razstav. Posebej so bili navdušeni nad podmornico P-913 Zeta, ki so si jo z zanimanjem ogledali tudi odznotraj, in simulatorjema letenja z letaloma MiG-21 oz. Spitfire. Ogled so zaokrožili v depojskem kompleksu treh nacionalnih muzejev – Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, Tehniškega muzeja Slovenije in Narodnega muzeja Slovenije, kjer so se seznanili tudi z delovanjem depojskega objekta.

Ravnateljica Mestnega muzeja Zagreb dr. Aleksandra Berberih Slana, ki je pred tem dolga leta vodila Muzej narodne osvoboditve Maribor in Skupnost muzejev Slovenije, se je ob obisku vodstvu Parka iskreno zahvalila za topel sprejem ter konstruktivno izmenjavo

izkušenj in Parku vojaške zgodovine ob tem izrazila vse pohvale za uspešno delo na področju predstavljanja ter promocije vojaškozgodovinske in tehnične dediščine.

Starodobniki v Parku vojaške zgodovine

Sončne jesenske dni je v letu 2022 za panoramski izlet v Park vojaške zgodovine izkoristilo več društev ljubiteljev starodobnih vozil, ki so ob tej priložnosti muzejskim obiskovalcem z veseljem predstavili svoje dragocene jelekne lepote.

Med prvimi so septembra Park vojaške zgodovine obiskali člani kluba Lambretta Club Friuli iz Italije. Začetni primerki skuterjev in motornih koles Lambretta segajo v leto 1947, le leto kasneje po razvoju še slavnije vespe, v naslednjih desetletjih pa so dosegli kulturni status in bili izjemno priljubljeni tudi pri nas.

Septembra so kot del muzejskega dogajanja v sklopu ZgodoVikenda obiskovalcem svoja starodobna vozila predstavljali tudi člani Primorskega kluba ljubiteljev starih motornih vozil Balilla iz Divače.

Oktober pa je ob obisku Društva slovenskih miličnikov muzejsko ponudbo in siceršnjo stalno zbirko policijskih eksponatov dopolnila razstava legendarnih vozil nekdanje Milice, pri čemer sta obiskovalce še zlasti navdušila kulturna »fičko« ter »marica«.

Ljubitelji starodobne avtomobilske tehnike so imeli v oktobru priložnost od blizu občudovati tudi primerke nekdanje »katrce« oz. slavnega avtomobila Renault 4, katerega začetek proizvodnje sega v leto 1961, ko so se se pri francoskem proizvajalcu vozil Renault odločili, da tržišču predstavijo novo vozilo, ki bo z dobrimi voznimi lastnostmi dostopno širšim množicam za različne namene.

Kot del panoramskega izleta po jesenski pokrajini so Park vojaške zgodovine oktobra obiskali tudi člani Zastava kluba Slovenije s svojimi starodobnimi vozili, med katerimi je posebej izstopal predelan športni avtomobil Zastava Yugo domačinke Sanje Smrdel.

V Parku vojaške zgodovine so z veseljem sprejeli vsa starodobna društva, saj s svojim delovanjem zagotavljajo pomemben doprinos k ohranjanju zgodovinske in tehnične dediščine ter z muzejskega vidika predstavljajo dragoceno dopolnitev muzejske ponudbe.

Košanski vrtec na Primožu

V začetku oktobra 2022 so podzemno utrdbo Alpskega zidu obiskali malčki iz Vrtca Košana, ki so se v sklopu obvrčevskih dejavnosti skupaj s starši in vzgojiteljicami podali na poučen popoldanski pohod. Skupino sta na vrhu Primoža sprejeli vodnici Parka vojaške zgodovine in mladim udeležencem izleta predstavili slikovite razglede po Pivški kotlini ter zgodovinski pomen hriba, nato pa so se ob poučni razlagi vodnic podali še

v notranjost skrivnostne podzemne utrdbe. Sprehod skozi temne podzemne rove mimo bojnih položajev, skladišč streliva in še ohranjenih bivalnih prostorov ob zgolj medli osvetlitvi baterijskih svetilk je bil za malčke posebno doživetje, z zanimanjem pa so prisluhnili tudi razlagi o zahtevnih pogojih, v katerih so živeli in delali vojaki. Izlet so sklenili v prijetnem razpoloženju in se v dolino vrnili pod vtisom zanimivega ogleda ter novih spoznanj.

Tradicionalno letno srečanje podmorničarjev v Parku vojaške zgodovine

V Parku vojaške zgodovine so se v soboto, 17. decembra 2022, srečali nekdanji podmorničarji in pridruženi člani Društva za ohranjanje podmorniške tradicije Podmorničar, ki deluje v okviru Zveze slovenskih častnikov. Člani društva skušajo s svojim delovanjem ohraniti zavest o dolgi in bogati zgodovini podmorničarstva ob vzhodni jadranski obali, v kateri so nemajhno

vlogo igrali tudi slovenski podmorničarji. Ravno članom Društva Podmorničar gre tudi največja zasluga za pridobitev nekdanje diverzantske podmornice P-913 Zeta, ki je aprila 2011 prispela v Slovenijo iz Črne gore in še danes predstavlja enega najatraktivnejših muzejskih eksponatov. Istega leta je bilo k podmornici Zeta umeščeno tudi podvodno diverzantsko plovilo R-1, prikaz bogate podmorničarske tradicije na Jadranu in velikega pomena slovenskih podmorničarjev pa bo v kratkem dopolnilo še podvodno diverzantsko plovilo R-2 kot nova pridobitev Parka vojaške zgodovine. Pomemben primerek podmorničarske tehnične zapuščine bo skupaj s podmornico obiskovalcem omogočil še bolj poglobljen uvid v naporno in nevarno delo tako podmorničarjev kot tudi podvodnih diverzantov ter služil kot spomenik njihovim naporom in znanju.

Udeleženci tradicionalnega letnega srečanja podmorničarjev v Parku vojaške zgodovine so se pred formalnim delom poklonili spominu na svojega člana, pred kratkim preminulega kapitana fregate Tomaža Bertoncija, ki je s svojim delovanjem in prizadevnostjo pomembno doprinesel k prepoznavnosti društva.

Pomemben del srečanja je bil posvečen tudi načrtovanju Podmorničarskega vikenda, ki ga Park v sodelovanju z Društvom Podmorničar organizira spomladi 2023 ob obletnici prihoda podmornice P-913 Zeta. V sklopu dogodka bodo imeli obiskovalci edinstveno priložnost, da si notranjost podmornice ogledajo v spremstvu nekdanjih podmorničarjev in se tako iz prve roke poučijo o skrivnostnem svetu življenja ter dela pod morsko gladino.

4.5. PARK VOJAŠKE ZGODOVINE NA PARTNERSKIH SREČANJH DRUGOD

8. 4. 2022	Srečanje partnerjev projekta »WALKofPEACE« v Benetkah
28. 6. 2022	Park vojaške zgodovine sodeloval na 2. konferenci učiteljev družboslovnih, umetnostnih in humanističnih predmetov na Brdu pri Kranju
22. 9. 2022	Direktor Parka sodeloval na strokovnem posvetu o sanaciji kulturne dediščine
4. 10. 2022	Direktor Parka sodeloval na okrogli mizi Muzeja slovenske policije
12. 12. 2022	Direktor Parka sodeloval na 12. Valičevem arheološkem dnevu Gorenjskega muzeja

Park vojaške zgodovine na srečanju partnerjev projekta WALKofPEACE v Benetkah

Direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič se je s sodelavcema aprila 2022 udeležil rednega partnerskega srečanja sodelujočih v čezmejnem strateškem projektu WALKofPEACE, ki ga je v Benetkah gostila dežela Benečija (Regione del Veneto) kot eden izmed projektnih partnerjev na italijanski strani.

Pri obsežnem čezmejnem projektu v teku od novembra 2018 do junija 2022 je sodelovalo deset projektnih partnerjev iz

območij z močno izraženo prisotnostjo ostalin prve svetovne vojne, ki so v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija 2014-2020 z raznovrstnimi projektnimi aktivnostmi spodbujali razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom. Razvoj projekta je kot vodilni partner usmerjal Posoški razvojni center. Na slovenski strani so poleg Parka vojaške zgodovine Pivka v okviru projekta sodelovali še ustanova Fundacija Poti miru v Posočju, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in

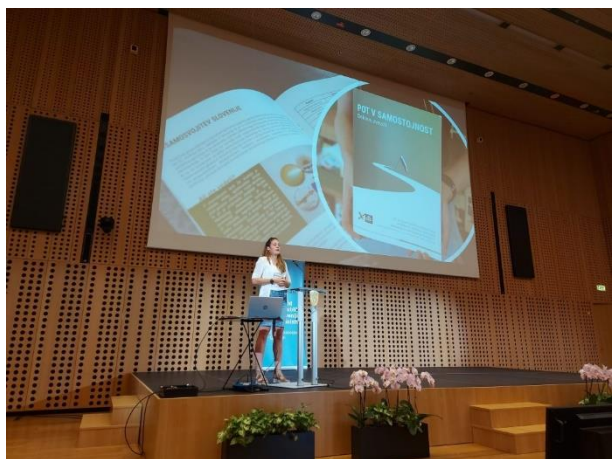
umetnosti ter Mestna občina Nova Gorica, na italijanski strani pa so se projektu poleg dežele Benečije (Regione del Veneto) kot partnerji priključili še VEGAL - Agenzia di sviluppo del Veneto Orientale, PromoTurismoFVG, ERPAC – Ente Regionale per il Patrimonio Culturale del Friuli Venezia Giulia in Comune di Ragogna.

Namen projekta, financiranega iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, je bila promocija snovne in nesnovne dediščine prve svetovne vojne kot skupne dediščine programskega območja v okviru krovne destinacijske znamke ter posebne destinacije Poti miru med Alpami in Jadranom.

Sodelujoči v projektu so se redno sestajali na polletnih partnerskih srečanjih, v sklopu katerih so se seznanili s splošnim potekom projektnih aktivnosti. Direktor Parka vojaške zgodovine je na partnerskem srečanju v Benetkah kot enem zaključnih srečanj pripravil prikaz izvedenih in načrtovanih aktivnosti Parka znotraj projekta WALKofPEACE, v sklopu katerega smo se v Parku posvetili osvetlitvi in muzejski predstavitvi obsežne tematike transporta v času prve svetovne vojne. V sklopu projekta je bila v Parku vojaške zgodovine pripravljena obsežna študija o transportu med prvo svetovno vojno, ki se je pri obravnavi prevoza vojakov, orožja, streliva in druge opreme za potrebe vojne osredotočila na različne oblike transporta na soški fronti. Študija je služila kot osnova za postavitev nove muzejske razstave v Parku vojaške zgodovine z naslovom »Boj v zaledju strelskih jarkov«, ki jo je aprila v sodelovanju z zgodovinarji in logističnimi strokovnjaki nadgradil še strokovni posvet na temo logistike med prvo svetovno vojno na soški fronti. Projektne aktivnosti Parka, za katere je bilo v štirih letih namenjenih 118.000 EUR, so se maja zaključile s čezmejno strokovno študijsko ekskurzijo za novinarje in turistične delavce, namenjeno seznanjanju s tematiko prevoza ter logistike v prvi svetovni vojni.

Formalni del partnerskega srečanja je sklenila predstavitev zbornika *Vodne poti (Sentieri d'acqua)* Univerze Luav iz Benetk.

Park na 2. konferenci učiteljev družboslovnih, umetnostnih in humanističnih predmetov

V torek, 28. junija 2022, je v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju potekala Druga konferenca učiteljev družboslovnih, umetnostnih in humanističnih predmetov v organizaciji Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Cilji konference, ki je tokrat nosila naslov »Mladi in ustvarjalnost«, so bili predvsem predstavitev raziskav s področja socialnih inovacij, strategij za spodbujanje ustvarjalnega mišljenja pri učencih, učnih dosežkov kot rezultat

ustvarjalnega učenja in primerov dobre prakse za spodbujanje ustvarjalnosti pri pouku na daljavo. Na plenarnem delu sta nastopila dr. Dan Podjed, ki je v svojem predavanju predstavil inovacije za šolo po meri ljudi, in dr. Jana Javornik, ki je predstavila nekatere

aspekte izobraževanja za družbo 5.0. Poleg panelov na temo več različnih področij (zgodovina, geografija, razredni pouk, filozofija, psihologija, likovna in glasbena umetnost ...) so na konferenci potekale tudi dve razstavi ter razglasitev zmagovalcev petih šolskih natečajev.

Na povabilo dr. Vilme Brodnik iz Zavoda Republike Slovenije za šolstvo je na konferenci sodelovala tudi ekipa Parka vojaške zgodovine. V predavanju z naslovom »Ustvarjalni potencial Parka vojaške zgodovine« so bile zbranim predstavljene predvsem aktivnosti muzeja, ki so v prvi vrsti namenjene šolam, tj. pedagoške delavnice in učni delovni list, infomat z e-registrom padlih ameriških letal med drugo svetovno vojno ter mobilna igra »Vitezov izziv«. Kot primer dobre prakse sodelovanja med različnimi institucijami in ustvarjalnosti v času epidemije koronavirusa je bil orisan tudi pedagoški projekt »Zbrali smo pogum«. Prvič pa je bil na konferenci javnosti prikazan tudi nov produkt Parka vojaške zgodovine, pripravljen v sodelovanju z učiteljem Tomažem Smoletom – virtualna Soba pobega. Gre za zanimiv učni pripomoček, ki se vsebinsko nanaša na obdobje vojne za Slovenijo, primeren pa je predvsem kot motivacijsko orodje pri učenju in poučevanju. Soba pobega je vsem zainteresiranim prosto dostopna na spletni strani Parka vojaške zgodovine.

Direktor Parka sodeloval na strokovnem posvetu o sanaciji kulturne dediščine

V četrtek, 22. septembra 2022, je bil v Kosovelovem domu v Sežani organiziran strokovni posvet o sanaciji kulturne dediščine, ki ga je pripravila Občina Sežana skupaj s krajanji Kosovelj, pobudniki ponovne vzpostavitve vojaške kapele pri Kosoveljah. Arhitekturno izjemno zanimiva kapela je bila središčni objekt vojaške bolnice Feldspital 808, ki je stala na travniku pred vasjo Kosovelje na Krasu.

Direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič je udeležencem posveta predstavil prispevek »Vojaškozgodovinska dediščina – breme ali priložnost?« Posvet je moderiral arhitekt Stojan Lipolt, zbrane pa je nagovoril tudi mag. Boštjan Poklukar, direktor Uprave Republike Slovenije za vojaško dediščino.

Direktor Parka sodeloval na dogodku Muzeja slovenske policije ob Dnevih evropske kulturne dediščine

Muzej slovenske policije je ob minulih Dnevih evropske kulturne dediščine v torek, 4. oktobra 2022, organiziral prav poseben dogodek in k sodelovanju na njem povabil tudi Park vojaške zgodovine. Dogodek se je začel z manjšo slovesnostjo, na kateri je zbrane nagovorila ministrica za

notranje zadeve mag. Tatjana Bobnar, sledila pa je okrogla miza, na kateri so sodelovali: vodja Muzeja slovenske policije Darinka Kolar Osvald, predstavnica Službe za premično dediščino in muzeje pri Narodnem muzeju Slovenije Maja Hakl Saje, direktorica Tehniškega muzeja Slovenije dr. Barbara Juršič, direktor Gornjesavskega muzeja Jesenice Aljaž Pogačnik ter načelnik Vojaškega muzeja Slovenske vojske podpolkovnik mag. Zvezdan Marković.

Direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič je v okviru dogodka predstavil razvojno pot Parka vojaške zgodovine, posebej pa je izpostavil dve pomembnejši večji pridobitvi zadnjega leta – upokojeni policijski čoln P-111 in helikopter AB-212 Bravo, prek katerih je Park vojaške zgodovine vzpostavil pomemben odnos tudi s slovensko Policijo ter Ministrstvom za notranje zadeve.

Park vojaške zgodovine sodeloval na 12. Valičevem arheološkem dnevu Gorenjskega muzeja

V ponedeljek, 12. decembra 2022, je v Kranju potekal že 12. tradicionalni Valičev arheološki dan, na katerega je bil kot predavatelj povabljen tudi direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič. Vsakoletni muzejski dogodek v organizaciji Gorenjskega muzeja, posvečen spominu na uveljavljenega arheologa in muzejskega kustosa Andreja Valiča (1931–2003), s serijo

tematskih predavanj udeležence vsakič znova seznanja z novimi dognanji na področju arheoloških raziskav ter prinaša vpogled v različne vidike muzejske interpretacije arheološke, kulturne in zgodovinske dediščine.

Mag. Janko Boštjančič je v okviru minulega Valičevega arheološkega dneva pripravil predavanje »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«, v katerem je zbranim predstavil dediščino transporta v prvi svetovni vojni s posebnim poudarkom na prikazu organizacije in oblik vojaškega transporta na soški fronti. Predavanje je zajemalo strnjen oris izsledkov obsežne študije o transportu med prvo svetovno vojno, izvedene v okviru projekta »WALKofPEACE – Trajnostni razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom«, pri katerem je Park sodeloval kot eden od projektnih partnerjev pod vodstvom Posoškega razvojnega centra ter Fundacije Poti miru. Kot del projektnih aktivnosti na podlagi raziskave je bila aprila 2022 v Parku vojaške zgodovine odprta tudi istoimenska stalna muzejska razstava o vojaškem transportu na soški fronti. Predavatelj je v okviru predavanja prikazal nepredstavlljivo velik obseg transportnih aktivnosti, ki so potekale za potrebe oskrbe soške fronte med majem 1915 in oktobrom 1917 na slovenskem ozemlju. Poudaril je, da objekti in ostaline transportnih aktivnosti predstavljajo dediščino vojnega dogajanja prav tako kot ostanki spopadov ob sami frontni črti. Za razumevanje prostora in pravilno obravnavo dediščine je zato treba ta največji vojaški spopad, ki se je odvil na naših tleh, nujno obravnavati celovito, vključujoč komponento transporta ter sploh vojaške logistike.

V okviru dogodka je istega dne izšel tudi zbornik Gorenjskega muzeja z *naslovom 12. Valičev arheološki dan*, v katerem so zajeta vsa predavanja nastopajočih.

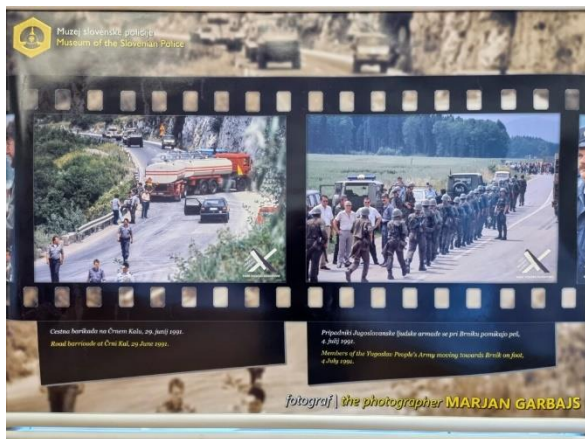
5. MUZEJSKA JAVNA SLUŽBA

5.1. NOVE STALNE, OBČASNE IN GOSTUJOČE RAZSTAVE TER MUZEJSKE DOPOLNITVE V PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE

maj 2021–feb. 2022	Gostujoča fotografska razstava »Marjan Garbajs – kronist osamosvajanja Slovenije«
okt. 2021–apr. 2022	Gostujoča razstava Narodne in univerzitetne knjižnice »Sanje imajo to čudno lastnost, da se včasih uresničijo«
feb.–avg. 2022	Gostujoča razstava Tehniškega muzeja Slovenije »Z vami že 70 let: Tehniški muzej Slovenije 1951–2021«
mar.–jun. 2022	Gostujoča razstava »Republika Slovenija v mednarodnih operacijah in misijah« v izvedbi Združenja slovenskih mirovnikov ter Vojaškega muzeja Slovenske vojske skupaj s Slovensko vojsko in Parkom vojaške zgodovine
apr. 2022–	Občasna razstava »Dvorec Ravne«
apr. 2022	Gostujoča fotografska razstava črno-belih fotografij »Dvorec Ravne – ujeti trenutki« avtorja Antona Bukovnika
apr. 2022	Stalna razstava »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«
maj 2022–	Gostujoča razstava »Druga svetovna vojna – figurativni prikaz udeležencev vojskujočih se strani«
jun. 2022–	Gostujoča razstava Pokrajinskega muzeja Celje »Ko železna pride cesta«
jun.–okt. 2022	Gostujoča razstava Mestnega muzeja Idrija »Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«
sept.–nov. 2022	Gostujoča razstava Narodnega muzeja Slovenije »Zgodbe iz davnine – potovanje v nekdanje pokrajine«
okt. 2022–	Občasna razstava »Protiletalski top Flakvierling 38 (M38)«
dec. 2022–	Potujoča razstava »Lipicanci – žive legende« (v letu 2023 predvidena tudi umestitev v stalno muzejsko postavitev)

Gostujoča fotografska razstava »Marjan Garbajs – kronist osamosvajanja Slovenije«

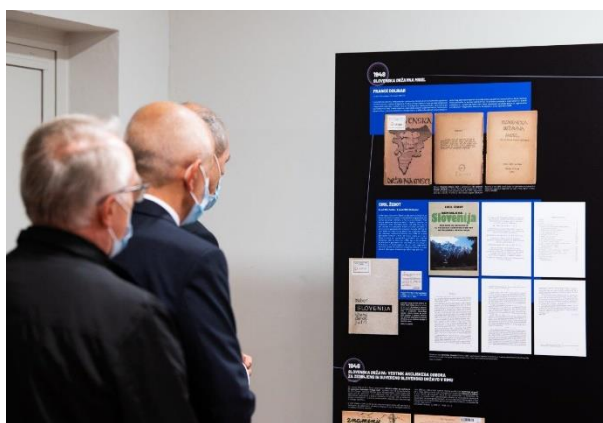
Med majem 2021 in februarjem 2022 je bila obiskovalcem Parka vojaške zgodovine na ogled gostujoča razstava »Marjan Garbajs – kronist osamosvajanja Slovenije«, ki je bila slovesno odprta pod okriljem Ministrstva za notranje zadeve v sodelovanju z Muzejem slovenske policije. Razstavo je na Mednarodni muzejski dan slovesno odprl minister za notranje zadeve Aleš Hojs, pri čemer je bila pred postavitvijo v Parku vojaške zgodovine sprva na ogled na Štefanovi ulici v Ljubljani.

Razstava je poklon izjemnemu fotoreporterju Marjanu Garbajsu, ki ima v svojem opusu malodane pol milijona fotografij. Med njimi je tudi okoli 1.400 posnetkov iz obdobja vojne za Slovenijo leta 1991, gospod Garbajs pa je verjetno edini fotograf, ki je celotno takratno dogajanje posnel v tehniki barvnih diapozitivov, kar ima še posebno dokumentarno vrednost.

Gostujoča razstava Narodne in univerzitetne knjižnice »Sanje imajo to čudno lastnost, da se včasih uresničijo«

V Parku vojaške zgodovine je vse do aprila 2022 gostovala razstava Narodne in univerzitetne knjižnice »Sanje imajo to čudno lastnost, da se včasih uresničijo« s podnaslovom »Pregled slovenske osamosvojitvene misli«, ki je s predstavljenimi vsebinami med šestmesečnim gostovanjem pomembno obogatila muzejski prikaz slovenske osamosvojitve. Avtorica Helena Janežič se je v njej poglobila v zgodovinski kontekst slovenske samostojnosti in osvetlila pregled slovenskih osamosvojitvenih teženj ter aktivnosti, kot so izpričane v bogati pisni kulturni dediščini ter spominu našega naroda. Razstava je v svoji predstavitvi zajela nekaj manj kot 150 let slovenske zgodovine, od prve jasno izražene ideje o združitvi Slovencev v pomladi narodov leta 1848 in prvič jasno zapisane misli o samostojni Sloveniji leta 1941 do razvoja osamosvojitvene misli med slovenskimi izseljenci in dogajanja v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je misel na samostojnost zaživela tudi v matični domovini. Sledilo je sosledje dogodkov, ki so vodili do ključnih dogodkov v zgodbi slovenske osamosvojitve, tj. plebiscita za neodvisno Slovenijo 23. decembra 1990, ko so takratne generacije z veliko večino potrdile veljavnost slovenskim tisočletnim sanjam, in razglasitve samostojne ter neodvisne Slovenije pol leta kasneje, 25. junija 1991. Z zaključkom gostovanja razstave se je v Parku vojaške zgodovine simbolično sklenil tudi niz bogatega muzejskega dogajanja, vezanega na 30. obletnico slovenske osamosvojitve.

Gostujoča razstava Tehniškega muzeja Slovenije »Z vami že 70 let: Tehniški muzej Slovenije 1951–2021«

V Parku vojaške zgodovine je bila med februarjem in avgustom 2022 obiskovalcem na ogled gostujoča razstava, ki jo je ob 70-letnici ustanovitve pripravil Tehniški muzej Slovenije.

Zunanja fotografska razstava z naslovom »Z vami že 70 let: Tehniški muzej Slovenije 1951–2021« je predstavljala zgodbe izbranih predmetov iz osrednjih zbirk muzeja s področij ribolova, lova, lesarstva, kmetijstva, gozdarstva, vodnih pogonov, elektrotehnike, tekstilstva, cestnih vozil, tiskarstva, pošte in telekomunikacij, pa tudi strojegradnje, medicinske tehnike ter robotike. Predmeti so bili upodobljeni tako na terenu, v izvornem okolju, iz časa pred muzejsko pridobitvijo, kot tudi po njihovi strokovni obravnavi, ko so bili na njih izvedeni različni restavratorsko-konservatorski posegi. V drugem delu razstave se je muzej predstavil v svoji sodobni vlogi – kot povezovalc preteklosti in sedanjosti ter živahno mesto srečevanj in zanimivih doživetij. Pri izvajanju omenjene dejavnosti se Tehniški muzej vse bolj povezuje z drugimi raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami.

Zbirke Tehniškega muzeja Slovenije so poleg Depojev državnih muzejev v kompleksu Parka vojaške zgodovine v Pivki na ogled še v muzeju v Bistri, Muzeju pošte in telekomunikacij, oglednem depoju v Soteski, Muzeju Tomaža Godca ter Muzejski zbirki IMV.

Gostujoča razstava »Republika Slovenija v mednarodnih operacijah in misijah«

V Parku vojaške zgodovine je nabor gostujočih razstav marca 2022 dopolnila nova razstava z naslovom »Republika Slovenija v mednarodnih operacijah in misijah«, ki sta jo ob 25. obletnici sodelovanja Slovenske vojske v prvi mednarodni misiji pripravila Združenje slovenskih mirovnikov in Vojaški muzej Slovenske vojske v sodelovanju s Slovensko vojsko ter Parkom vojaške zgodovine.

Razstava je na več panojih in z zanimivimi eksponati prikazovala delovanje pripadnikov Slovenske vojske v mednarodnih operacijah ter misijah v različnih obdobjih, od njihovih vojaških zadolžitvev do organizacije vsakdana, tudi skozi zgodbo posameznih udeležencev.

Republika Slovenija je pripadnike Slovenske vojske in Policije prvič napotila v operacijo mednarodnega kriznega odzivanja leta 1997, in sicer na humanitarno operacijo v Albanijo v sklopu operacije Alba, ki je potekala pod vodstvom Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi. Slovenski vojaki so po tej odpravi sodelovali še v misijah na Cipru, v Bosni in Hercegovini ter Afganistanu. Od takrat do konca leta 2021 je Slovenska vojska opravila približno 15.000 napatitev v 28 različnih mednarodnih operacij in misij. Poleg pripadnikov Slovenske vojske na posameznih območjih v manjšem številu sodelujejo tudi civilni strokovnjaki in pripadniki Policije.

Poseben poudarek na razstavi je bil dan veliki vlogi Slovenske vojske v funkciji uresničevanja zunanje politike Republike Slovenije in njenih zavez v mednarodni skupnosti kot tudi njenemu delovanju za zaščito civilistov ter najranljivejših družbenih skupin, otrok, žensk in starejših.

Občasna razstava »Dvorec Ravne«

V Parku vojaške zgodovine je poleg zbirk in razstav nacionalnega pomena posebna skrb namenjena tudi predstavitvi lokalne zgodovine ter dediščine tega območja. Vsebine z lokalno tematiko je aprila lani obogatila občasna razstava »Dvorec Ravne« avtorjev Ane Čič in Igorja Gardelina, ki oživlja zapuščino dvorca Ravne, nekdanje mogočne plemiške posesti v neposredni bližini Parka,

kot pomembo prvino grajske dediščine na Pivškem. Razstava je bila pripravljena na Občini Pivka v okviru čezmejnega strateškega projekta Interreg Italia-Slovenija MerlinCV v teku med letoma 2019 in 2022, katerega osrednji cilji so bili z novimi produkti na podlagi digitalizacije ter revitalizacije obuditi razgibano grajsko dediščino programskega območja.

Tematska razstava »Dvorec Ravne« v tem kontekstu obiskovalcem prikazuje razgiban razvoj dvorca skozi čas, od prve omembe v začetku leta 1313, ko je rodbina Raunach na tem mestu postavila stolpast dvor, do polnega razcveta s plemiško družino Hohenwart v 18. stoletju. Poseben poudarek pri tem je dan tudi orisu lastniških rodbin, ki so upravljale z dvorcem skozi stoletja: plemiškim družinam Raunach, De Leo, Hohenwart in Marenzi, pri čemer so posebej izpostavljene življenjske zgodbe Bernardina Raunacha, Franca Jožefa Hanibala Hohenwarta ter Karla Sigmunda Hohenwarta.

Bernardin Raunach se je v zgodovino zapisal, ko je skupaj z očetom Jakobom III. Na Šilentabru postavil grad, okrog katerega so okoliški kmetje zgradili protiturški tabor, kar je tvorilo največji utrjen kompleks na Slovenskem. Osrednji eksponat tega tematskega sklopa na razstavi je maketa utrdbe na Šilentabru avtorja Igorja Sapača. Franc Jožefa Hanibal Hohenwart je poznan kot priznani naravoslovec, medtem ko se je njegov nečak

Franc Sigmund Hohenwart uveljavil ob opravljanju vrste državnih funkcij, med drugim je bil tudi ministrski predsednik avstrijskega dela monarhije.

Posebno težo razstavi dajejo razstavljeni predmeti plemiške rodbine Hohenwart, ki sta jih njeni potomki Stephanie Wiesbauer in Gabriele Blaikner skupaj z bogatim slikovnim gradivom odstopili Občini Pivka za namene priprave razstave. Obiskovalcem sta tako poleg več pečatnikov rodbine Hohenwart iz različnih obdobij kot osrednja predmeta na ogled stol z izrezljanim grbom družine pred prevzemom grofovskega naslova in mizica z grbom družine, potem ko so njeni pripadniki že postali grofje.

K pestrosti muzejske postavitve prispevajo tudi predmeti Narodnega muzeja Slovenije, in sicer arheološke najdbe s Šilentabra ter eksponati – del zbirke konhilij (polžev) Franca Jožefa Hanibala Hohenwarta, ki jih je za potrebe razstave odstopil Prirodoslovni muzej Slovenije.

Razstava izpostavi tudi problematiko dvorca v sedanjem času. Po nacionalizaciji posestva po drugi svetovni vojni je bila v dvorcu organizirana kmetijska šola, nato pa so bila v stavbi urejena socialna stanovanja. Danes je dvorec zapuščen, medtem ko so v hlevu nastanjena žrebeta Kobilarne Lipica. Občina Pivka si s pridružitvijo projektu nadeja obuditi zapuščino nekdanjega posestva in njegov potencial izkoristiti za nadaljnji gospodarski razvoj občine.

Gostujoča razstava »Dvorec Ravne – ujeti trenutki«

Celostno muzejsko predstavitev Dvorca Ravne kot dragocene prvine grajske dediščine na Pivškem je aprila obogatila gostujoča fotografska razstava »Dvorec Ravne – ujeti trenutki«. Njen avtor, priznani fotograf Anton Bukovnik, je v estetsko dovršenem naboru črno-belih fotografij zajel močno energijo nekdanje graščine, ki priča o njenem nekdanjem sijaju in predstavlja neuničljivo vez med sedanostjo ter preteklostjo. Posebno

dimenzijo fotografijam je pridodala uporaba analogne tehnike, in sicer infrardečega črno-belega filma, s katero je avtor v objektiv ujel mrakobno občutje današnje podobe dvorca. Serija analognih fotografij je nastala kot del avtorjevega zadnjega ustvarjalnega projekta »Minevanje časa«, v sklopu katerega je med letoma 2015 in 2020 fotografiral 315 enot grajske dediščine, tj. gradov, graščin, dvorcev in utrdb. Avtor se je v njem zavestno odmaknil od digitalne fotografije k analogni tehniki, s čimer je kljub manjšim možnostim bolj izrazno upodobil grajski duh preteklega časa. Fotografska razstava Antona Bukovnika je gostovala v Parku vojaške zgodovine v sklopu čezmejnega strateškega projekta Interreg Italia-Slovenija MerlinCV kot dopolnitev dogodka ob predstavitvi zbornika strokovnih prispevkov *Dvorec Ravne – med zgodovino in digitalnim*.

Stalna razstava »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«

V Parku vojaške zgodovine je bila v začetku aprila s krajšo slovesnostjo odprta stalna razstava »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«, pripravljena na podlagi obsežne študije o transportu med prvo svetovno vojno kot ena zaključnih aktivnosti projekta »WALKofPEACE. Gre za čezmejni strateški projekt, ki je v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija 2014–2020 združil deset partnerjev iz

Slovenije ter Italije pod vodstvom Posoškega razvojnega centra s ciljem spodbuditi trajnostni razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom.

Transport v času prve svetovne vojne in vojaška logistika sta temi, ki pri predstavljanju prve svetovne vojne še nista bili deležni celovite muzejske obravnave, zato smo se v Parku posvetili muzejski predstavitvi tega obsežnega poglavja. K temu nas je spodbudilo tudi dejstvo, da je bil prav Št. Peter na Krasu, današnja Pivka, pomembno logistično središče, kjer se je vse vrtelo okrog oskrbe armade na bojišču. Razstava prinaša vpogled v tematiko vojaškega transporta avstro-ogrske armade na soški fronti, od izgradnje novih transportnih sistemov po cestah, žičnicah in železnicah do transporta tako vojaških enot kot ogromnih količin orožja, streliva ter vsega drugega, kar je bilo potrebno za bojevanje na soški fronti. Pri tem so z vidika transporta posebnost predstavljale zlasti velike potrebe po oskrbi z vodo na kraškem bojišču in težavno oskrbovanje enot v visokogorju. Razstavo, pod katero se je podpisal direktor Parka mag. Janko Boštjančič s soavtorjema, sodelavcem ZRC SAZU dr. Gregorjem Antoličičem in zunanjim sodelavcem Parka Igorjem Gardelinom, dopolnjuje dragocen nabor eksponatov transportne dediščine iz obdobja prve svetovne vojne.

Gostujoča razstava »Druga svetovna vojna – figurativni prikaz udeležencev vojskujočih se strani«

Ob Mednarodnem muzejskem dnevu, 18. maja 2022, je bila v Parku vojaške zgodovine odprta nova gostujoča razstava priznanega arhitekta, likovnika, slikarja in kiparja Alojza Premrova »Druga svetovna vojna – figurativni prikaz udeležencev vojskujočih se strani«. Gre za tretje gostovanje avtorjevih umetniških zbirk v Parku vojaške zgodovine, saj je svoj ustvarjalni opus muzejskim obiskovalcem

prvič predstavil že leta 2012 z razstavo »Vojaki na ozemlju Slovenije od 1. do 21. stoletja«, v kateri je upodobil razvoj vojaških uniform in opreme skozi stoletja, leta 2020 pa je v muzeju gostovala njegova razstava »Prva svetovna vojna – figurativni prikaz udeležencev vojskujočih se strani«. Avtor v svoji zadnji tematski zbirki s figurami državnikov, vojskovodij, oficirjev in vojakov prikaže pripadnike oboroženih sil ter gibanj, ki so sodelovali v spopadih druge svetovne vojne, pri čemer namenja poseben poudarek orisu enot in skupin, prisotnih na območju Jugoslavije. Zbirka figur, nastalih ob osemdesetletnici napada na Jugoslavijo, je zasnovana kot serija unikatnih plastik, izdelanih iz bele gline in pobarvanih s podglazurnimi barvami, pri kateri je poseben poudarek dan stilizaciji uniform ob natančnem upoštevanju zgodovinske avtentičnosti.

Gostujoča razstava Pokrajinskega muzeja Celje »Ko železna pride cesta«

V Parku vojaške zgodovine je ob pričetku osrednje turistične sezone serijo muzejskih gostovanj dopolnila razstava »Ko železna pride cesta«, s katero je Pokrajinski muzej Celje obeležil 175-letnico prihoda železnice v naše kraje oz. vožnje prvega vlaka na Slovenskem. Avtorji so razstavo zasnovali kot mobilno razstavo, namenjeno gostovanjem po krajih ob železnici na Slovenskem in v Avstriji, ki na 18 premičnih panojih predstavlja razvoj železnic v avstrijskem

cesarstvu, s posebnim poudarkom na izgradnji železnice na Slovenskem. Razstava je vsebinsko razdeljena na dva sklopa, pri čemer prvi s fotografskim materialom oriše proces izgradnje Južne železnice od Dunaja do Trsta, drugi pa predstavi njen vpliv na urbanističen in gospodarski razvoj regije. Razstava bo v Parku vojaške zgodovine na ogled predvidoma do konca februarja 2023.

Gostujoča razstava Mestnega muzeja Idrija »Bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«

V Parku vojaške zgodovine je obiskovalce med junijem in oktobrom 2022 z dragoceno zapuščino druge svetovne vojne seznanjala gostujoča razstava Mestnega muzeja Idrija »Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope«. Avtorica Milojka Magajne jo je zasnovala kot potujočo razstavo, ki široki javnosti predstavlja dediščino partizanske bolnice Franja in v vse bolj napetem ozračju sodobnega časa ozavešča o pomenu

človečnosti, strpnosti ter solidarnosti. Veliko humanitarno vlogo nekdanje partizanske bolnice, skrite pred očmi sovražnika v težko dostopni soteski na Cerkljanskem, in njen simbolni pomen za nove generacije je v času gostovanja razstave predstavljalo več različnih vsebinskih sklopov. Razstava je na podlagi pričevanj takratnega bolnišničnega osebja, ranjencev in domačinov obiskovalce vodila skozi vojni vsakdan bolnice Franja, ki ga je poleg izjemne požrtvovalnosti pri skrbi za ranjence zaznamovala tudi nenehna skrb pred odkritjem. Posebno težo razstavi je dajal dragocen nabor osebnih predmetov osebja in zdravstvenih pripomočkov. Poleg ozaveščanja o dragoceni zgodovinski dediščini je bil pomen razstave tudi v tem, da je ob gostovanju med osrednjo turistično sezono pomemben delež obiskovalcev nagovorila k obisku same bolnice Franja.

Gostujoča razstava Narodnega muzeja Slovenije »Zgodbe iz davnine – potovanje v nekdanje pokrajine«

V Parku vojaške zgodovine je serijo muzejskih gostovanj med septembrom in novembrom dopolnila mobilna razstava Narodnega muzeja Slovenije »Zgodbe iz davnine – potovanje v nekdanje pokrajine«. Zadnja v nizu gostujočih razstav minulega leta je nastala v sodelovanju s projektnimi partnerji iz devetih evropskih držav kot del evropskega projekta Arheološke e-Krajine Podonavja (*Danube's Archaeological eLandscapes*). Glavni cilj projekta, pri katerem je kot pridruženi partner sodeloval tudi Park vojaške zgodovine, je bila promocija bogate arheološke dediščine Podonavja s posebnim poudarkom na njenem vključevanju v trajnostni kulturni turizem ob uporabi najsodobnejših tehnologij.

Na sodobnih tehnologijah je temeljila tudi gostujoča razstava »Zgodbe iz davnine«, ki je v svoji postavitvi poleg standardne predstavitve omogočila še virtualen vpogled v najnovejše vizualizacije edinstvene arheološke krajine na območjih ob reki Donavi. Obiskovalci so lahko na razstavi ob uporabi VR-očal opazovali davno preteklost in s pomočjo virtualne resničnosti doživeli zgodovino podonavskega prostora. Kot del virtualnega doživetja so lahko od blizu raziskali paleolitske jame, obiskali železnodobno gradišče Ulaka in višinsko naselbino Grossklein (Avstrija) ter izkusili vzdušje arene in mestne tržnice v rimskem mestu Flavia Solva (Avstrija).

Mobilna razstava je med svojim trimesečnim gostovanjem v Parku vojaške zgodovine s svojim interaktivnim pristopom in sodobnimi tehnologijami posebej pritegnila tudi mlajše generacije, ki so tako na nazoren ter zanimiv način spoznavali kulturno raznoliko arheološko dediščino Podonavja.

Občasna razstava »Protiletalski top Flakvierling 38 (M38)«

Ministrica za obrambo Republike Severne Makedonije Slavjanka Petrovska in minister za obrambo Republike Slovenije Marjan Šarec sta oktobra muzejskemu namenu formalno predala najnovejšo muzejsko pridobitev – legendarni nemški štiricevni protiletalski top Flakvierling 38 iz druge svetovne vojne. Gre za izvedenko protiletalskega topa Flak 38 kalibra 20 mm, ki ima na enovitem podvozju namesto ene same nameščene kar štiri 20-mm cevi.

Dragoceni eksponat je na pobudo Parka vojaške zgodovine Republikli Sloveniji donirala Republika Severna Makedonija v spomin na desetletja skupne zgodovine in kot znamenje dobrega sodelovanja med državama. Muzejsko predstavitev tega redkega primerka artilerijske dediščine dopolnjuje občasna tematska razstava, ki poleg tehnične in shematične predstavitve orožja ob izbranih fotografijah osvetljuje tudi njegov zgodovinski kontekst ter uporabo med vojno.

Potujoča razstava »Lipicanci – žive legende«

V Parku vojaške zgodovine je decembrski muzejski utrip zaznamovalo dogajanje ob izidu novega dokumentarnega filma »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice«. Slovenski lipicanci v Lipici predstavljajo enega najpomembnejših državnih kulturnih in nacionalnih zakladov. Njihova usoda je bila med drugo svetovno vojno izjemno negotova, saj so jih po kapitulaciji Italije nacisti odpeljali v češko mesto Hostouň, kjer so ustanovili vzrejni center konjev iz najboljših kobilarn tedanje Evrope. Konji so se ob koncu vojne znašli v veliki nevarnosti, saj je območje pripadlo Rdeči armadi. Ameriška vojska pod vodstvom generala Pattona se je odločila za drzno vojaško reševalno akcijo in z »Operacijo Kavboj« konje rešila na Zahod. Filmsko zgodbo o legendarnem reševanju lipicancev je Društvo Kolut pretilo na filmski trak ob podpori Veleposlaništva ZDA v Sloveniji, Občine Postojna, Parka vojaške zgodovine Pivka, Kobilarne Lipica in Zavarovalnice Triglav.

Slovesno predpremiero filma v Parku vojaške zgodovine je posprenilo odprtje priložnostne potujoče razstave »Lipicanci – žive legende«, s katero sta njena avtorja direktor Parka mag. Janko Boštjančič in muzejski strokovni sodelavec Rok Pirjevec predstavila selitve lipiške črede zaradi vojn skozi zgodovino ter s tem zgodbo reševanja lipicancev ob koncu druge svetovne vojne umestila v širši kontekst. Lipicanci namreč niso bili iz Lipice preseljeni samo med drugo svetovno vojno;

že pod Avstrijo so bili kar štirikrat zaradi vojn umaknjeni iz Lipice – med prvo svetovno vojno in trikrat med napoleonskimi vojnami. Avstrijski dvor kot lastnik lipiške črede je ob teh zahtevnih logističnih podvigih, kakršna je bila selitev več kot tristoglave črede, skupaj z brejimi kobilami in mladimi žrebeti, več sto kilometrov daleč, utemeljeno razmišljal, da bi lipiško čredo trajno namestil nekje v notranjosti monarhije, na bolj varni lokaciji, a so se lipicanci naposled vedno vrnili v Lipico, kjer so doma.

5.2. GOSTOVANJA RAZSTAV PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE IZVEN MUZEJA

dec. 2022	Potujoča razstava »Lipicanci – žive legende«
-----------	--

Potujoča razstava »Lipicanci – žive legende«

Potujoča razstava »Lipicanci – žive legende«, ki je bila v Parku vojaške zgodovine prvič na ogled ob predpremieri dokumentarnega filma »Neverjetna zgodba lepotcev iz Lipice«, je decembra gostovala tudi v Kulturnem domu Postojna, kjer je spremljala uradno premiero. Več gostovanj razstave izven muzeja je predvidenih tudi v letu 2023, medtem ko bo v Parku vojaške zgodovine umeščena tudi v stalno muzejsko predstavitev.

5.3. NOVI VELIKI EKSPONATI V PARKU VOJAŠKE ZGODOVINE

mar. 2022	Nemški štiricevni protiletalski top Flakvierling 38 (M38)
apr. 2022	Policijski helikopter AB-212
sept. 2022	Dve armirano-betonski protitankovski oviri iz Rupnikove linije
nov. 2022	Podvodno diverzantsko plovilo »ronilica« R-2 (prepeljana v Slovenijo in čaka na transport v Park vojaške zgodovine)
dec. 2022	Gasilsko vozilo TAM 5500

Nemški štiricevni protiletalski top Flakvierling 38 (M38)

Park vojaške zgodovine je marca pridobil nov pomemben muzejski eksponat – nemški štiricevni protiletalski top Flakvierling 38, ki ga je Republiki Sloveniji donirala Republika Severna Makedonija. Pobudo za pridobitev muzejskega eksponata je dal prav Park vojaške zgodovine, in sicer ministru za obrambo mag. Mateju Toninu, ki se je v okviru sodelovanja z Ministrstvom za obrambo Severne Makedonije tudi dogovoril za izvedbo donacije. Dragoceni eksponat je tako v začetku leta prišel v Slovenijo in bil po opravljenih formalnostih ter vpisu v evidence Vojaškega muzeja Slovenske vojske prepeljan v Park vojaške zgodovine, kjer je bil skladno z elaboratom Vojaškega muzeja Slovenske vojske konserviran in restavriran. Muzejska pridobitev predstavlja pomembno dopolnitev zbirke, saj je s stališča vojaške dediščine dragocen tehnični spomenik in hkrati krut opomnik na tragične zgodbe, ki so neizbežno povezane s tovrstnimi orožji.

Gre za izvedenko nemškega enocevnega protiletalskega topa Flak 38 kalibra 20 mm, ki je predstavljal osnovo nemškega lahkega protiletalskega topništva v drugi svetovni vojni in eno najbolj razširjenih artilerijskih orožij nasploh. Kljub izboljšavam je hiter razvoj letalske tehnologije zmanjševal njegovo učinkovitost in postavljaj pod vprašaj uporabnost enocevnega topa. Zaradi pomanjkanja razvojnih možnosti osnovnega orožja in naraščajočih vojaških potreb je nemška vojska že leta 1940 uvedla v uporabo izvedenko Flakvierling 38, ki je imela na enovitem podvozju namesto ene same nameščene kar štiri 20-milimetrske cevi. Orožje je tako pridobilo bistveno večjo hitrost streljanja, ki je teoretično znašala kar 1.800 izstrelkov/minuto. Zaradi izjemne hitrosti streljanja je bilo za njegovo upravljanje potrebnih osem članov posadke. Nadgradnja je znatno izboljšala učinkovitost orožja in možnost protiletalske zaščite enot ter ključnih točk pred napadi lovskih letal. V protiletalski vlogi je ta 1.500 kg težek top imel domet 2.200 m, na kopenske cilje pa kar 5 km. Proizvajali so ga vse do leta 1945, uporabljen pa je bil praktično na vseh bojiščih v Evropi in Afriki tako v enotah na bojni črti kot tudi za zaščito ladij, vlakov, logističnih središč, tovarn ... Med vojno se je to orožje pojavilo tudi pri nas. Zajete flake so uporabljali tudi na partizanski strani; 1. tankovska brigada jih je celo namestila na ameriške tanke Stuart M3A3 v modifikaciji stuart/flak. Več primerkov je Jugoslavija dobila po koncu vojne, kjer so v sestavi protiletalskih enot ostali še desetletja za tem. Ob razpadu Jugoslavije topovi niso bili več v operativni rabi, ampak so bili del strateških rezerv oz. so bile z njimi opremljene enote Teritorialne obrambe.

Donacija eksponata iz Republike Severne Makedonije in njegova umestitev v muzejsko artilerijsko zbirko sta plod dobrega sodelovanja med obema obrambnima ministrstvom.

Posebna zasluga gre ministru za obrambo mag. Mateju Toninu, ki je aktivno posredoval pri pridobitvi eksponata, našemu atašeju v Severni Makedoniji g. Primožu Šavcu, Direktoratu za logistiko, Vojaškemu muzeju Slovenske vojske in vsem drugim službam, ki so sodelovale v projektu, pa tudi vodstvu severnomakedonskega ministrstva za obrambo ter njihovim službam.

Policijski helikopter AB-212 »Bravo«

Spomladi je med letalskimi zanesenjaki močno odmevala pridobitev legendarnega policijskega helikopterja AB-212, ki je bil marca upokojen po več kot štiridesetih letih aktivne službe in skoraj 10.000 urah letenja. Slavni helikopter, pilotom, mehanikom, reševalcem kot tudi vsem slovenskim letalskim navdušencem poznan pod vzdevkom »Bravo«, je bil izdelan v Italiji in z več

drugimi primerki Agusta Bell 212 uvožen v Jugoslavijo. Ob sprejemu v operativno sestavo policijskega letalstva leta 1980 je bil registriran kot YU-HCJ, po osamosvojitvi pa je vse do upokojitve deloval pod oznako S5-HPB. Helikopterska legenda, prepoznavna po svojem bobnečem zvoku, se je v desetletjih služenja letalski enoti slovenske Milice oz. pozneje Policije s svojim doprinosom in zanesljivostjo v zraku zapisala v slovensko letalsko zgodovino. Poleg rednega policijskega dela se je v luči naraščajočih potreb in pobud hitro uveljavil tudi v gospodarstvu za prevoz različnih vrst tovora ter postal poznan zaradi izjemnih zaslug. Sodeloval je namreč tudi pri gradnji planinskih koč, postavljaj po vrhovih radijske in televizijske oddajnike, predvsem pa je s prevozi ponesrečencev ter novorojenčkov kot tudi reševanjem ponesrečencev v gorah rešil neštivilna življenja. Helikopter »Bravo« je po upokojitvi postal del zbirke Muzeja slovenske policije in je bil v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve ter Muzejem slovenske policije prepeljan v Park vojaške zgodovine. Dragoceni eksponat je po izrednem prevozu z Brnika v Park vojaške zgodovine v pričetku aprila in zahtevni namestitvi v zbirko muzejskemu namenu simbolično predal minister za notranje zadeve Aleš Hojs.

Dve armirano-betonski protitankovski oviri iz Rupnikove linije

V Parku vojaške zgodovine sta zbirko protitankovskih ovir septembra dopolnili dve novi pridobitvi, in sicer sta bili k protitankovskim oviram iz obdobja druge svetovne vojne in vojne za Slovenijo '91 umeščeni dve armirano-betonski oviri, ki sta nekdanj sestavljali del t. i. Rupnikove linije. Rupnikova linija oz. Rupnikova črta je ljudsko poimenovanje za obrambni sistem utrdb in ovir, s katerimi je Kraljevina Jugoslavija na ozemlju zahodne Slovenije

pred drugo svetovno vojno utrjevala mejo s Kraljevino Italijo. Pri tem je sledila zgledu več evropskih držav, pri čemer je najbolj poznan ravno obsežnejši in kompleksnejši utrdbeni sistem Kraljevine Italije, imenovan Alpski zid, katerega gradnja se je pričela v 30. letih prejšnjega stoletja. Armirano-betonske protitankovske ovire ali »ježi« so bile kot del Rupnikove linije namenjene oviranju nasprotnikovih sil, zlasti oklepno-motoriziranih enot. Služile so lahko tudi kot protipehotne ovire, pri čemer so bile dodatno prepletene z bodečo žico in postavljene v skupkih oz. v kombinaciji z drugimi ovirami. Za dragoceno pridobitev gre iskrena zahvala gospodu Zvonetu Razingerju iz Radovljice in vsem zaslužnim pri njenem reševanju v okviru Zgodovinskega zbirateljskega društva Planika.

Republika Slovenija pridobila novo muzejsko donacijo iz Črne gore

Konec novembra je bil v Slovenijo prepeljan še en dragocen eksponat vojaškozgodovinske in tehnične dediščine, ki bo pomembno dopolnjeval obstoječo razstavo v Parku vojaške zgodovine. Gre za podvodno diverzantsko plovilo »ronilica« R-2, ki je bilo razvito konec 60. let prejšnjega stoletja na podlagi francoskega plovila PR-77.

Osnovni namen plovila je bil prevoz diverzantov in opreme, protidiverzantska delovanja, reševalne aktivnosti ter pregledovanje morskega dna. Plovilo je imelo dva člana posadke, dolgo je slabih 5 m in tehta 1400 kg. Poganjal ga je 3,5-kW elektromotor, njegova največja hitrost je bila 4,5 vozla (8,1 km/h), največji doseg pa je znašal 23 navtičnih milj (42,5 km). Plovilo je imelo delovno globino delovanja od 15 do 60 m, čeprav naj bi največja globina potopa dosegala do 100 m. Poleg uporabe v Jugoslovanski vojni mornarici je bilo nekaj plovil prodanih Švedski, po vsej verjetnosti pa tudi Siriji.

V Parku vojaške zgodovine, kjer je že od leta 2011 poleg podmornice P-913 Zeta razstavljeno tudi podvodno diverzantsko plovilo R-1, smo si že leta prizadevali, da bi našli

in pridobili še plovilo R-2. Čeprav je veljalo, da so poleg nekaj primerkov v muzejski lasti vsa uničena, smo po naključju jeseni 2021 uspeli odkriti še enega. V septembru 2021 je Prostovoljno gasilsko društvo Košana Prostovoljnemu gasilskemu društvu Boka iz Tivta v Črni gori podarilo gasilsko vozilo TAM 125 T10. Z ozirom na to, da je podmornica Zeta prišla v Pivko iz Tivta, je bila primopredaja vozila opravljena v Parku. V delegacijo Občine Pivka, ki je za tem obiskala Tivat, sta bila povabljeni tudi direktor Parka mag. Janko Boštjančič in strokovna sodelavka Ana Čič.

Delegacija je v Tivtu obiskala tudi Muzej pomorske dediščine in se tam srečala z nekdanjimi podmorničarji, ki so že večkrat obiskali pivški Park. In prav ti so opozorili, da je na zunanjem skladišču za muzejem še eno plovilo R-2. Glede na to, da se je pivški delegaciji na obisku muzeja pridružil tudi slovenski obrambni ataše v Republiki Črni gori kapitan bojne ladje Boris Geršak, je akcija nemudoma stekla. Slovenija je uradno zaprosila za donacijo eksponata in črnogorsko ministrstvo za obrambo je prošnji hitro ugodilo. Dne 20. septembra 2022 je bil ob uradnem obisku ministra za obrambo Marjana Šarca v Črni gori podpisan dogovor o donaciji muzejskega eksponata. Zahvala za pomembno pridobitev gre pristojnim v Črni gori, Vojaškemu muzeju Slovenske vojske, Upravi za vojaško dediščino Republike Slovenije, Direktoratu za logistiko in vodstvu ministrstva za obrambo, posebej pa še obrambnemu atašeju v Republiki Črni gori kapitanu Borisu Geršaku. Podvodno diverzantsko plovilo R-2 bo v naslednjih mesecih obnovljeno, zatem pa predstavljeno javnosti ob sami podmornici P-913 Zeta v Parku vojaške zgodovine.

Gasilsko vozilo TAM 5500

Prostovoljno gasilsko društvo Zagorje – mesto je decembra 2022 Parku vojaške zgodovine prek Gasilske zveze Slovenije doniralo gasilsko vozilo TAM 5500.

5.4. INVENTARIZACIJA IN DIGITALIZACIJA

Park vojaške zgodovine v sklopu strokovnega muzejskega dela poleg priprave razstav in predstavljanja muzejskih eksponatov skrbi tudi za popis muzejskih predmetov.

Ob koncu leta 2022 je imel Park v svoji inventarni knjigi skupno vpisanih 1948 predmetov, od tega 396 z urejeno in digitalizirano dokumentacijo. Ob tem je v knjigi vpisanih še 1856 digitalnih predmetov in zabeleženih 3032 enot knjižnega gradiva.

Po programu za leto 2022 je bil na področju inventarizacije načrtovan popis 109 muzejskih predmetov, medtem ko je bilo realiziranih vpisov več, in sicer 231. Glavni poudarek je bil dan inventarizaciji eksponatov iz zbirke vozil in predmetov iz zbirk vojaških zvez, elektronskih sistemov, maket ter plinskih mask.

Poleg tega je bilo po programu za leto 2022 načrtovano tudi vrednotenje vsaj 30 % zbirke vojaških zvez in elektronskih sistemov, pri čemer je bil delež močno presežen, saj je trenutno ovrednotenih 6 % celotne inventarne knjige oz. 120 predmetov.

Strokovno delo je obsegalo tudi področje digitalizacije, in sicer je bila po programu načrtovana digitalizacija 1430 fotografij, medtem ko je bilo realiziranih 1550 vpisov. Z vsebinskega vidika so bile v letu 2022 digitalizirane zbirke: fototeka JLA, fototeka Civilne obrambe in fototeka generala Zabreta.

5.5. KONSERVIRANJE IN RESTAVRACIJA

Park vojaške zgodovine je po programu za leto 2022 predvidel restavracijo in konservacijo 61 predmetov oz. muzejskih eksponatov. Načrt je bil v celoti izpolnjen. V lastni delavnici je bilo delo opravljeno na 4 eksponatih, v delavnici Muzeja novejše zgodovine pa na 57 predmetih.

5.6. OBJAVLJANJE IN PREDSTAVLJANJE ZBIRK

Pomemben segment muzejskega strokovnega dela predstavlja tudi priprava strokovnih in poljudnih objav tako o razstavljenih muzejskih vsebinah kot tudi o predmetih in zbirkah, ki so arhivirani v muzejskem depoju.

Po programu za leto 2022 je bilo na tem področju načrtovanih 29 objav na spletni strani oz. drugih promocijskih in družbenih omrežjih Parka vojaške zgodovine, pri čemer je bil zastavljeni cilj presežen. V minulem letu je bilo namreč skupno objavljenih 37 prispevkov o zbirkah in predmetih, ki jih muzej hrani; presežek glede na prvotno načrtovano število pa predstavljajo zlasti objave o novih eksponatih oz. predmetih, katere je muzej prejel v letu 2022.

V okviru objavljenih vsebin so pri obiskovalcih spletne strani dosegali velik domet strokovni prispevki na muzejskem blogu, kjer je bilo podrobneje predstavljenih in

opisanih več muzejskih eksponatov, poleg tega pa so bile v tem sklopu izpostavljene tudi izbrane muzejske razstave ter strokovni dogodki, ob katerih so bile deljene tudi povezave do njihovih posnetkov, s čimer je postala njihova vsebina širše dostopna.

Skladno s sodobnimi muzejskimi standardi in v luči spremenjenih razmer zaradi koronakrize je Park vojaške zgodovine v zadnjem obdobju posvetil posebno pozornost digitalizaciji muzejskih vsebin. Obiskovalcem je na spletni strani Parka prosto dostopen ogled dveh občasnih muzejskih razstav, in sicer »Življenje za c(es)arja – vojni ujetniki carske Rusije v prvi svetovni vojni na slovenskem ozemlju« in »Dvorec Ravne«, s čimer se je znatno povečal njun domet, obenem pa se je na tak način tudi trajno ohranila njuna muzejska vsebina. Na spletni strani Parka so objavljeni tudi dokumentarni filmi iz projekta »Zbrali smo pogum«.

Pomemben projekt v okviru spletne dostopnosti muzejskih vsebin je v letu 2022 predstavljala digitalizacija notranjosti podmornice z omogočenim 360-stopinjskim vpogledom ob uporabi pametnih telefonov na podlagi QR-kode ali prek spletne strani Parka vojaške zgodovine.

V nosilni razstavi Parka vojaške zgodovine »Pot v samostojnost« je bilo v sklopu digitalizacije in poglobljene obravnave vsebin nameščenih več QR-kod, prek katerih si lahko obiskovalci na svoje pametne naprave namestijo dodatne video posnetke ter se tako podrobneje seznanijo s predstavljenimi tematiki. V postopku pa je tudi še priprava podnapisov v slovenskem in angleškem jeziku, s katerim bodo opremljeni muzejski videi.

5.7. STROKOVNO RAZISKOVALNO DELO

Muzejska služba načrtuje nove razstave in dopolnitve muzejskih vsebin ob obsežnem strokovnem raziskovalnem delu za posamezna proučevana področja. V letu 2022 je bilo pri tem skladno s programom podrobneje obravnavanih šest tematskih sklopov: bombardiranja na slovenskem ozemlju v drugi svetovni vojni, padla ameriška letala na slovenskem ozemlju v drugi svetovni vojni, padla letala britanskega kraljevega letalstva na slovenskem ozemlju v drugi svetovni vojni, general George S. Patton in rešitev lipicancev ob koncu druge svetovne vojne, nacistična penetracija na Severni Jadran na podlagi logističnih povezav in utrdjena dediščina rapalske meje – 1. faza vzpostavitve katastra utrdbene dediščine. Dodatno je bilo vzpostavljeno tudi sodelovanje z Mestnim muzejem Reke na področju vzpostavljanja muzejske interpretacije ladje Galeb ter sodelovanje z Narodnim muzejem Slovenije, Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU in University of Wisconsin Oshkosh v okviru organizacije poletne arheološke šole za študente arheologije iz ZDA.

5.8. IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA STROKOVNE MUZEJSKE SLUŽBE

Strokovni delavci so se tudi v letu 2022 udeležili več strokovnih izobraževanj in usposabljanj, s katerimi so nadgradili svoje znanje, in sicer tako muzejskih usposabljanj v organizaciji SMD in ICOM kot tudi različnih predavanj oz. strokovnih simpozijev, kjer so bile obravnavane različne zgodovinske teme s strokovnega vidika.

Izobraževanja in strokovna usposabljanja zaposlenih			
	Udeleženci	Naslov izobraževanja	Izvajalec programa
1	mag. Janko Boštjančič, Rok Pirjevec, Boštjan Kurent	Predavanje Začetki osmanskih vpadov na Kranjsko – med miti in resničnostjo	KS Slavina
2	mag. Janko Boštjančič, Rok Pirjevec, Boštjan Kurent	Predavanje Osmanski imperij in Evropa	KS Slavina
3	Rok Pirjevec	Strokovno izpopolnjevanje – dostopnost muzejev in galerij slepim in slabovidnim obiskovalcem	Narodni muzej Slovenije
4	Peter Požar, Rok Pirjevec, Boštjan Kurent	Towards new conservation standards? Re-evaluating in the face of the climate and energy crisis	ICOM Slovenija
5	Lorena Jaksetič	Vzhodnoevropske literarne revije 1945–2004: Slovenija in Italija	Beletrina
6	mag. Janko Boštjančič, Valentina Smrdel, Peter Požar	Strokovni sestanek partnerjev projekta WALKofPEACE in predstavitev knjige <i>Sentieri d'acqua/Vodne poti</i>	Associazione GAL VENEZIA ORIENTALE

V minulem letu je Park vojaške zgodovine zagotovil tudi več kot 30 enot strokovne vojaškogodovinske in druge literature, namenjene internemu izobraževanju zaposlenih.

6. OBOGATENA PONUDBA PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE

6.1. MUZEJSKA TRGOVINA MAGAZIN

Že od leta 2017 pod okriljem Javnega zavoda – Park vojaške zgodovine deluje tudi muzejska trgovina Magazin. Opremljena je v videzu vojaških skladišč, po katerih nosi ime, in obiskovalcem Parka vojaške zgodovine ter drugim gostom kompleksa ponuja na izbiro pestro ponudbo raznovrstnih artiklov. V Magazinu je mogoče kupiti vse od novih in rabljenih vojaških oblačil ter pokrival do vojaškozgodovinske in domoznanske literature, nožev, daljnogledov, svetilk, setov za preživetje ter druge opreme, pa tudi spominkov in igrač za najmlajše. Del muzejske trgovine je namenjen tudi prodaji lokalnih izdelkov.

6.2. SPLETNA TRGOVINA

Na internetni strani Parka vojaške zgodovine je v letu 2022 zaživela spletna trgovina, s katero je prodajni asortiment muzejskega Magazina postal dostopen tudi tistim brez možnosti za nakup v živo. Raznolik nabor izdelkov v spletni muzejski trgovini nagovarja najširšo množico spletnih nakupovalcev, ki lahko izbirajo med aktualno ponudbo vojaškozgodovinske literature, trendovskimi modeli nahrbtnikov, majic in pokrival, bogato kolekcijo maket vojaških vozil ter plovil in raznovrstnimi igračkami, na voljo pa so tudi spominki Parka vojaške zgodovine.

Poleg možnosti nakupa trgovinskih artiklov predstavlja pomembno dopolnitev spletne prodaje tudi možnost spletnega nakupa darilnega bona za ogled Parka vojaške zgodovine. Tako je mogoče le z nekaj kliki na spletni strani obdarovancem podariti prijeten muzejski izlet. Za še bolj doživeti obisk Parka vojaške zgodovine se lahko ob naročilu darilnega bona

po spletu k zakupljenim vsebinam vključi še muzejska doživljajska ponudba, in sicer možnost vodenega obiska notranjosti podmornice ali izkušnja na simulatorjih letenja z letaloma MiG-21 oz. Spitfire.

V ponudbi muzejske spletne trgovine je mogoč tudi nakup letne muzejske vstopnice, s katero si večkratni muzejski obiskovalci lahko še ugodneje ogledajo muzejske zbirke in razstave ter se s posebnim popustom udeležijo muzejskih dogodkov.

6.3. DARILNI BONI

Pomemben segment v dodatni ponudbi Parka vojaške zgodovine predstavlja možnost nakupa darilnega bona za ogled muzejskih zbirk in razstav, k zakupljenim vsebinam pa je mogoče vključiti še muzejsko doživljajsko ponudbo, in sicer možnost vodenega obiska notranjosti podmornice ali preizkus na simulatorjih letenja z letaloma MiG-21 oz. Spitfire.

Ponudba darilnih bonov je med obiskovalci v zadnjih letih izjemno priljubljena. V letu 2022 je bilo tako prodanih 234 darilnih bonov, od tega 48 družinskih in 186 individualnih.

Zelenikras

PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA

DARILNI BON

Velja do _____ Št. bona: _____

oseba družina

za ogled razstav in zbirk

za ogled razstav in zbirk in notranjosti podmornice

za izkušnjo letenja z letalom MiG-21

PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA
Kolodvorska cesta 51, 6257 Pivka, M: +386 (0)31 775 002
E: info@parkvojaskezgodovine.si, W: www.parkvojaskezgodovine.si

Bon ni izplačljiv v gotovini. Za ogled notranjosti podmornice in izkušnjo letenja z letalom MiG-21 se je potrebno predhodno najaviti na telefonski številki +386 (0)31 775 002.

6.4. LETNA VSTOPNICA ZA OGLED PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE

Park vojaške zgodovine obišče vsako leto več novih obiskovalcev, medtem ko dopolnjene muzejske vsebine in odmevne pridobitve k vnovičnemu ogledu vse pogosteje pritegnejo tudi tiste obiskovalce, ki so si muzej predhodno že ogledali. Slednjim, ki se odločajo za ponovni obisk ali pa se redno in večkrat letno vračajo na ogled, je bila tudi v letu 2022 kot del muzejske ponudbe na voljo letna vstopnica za obisk Parka vojaške zgodovine. Letna vstopnica kot del akcijske ponudbe za redne obiskovalce zagotavlja posameznim imetnikom ali družinam neomejeno število vstopov v muzej v tekočem letu. Redni obiskovalci si lahko tako še ugodneje ogledajo muzejske zbirke in razstave, se med prvimi seznanijo z najnovejšimi pridobitvami ter se poglobljeno posvetijo predstavljenim

vsebinam, ki jih še posebej zanimajo. Poleg tega si lahko imetniki ob vsakem muzejskem obisku po znižani ceni ogledajo tudi notranjost podmornice ali se preizkusijo na simulatorju letenja z letalom MiG-21, s posebnim popustom pa se lahko udeležijo tudi plačljivih dogodkov in pohodov, ki jih pripravljamo v Parku vojaške zgodovine.

6.5. ROJSTNODNEVNA PRAZNOVANJA ZA OTROKE

Otroci se v sklopu muzejske rojstnodnevne animacije podajo na nepozabno pustolovščino, kjer se pomerijo v raznovrstnih zabavnih in spretnostnih vajah, seznanijo s poučnimi napotki za preživetje na prostem ter spoznajo vse od osnov stezosledstva pa do načinov orientacije in tehnik za pripravo tabornega ognja. V ponudbi imamo tudi notranjo različico programa, saj je povpraševanja po tovrstni ponudbi veliko tudi v zimskem delu sezone. V letu 2022 je bilo organiziranih 9 rojstnodnevnih praznovanj.

6.6. PREŽIVETJE V NARAVI ZA OTROKE

V sklopu vsebin za najmlajše smo v Parku vojaške zgodovine pripravili tudi program preživetja v naravi za otroke. Izkušeni animatorji so delavnico zasnovali kot zabaven tečaj na prostem, v katerem otroci ob praktičnih demonstracijah in vajah spoznavajo koristne napotke za bivanje na prostem ter se učijo rokovanja z ustreznimi pripomočki in orodjem. V sklopu zanimivih aktivnosti na terenu se udeleženci preživetja seznanijo z osnovami orientacije in prve pomoči ter tehnikami za pripravo tabornega ognja. Poleg tega spoznavajo, kako si postaviti preproste bivake, kako narediti zavetje v primeru dežja, kako pravilno filtrirati vodo, predvsem pa, kako pomembni so tudi pri bivanju v naravi odgovorno ravnanje, zbranost in sodelovanje s soudeleženci.

Vse bolj priljubljeni pedagoški programi Parka vojaške zgodovine so tako z vsako novo izvedbo neizpodbiten opomnik, da je muzej več kot le prostor statičnega prikaza zgodovine, ampak mesto nepozabnih doživetij in novih izkušenj.

6.7. TEAMBUILDING PROGRAMI

Za obiskovalce imamo pripravljene tri teambuilding programe, od lažjega 3-urnega orientacijskega pohoda z elementi teambuilding aktivnosti pa do zahtevnega 6-urnega družabno-aktivnega teambuilding programa. Programe izvajamo v sodelovanju z zunanjimi izvajalci. Cene se gibljejo od 19,90 EUR do 69,90 EUR/udeleženca.

6.8. POHODNIŠTVO, TEMATSKA POT NA PRIMOŽ IN KROŽNA POT VOJAŠKE ZGODOVINE

Turistično ponudbo Parka vojaške zgodovine dopolnjuje več pohodniških poti. Med pohodniki je priljubljena tematsko-učna pot, ki iz Parka vojaške zgodovine vodi na Primož (718 m), kjer je italijanska vojska v 30. letih 20. stoletja zgradila mogočno podzemno utrdbo. Podzemni topniški objekt je predstavljal pomembno strateško točko italijanskega obrambnega sistema Alpski zid in je bil zasnovan kot poveljniška točka za skupino utrdb okrog Pivke. Ob poti je postavljenih pet večjih in pet manjših informativnih tabel o naravnih, kulturnih ter zgodovinskih zanimivostih Pivške kotline. Z vodnikom se lahko obiskovalci sprehodijo tudi v notranjost podzemne utrdbe in si ogledajo 500 m podzemnih rogov ter notranje prostore utrdbe.

Utrdba na Primožu predstavlja tudi prvi postanek na Krožni poti vojaške zgodovine, ki povezuje Park vojaške zgodovine, podzemno utrdbo Alpskega zidu na Primožu, Šilentabor nad Zagorjem in vas Narin. Dobrih 14 kilometrov dolga tematsko-rekreacijska pot postaja med pohodniki vse bolj prepoznavna, v letu 2019 pa je bila v okviru vseslovenskega tekmovanja »Moja dežela – lepa in gostoljubna« celo uvrščena v kategorijo najboljših tematskih pohodnih poti po Sloveniji, na katerem je po ocenjevanju strokovne komisije zasedla tretje mesto.

6.9. POSTAJALIŠČE ZA AVTODOME

V sklopu dodatne turistične infrastrukture je v kompleksu Parka vojaške zgodovine urejeno tudi postajališče za avtodome. Z njim se je Park priključil vseslovenskemu projektu »Mreža postajališč za avtodome po Sloveniji«, katerega glavni cilji so vzpostaviti mrežo postajališč za avtodome s standardizirano opremo in ustaviti ter zadržati popotnike z avtodomi v Sloveniji, da bi spoznali turistično-kulinarične lepote naše dežele od blizu, peš ali s kolesom, pa tudi skupno predstavljanje mreže in vanjo vključenih občin ter enotno nastopanje na evropski turistični borzi. Muzejsko postajališče za avtodome se je v zadnjih letih med domačimi in tujimi avtodomarji uveljavilo kot pomembna točka za postanek ter nočitev v regiji. Uporabnikom je na postajališču na voljo osem parkirišč za avtodome z zagotovljenim dostopom do vode in elektrike, brezplačnim Wi-Fi-jem ter možnostjo izpusta odpadne vode in fekalij.

6.10. INOVATIVEN PROJEKT VZDRŽEVANJA ZELENIH POVRŠIN

V letu 2022 smo v Parku vojaške zgodovine nadaljevali z inovativnim projektom vzdrževanja zelenih površin. V okviru projekta je bil pred leti skupaj z lokalnim rejcem drobnice Gregom Česnikom z Ekološke kmetije Pod Kerinom na delu zelenih površin v kompleksu Parka vojaške zgodovine vzpostavljen pašnik, kjer se je od spomladi do jeseni pasla čreda koz. V minulem letu se je na pripravljenem pašniku v sezoni pasla drobnica lokalnega rejca Davida Rebca, s katerim smo lani na novo vzpostavili sodelovanje.

S takšno trajnostno naravnano pobudo skušamo v Parku vojaške zgodovine doseči čim bolj sonaraven način vzdrževanja zelenih površin ter nenazadnje znižati stroške vzdrževanja. Na tak način smo obenem tudi povečali privlačnost Parka kot turističnega kompleksa, saj pašniki s čredo drobnice vnašajo med orožje in razstavljeni težko vojaško tehniko nekaj topline ter domačnosti.

6.11. MOBILNA IGRA VITEZOV IZZIV

Občina Pivka je v okviru projekta Interreg Italia-Slovenija MerlinCV v sodelovanju s podjetjem Enigmarium pripravila novo igrificirano doživetje, ki je od jeseni 2021 na voljo uporabnikom v Parku vojaške zgodovine. Gre za atraktivno »escape« igro, s katero igralci prek zabavnih, resničnostnih in pustolovskih nalog spoznavajo zgodovinske ter kulturne danosti lokalnega in širšega območja. Igra poteka prek mobilnih telefonov uporabnikov, lokacijsko pa se veže na kompleks Parka vojaške zgodovine. Ob napeti in zabavni igri na podlagi mobilne ter AR-tehnologije obiskovalci raziskujejo traso v muzeju ter odkrivajo

točke, na katerih s pomočjo opazovanja, iznajdljivosti, splošne razgledanosti, sodelovanja in logičnega sklepanja rešujejo različne naloge vse do končnega cilja. Igra je inovativen avtorski »outdoor« koncept Enigmariuma, ki združuje elemente »escape rooma«, lova za zakladom in »storytellinga« z uporabo digitalnih zemljevidov, AR ugank ter AR obraznih učinkov.

6.12. VIRTUALNA SOBA POBEGA

V Parku vojaške zgodovine je julija 2022 zaživela virtualna soba pobega, ki je bila zasnovana v sodelovanju s priljubljenim učiteljem Tomažem Smoletom v okviru digitalizacije muzejskih vsebin in širitve pedagoške ponudbe.

Najnovejši spletni muzejski produkt uporabnike na interaktiven način seznanja s ključnimi momenti slovenske osamosvojitve in vojne za obrambo slovenske samostojnosti, pri čemer prikazane vsebine temeljijo na različnem dokumentarnem gradivu tistega časa. Virtualna soba pobega tako predstavlja učinkovito spletno orodje za spoznavanje tega prelomnega obdobja naše nacionalne zgodovine, ki s svojim inovativnim pristopom osnovnošolce in srednješolce usmerja k podrobnejši obravnavi tematike. Aplikacija hkrati tudi pomembno dopolnjuje nosilno muzejsko razstavo »Pot v samostojnost«. Kulisa virtualne sobe pobega je namreč umeščena na več lokacij muzejskega razstavišča, pri čemer uporabniki med posamezniki točkami napredujejo z uspešnim reševanjem nalog, šifer in ugank na temo slovenskega osamosvajanja.

Zagon novega digitalnega orodja je bil med mladino lepo sprejet, saj v Parku zadnje mesece beležimo rast števila uporabnikov. Virtualna soba pobega je dostopna na spletni strani Parka vojaške zgodovine.

6.13. TURISTIČNI BONI21

V letu 2021, ki je zaradi epidemije močno prizadelo celotno družbo, je predstavljala dobrodošel ukrep uvedba novih turističnih bonov, ki so bili s trajanjem epidemije podaljšani še v prvo polovico leta 2022. Skladno z »Uredbo o načinu unovčitve bona za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje v gostinstvu, turizmu, športu in kulturi« so lahko obiskovalci BONE21 v obeh letih unovčili tudi pri nakupu vstopnice za obisk Parka vojaške zgodovine.

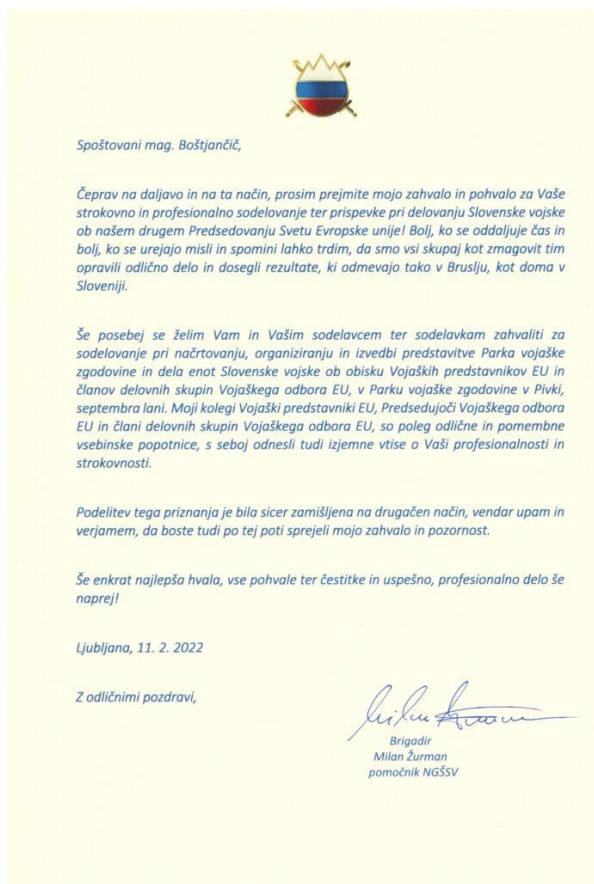
Možnost koriščenja novih turističnih bonov je bila v Parku vojaške zgodovine deležna izjemnega odziva. Od 19. julija 2021, ko je bilo omogočeno plačevanje z boni, do 31. decembra 2021 je bilo z boni plačanih za 64.088,66 EUR vstopnin. S podaljšanjem njihove veljavnosti še v prvo polovico leta 2022 pa je bilo od 1. januarja 2022 do 1. julija 2022 unovčenih še za 20.780,43 EUR novih turističnih bonov.

7. PRIZNANJA IN POSEBNI DOSEŽKI PARKA VOJAŠKE ZGODOVINE IN ZAPOSLENIH

jan. 2022	Pohvala Parku vojaške zgodovine za sodelovanje pri izvedbi predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije s strani poveljnika mirnodobne strukture Slovenske vojske v tujini brigadirja Milana Žurmana
sept. 2022	Direktor Parka izvoljen za predstavnika v svetovnem združenju vojaškozgodovinskih muzejev ICOMAM
dec. 2022	Direktor Parka nominiran za naziv »Ona ali on 2022«

Park vojaške zgodovine prejel pohvalo za sodelovanje pri izvedbi predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije

Park vojaške zgodovine Pivka je prejel pohvalo poveljnika mirnodobne strukture Slovenske vojske v tujini brigadirja Milana Žurmana za sodelovanje pri načrtovanju, organiziranju in izvedbi predstavitev Parka vojaške zgodovine in dela Slovenske vojske ob obisku vojaških predstavnikov EU in članov delovnih odborov EU. Za prejeto pohvalo se iskreno zahvaljujemo in nadejamo nadaljnjega odličnega sodelovanja med Parkom, Slovensko vojsko, Ministrstvom za obrambo in Občino Pivka.

Direktor Parka izvoljen za predstavnika v svetovnem združenju vojaškozgodovinskih muzejev ICOMAM

V okviru svetovnega muzejskega združenja ICOM, ki združuje večino svetovnih muzejev, deluje tudi združenje vojaških muzejev ICOMAM. Gre za povezavo vojaškozgodovinskih muzejev in zbirk s celega sveta. Namen združenja je mreženje muzejskih strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vojaško zgodovino, izmenjava znanj in izkušenj ter dvigovanje standardov varstva dediščine. Združenje vodi 10-članski izvršilni odbor muzejskih strokovnjakov s celega sveta. Na jesenski generalni skupščini ICOMAM-a je bil kot predstavnik Srednje Evrope v odbor za 3-letni mandat izvoljen direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič. Gre za velik dosežek Parka vojaške zgodovine, saj se je uveljavil kot prepoznavna in ugledna muzejska institucija tudi v širšem evropskem prostoru. Izvolitev v izvršilni odbor tako pomembnega muzejskega združenja pa predstavlja tudi posebno priznanje za novega člana, ki je v zadnjih letih poleg vodenja muzeja sodeloval tudi pri nekaterih pomembnih raziskavah in pripravil tudi več odmevnih muzejskih razstav.

Direktor Parka nominiran za naziv »Ona ali on 2022«

Poslušalci Radia 94 so lahko tudi v minulem letu v okviru akcije *Ona ali on 2022* sodelovali pri izboru osebnosti, ki je s svojim delovanjem v iztekajočem se letu izrazito zaznamovala dogajanje v regiji. Med kandidate izbora za laskavi naziv je bil nominiran tudi direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič. Direktor Boštjančič na čelu Parka vojaške zgodovine kroji njegovo zgodbo že od samih začetkov, ko je muzejska zbirka štela le nekaj eksponatov, pa vse do danes, ko je Park prepoznavno muzejsko središče v nacionalnem in mednarodnem merilu in ga letno obiše blizu 60.000 obiskovalcev.

8. SPONZORSTVO IN DONATORSTVO

Tudi v letu 2022 smo veliko pozornosti namenili iskanju sponzorjev in donatorjev.

Kot že vrsto let velja na tem mestu izpostaviti naše velike podpornike, podjetje Cem-Tir d.o.o., kjer nam vsako leto zagotovijo vse potrebne prevoze eksponatov. Pri transportu eksponatov veliko pomaga tudi podjetje DVIIG d.o.o., ki se vedno izkaže pri vseh izrednih transportih za potrebe Parka.

Kot sponzor voznega dela zbirke se odlikuje podjetje Orodja Prebil d.o.o., saj tako s finančnimi vložki kot lastnim delom skrbi za vzdrževanje voznih eksponatov.

Na razpis Zavarovalnice Triglav d.d. smo uspešno kandidirali za sponzorstvo dogodka »Praznujte z nami«.

Naš vsakoletni sponzor je tudi podjetje Pivka perutninarstvo d.d., katerih sponzorska sredstva namenjamo razvoju in urejanju Parka.

9. RAZVOJ IN KAKOVOST TURISTIČNE TER KULTURNE PONUDBE

9.1. PODROČJE DRUŠTVENIH DEJAVNOSTI

Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka je tudi v letu 2022 svoje delovanje usmerjal v spodbujanje in koordinacijo dejavnosti turističnih, kulturnih idr. s turizmom ter kulturo povezanih društev. Društvom smo nudili administrativno-tehnično in strokovno-organizacijsko pomoč. Društvom pri njihovi dejavnosti pomagamo na različne načine, največ pa pri pripravi dogodkov in prireditev ter pri pripravi projektov za različne razpise.

V letu 2022 smo sodelovali z:

- Društvom podmorničarjev Slovenije,
- Turističnim društvom Pivka,
- Območnim združenjem slovenskih častnikov Pivka,
- Čebelarskim društvom Pivka,
- Društvom za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom,
- društvu Gasilske zveze Postojna,
- Kulturnim društvom Lipa,
- Klubom študentov občin Postojna in Pivka,
- Balinarskim klubom Košana,
- KUD-om Šmihel,
- Združenjem slovenskih mirovnikov,
- idr.

9.2. PRIPRAVA IN IZVAJANJE PROJEKTOV

V letu 2022 je Park vojaške zgodovine kot projektni partner nadaljeval s projektnimi aktivnostmi čezmejnega strateškega projekta v sklopu programa Interreg V-A Italija-Slovenija za obdobje 2014–2020, s katerimi je pričel že v letu 2019.

»TRAJNOSTNI RAZVOJ DEDIŠČINE PRVE SVETOVNE VOJNE MED ALPAMI IN JADRANOM – WALKofPEACE« (Prednostna os 3: Varstvo in spodbujanje naravnih in kulturnih virov; Specifični cilj: 3.1. ohranjanje, varstvo, obnavljanje in razvoj naravne in kulturne dediščine) je projekt desetih partnerjev (Posoški razvojni center – vodilni partner; Regione del Veneto, Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«, Associazione Gal Venezia Orientale, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, PromoTurismo FVG, Mestna Občina Nova Gorica, Ente regionale per il patrimonio culturale della Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia – ERPAC, Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka, Občina Ragogna). Projekt je predvidel skupne

čezmejnje aktivnosti za dolgoročno ohranjanje dediščine prve svetovne vojne in krepitev njene uporabe za razvoj trajnostnega kulturnega turizma. V sklopu projekta so bile izvedene študijske aktivnosti in pripravljene nove razstave ter kulturni in spominski dogodki za krepitev splošnega znanja ter ozaveščenosti o dediščini prve svetovne vojne. Izvedene so bile aktivnosti usmerjenega izobraževanja in mreženja za turistične ponudnike, organizacije ter druge deležnike, namenjene spodbujanju razvoja nove turistične ponudbe. Za okrepitev skupne promocije in trženja dediščine prve svetovne vojne so bili uvedeni krovna destinacijska znamka Poti miru s smernicami za trženje, spletna stran ter druga promocijska gradiva. Nadgrajene in urejene so bile nove tematske poti, informacijske točke in središča s sodobnimi inovativnimi ter interaktivnimi predstavitvami dediščine. Park vojaške zgodovine je v okviru projekta zaključil z izvajanjem raziskovalnih aktivnosti, na podlagi katerih je bila pripravljena obsežna študija o transportu med prvo svetovno vojno. Študija se je pri obravnavi prevoza vojakov, orožja, streliva in druge opreme za potrebe vojne osredotočila na različne oblike transporta na soški fronti. Izsledki študije so služili kot osnova za postavitve nove muzejske razstave »Boj v zaledju strelskih jarkov: vojaški transport na soški fronti«, ki je bila aprila 2022 odprta v Parku vojaške zgodovine. Skupaj z odprtjem razstave je v Parku vojaške zgodovine potekala tudi novinarska konferenca o poteku projektnih aktivnosti. V sodelovanju z zgodovinarji, arheologi in logističnimi strokovnjaki je bil aprila 2022 v sklopu projekta izveden še strokovni posvet na temo vojaškega transporta na soški fronti. Kot del predvidenih izobraževalnih vsebin je bila maja 2022 organizirana tudi strokovna študijska ekskurzija, namenjena seznanjanju s tematiko prevoza in logistike v prvi svetovni vojni, ki je sklenila projektne aktivnosti. Projekt je bil v teku med 1. novembrom 2018 in 30. junijem 2022, njegova vrednost pa je znašala 2.941.176,00 eur z DDV, od tega je bil naš delež 118.000,00 eur z DDV (znesek sofinanciranja 100.300,00 eur, lastna udeležba 17.700,00 eur).

Poleg tega je Park vojaške zgodovine v letu 2022 kot pridružen partner nadaljeval tudi z aktivnostmi čezmejnega strateškega projekta v okviru programa Interreg V-B Podonavje za obdobje 2014-2020.

»ARHEOLOŠKE E-KRAJINE PODONAVJA« (Interreg V-B Podonavje 2014–2020) je projekt 12 partnerjev (Universalmuseum Joanneum – vodilni partner; Universität Wien, Narodni muzej Slovenije, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Magyar Nemzeti Múzeum, Muzeul National de Istorie a Romaniei, Národní muzeum, Arheološki muzej u Zagrebu, Landesamt für Denkmalpflege im Regierungspräsidium Stuttgart, Gradski Muzej Vršac, Регионален исторически музей – Пусе in Technická univerzita v Košicach), Javni zavod – Park vojaške zgodovine pa je bil eden od enajstih pridruženih partnerjev, ki jih družijo porečje Donave. Glavni cilj projekta je bil narediti arheološko dediščino Podonavja regionalno, nacionalno in mednarodno vidnejšo ter s tem privlačnejšo za vključevanje v trajnostni kulturni turizem. Hrbtenica

partnerstva so bili glavni muzeji regije, ki se osredotočajo na najbolj izpostavljene arheološke pokrajine Podonavja. Z vključevanjem najsodobnejših tehnologij, kot sta virtualna resničnost (VR) in razširjena resničnost (AR), so muzeji, ki jih obiskuje glavni tok turistov, obiskovalce spodbudili, da dediščino izkusijo v njenih izvornih pokrajinah – ne le v lastnih državah, ampak tudi v državah drugih projektnih partnerjev. Cilj ni bil samo podpreti eno največjih mrež velikih institucij z arheološkimi zbirkami in znanjem, temveč se tudi osredotočiti na dolgoročno križno promocijsko kampanjo arheološke kulturne dediščine v regiji. Projekt je s promocijo nove kulturne poti »Iron Age Danube route« nadaljeval delo projekta »Iron Age Danube«, finalista izbora RegioStars 2018, hkrati pa ustvaril nove mednarodne arheološke poti kot eno od orodij za ohranjanje dediščine. Projekt je bil v teku med 1. julijem 2020 in 31. decembrom 2022, njegova vrednost pa je znašala 2.517.612,44 eur. Park vojaške zgodovine kot pridružen partner za projekt ni imel predvidenih sredstev.

Park vojaške zgodovine je skupaj z Narodnim muzejem Slovenije, Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU in Univerzo Oshkosh iz Wisconsin v Združenih državah Amerike zasnoval program **poletne arheološke šole** kot del projekta **»VOLKOVI IN CEZARJI – DIGITALNA KRAJINSKA ARHEOLOGIJA V SLOVENIJI** (*The wolves and the Ceasars: Digital Landscape Archaeology In Slovenia*)«, ki predvideva vsakoletna arheološka izkopavanja pivških gradišč.

Predvideni začetek izvajanja projekta v letu 2021 je bil zaradi epidemije prestavljen v junij 2022. V sklopu projekta je takrat na Pivko za pet tednov prišla skupina dvajsetih študentov z omenjene univerze in pod vodstvom skupine arheologov Narodnega muzeja Slovenije izvajala izkopavanja ter druge arheološke raziskave na pivških gradiščih. Prostor raziskave je bilo območje Slavine, Pivškega in Taborskega grebena od Šilentabra do Šembij. Pettedenski program poletne šole je prepletal najnovejše tehnologije zajema prostorskih podatkov in njihove obdelave v arheologiji, klasično arheološko topografijo ter arheološko izkopavanje. Park je nastopil kot regijski koordinator, saj se je šola izvajala v neposredni soseščini, intenzivno pa je sodeloval zlasti pri muzejski interpretaciji najdb in rezultatov arheološke šole.

Poletna šola je odlična priložnost za promocijo slovenske arheološke, zgodovinske in širše krajinske dediščine, s poudarkom na v tisočletjih naplasteni krajini konfliktov ob kraških prelazih med Jadranom ter Alpami. Poletna šola pogloblja sodelovanje med sodelujočimi inštitucijami in pomeni priložnost izmenjave znanj, idej ter nove študijske, znanstvene in poslovne priložnosti. Gre za projekt, ki se bo na enak način nadaljeval tudi v prihodnjih letih. Parku vojaške zgodovine se s tem odpira pomembna perspektiva postopnega razvoja arheološkega parka na območjih v zaledju muzejskega kompleksa. Park vojaške zgodovine pri projektu sodeluje kot pridružen partner in nima predvidenih sredstev za projekt.

10. RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2022

Računovodsko poročilo je namenjeno notranjim in zunanjim uporabnikom računovodskih izkazov. Vsebuje računovodske podatke, informacije in vsa potrebna razkritja, razlage ter pojasnila posameznih računovodskih postavk. Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka (v nadaljevanju: PVZ) je pričel s poslovanjem dne 1. 1. 2016.

Obvezni izkazi so naslednji:

1. **Bilanca stanja**, ki izkazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na dan 31. 12. 2022 s prilogama:
  - 1a. **Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev** in
  - 1b. **Stanje in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil.**
2. **Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov**, kjer se izkazujejo prihodki in odhodki po računovodskih standardih.
3. **Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti**, kjer ločeno izkazujemo prihodke in odhodke iz javne službe in tiste, ki so ustvarjeni na trgu.
4. **Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka**, kjer so prikazani prihodki in odhodki po Zakonu o računovodstvu s prilogama:
  - 4a. **Izkaz terjatev in naložb določenih uporabnikov**, ki je sestavni del izkaza po načelu denarnega toka in
  - 4b. **Izkaz računa financiranja določenega uporabnika**, ki je sestavni del izkaza po načelu denarnega toka.

Vsi zneski za leto 2022 so izkazani v evrih brez centov. Poslovno leto je enako koledarskemu in je trajalo od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022.

Javni zavod – Park vojaške zgodovine Pivka je po Zakonu o računovodstvu in v skladu s Pravilnikom o enotnem kontnem načrtu za proračun in proračunske uporabnike razvrščen med določene uporabnike enotnega kontnega načrta. Pri vodenju poslovnih knjig se upoštevajo določbe iz:

- Zakona o javnih financah (Ur. l. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 110/02, 127/06, 14/07, 64/08, 109/08, 49/09, 38/10, 11/11. pop. 14/13 in pop. 101/13, 55/15-ZFis, 96/15-ZIPRS1617, 13/18 in 195/10-odl. US),
- Zakona o računovodstvu (Ur. l. 23/99, 30/02 in 114/06 in ZUE),
- Pravilnika o računovodstvu,
- Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in osebe javnega prava (Ur. l. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10, 104/10 in 104/11, 86/16, 80/19 in 153/21),
- Pravilnika o načinu usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu (Ur. l. 108/13),
- Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur. l. 115/02, 21/03,

- 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10-popr., 104/10, 104/11, 86/16 in 80/19),
- Pravilnika o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti (Ur. l. 109/07, 68/09 in 137/21),
  - Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov oseb javnega prava (Ur. l. 134/03, 34/04, 13/05, 114/06, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18),
  - Pravilnika o pripravi konsolidirane premoženjske bilance države in občin (Ur. l. 204/21 in 153/22),
  - Odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov,
  - Navodila o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Ur. l. 102/10),
  - Navodila za uskladitev računovodskih evidenc za uporabnike enotnega kontnega načrta z Zakonom o računovodstvu (Ur. l. 110/99, 26/00, 27/00-popr.),
  - Navodila o načinu odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur. l. 54/02 in 45/05),
  - Slovenskih računovodskih standardov.

1. Pojasnila k bilanci stanja

AKTIVA

A.) Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

Opredmetena in neopredmetena sredstva se v poslovnih knjigah izkazujejo po nabavni vrednosti. Med dolgoročnimi sredstvi izkazujemo v tej postavki:

- neopredmetena sredstva in njihov popravek vrednosti ter
- opremo in druga opredmetena osnovna sredstva ter njihov popravek vrednosti.

Med dolgoročnimi sredstvi in sredstvi v upravljanju so zajeta samo tista sredstva, ki so bila v PVZ nabavljena od 1. 1. 2016 dalje. Preostala sredstva, s katerimi razpolaga PVZ, niso zajeta v poslovnih knjigah PVZ zaradi zahtev, ki izhajajo iz operacije pridobivanja sredstev za projekt »Celovita ureditev kompleksa Parka vojaške zgodovine«, in projektov pred začetkom samostojnega poslovanja PVZ. Sredstva se bodo ustrezno prenesla v upravljanje v skladu s Pogodbo o upravljanju med Občino Pivka in PVZ.

Neopredmetena sredstva predstavljajo premoženjske pravice in programsko opremo. Nabavna vrednost neopredmetenih sredstev znaša na dan 31. 12. 2022 12.453 eur, popravek vrednosti pa 7.238 eur.

Opredmetena osnovna sredstva predstavljajo zgradbe, oprema in drobni inventar. Na dan 31. 12. 2022 znaša nabavna vrednost opredmetenih osnovnih sredstev 176.564 eur, popravek vrednosti pa 77.653 eur.

V letu 2022 so bila nabavljena osnovna sredstva v skupni višini 35.027 eur. Za 8.500 eur sredstev je bilo nabavljenih preko projekta WALKofPEACE, preostali del osnovnih sredstev

v višini 26.527 eur pa smo v skladu s soglasjem ustanoviteljice pokrili iz presežkov PVZ iz preteklih let.

Osnovna sredstva se amortizirajo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Pri obračunu amortizacije so bile upoštevane amortizacijske stopnje, ki so usklajene z Navodilom o načinu odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur. l. 58/10). Med drobni inventar so zajeta sredstva, ki imajo dobo koristnosti daljšo od enega leta, vrednost posameznega sredstva pod 500 eur in ki so ob nabavi prenesena v uporabo s takojšnjim odpisom celotne vrednosti sredstva.

Osnovna sredstva v upravljanju se knjigovodsko vodijo ločeno od ostalih osnovnih sredstev, financiranih iz prejetih donacij ali projektov, kar je razvidno iz registra osnovnih sredstev.

Popis sredstev je potekal ročno in v skladu z navodili o popisu. Inventurna komisija ni predlagala nobenega sredstva za odpis.

B.) Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve

Med kratkoročnimi sredstvi izkazujemo:

- denarna sredstva v blagajnah,
- dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah,
- kratkoročne terjatve do kupcev,
- kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta,
- druge kratkoročne terjatve in
- aktivne časovne razmejitve.

PVZ ima na dan 31. 12. 2022 za 92.348 eur kratkoročnih sredstev in aktivnih časovnih razmejitev ter jih sestavljajo:

- denarna sredstva v blagajnah iz naslova blagajniških minimumov v višini 600 eur,
- denarna sredstva na računu, odprtem pri Upravi RS za javna plačila v višini 45.537 eur,
- denarna sredstva na prehodnem kontu v višini 3.202 eur,
- kratkoročne terjatve do kupcev v višini 2.158 eur,
- kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta v višini 14.010 eur,
- druge kratkoročne terjatve iz naslova vstopnega ddv in terjatev za davek od preplačil davka od dohodkov pravnih oseb v višini 11.853 eur,
- aktivne časovne razmejitve v višini 14.988 eur.

Terjatve do kupcev in proračunskih uporabnikov so na dan 31. 12. 2022 usklajene in potrjene z obrazci IOP. Inventurna komisija za popis terjatev je predlagala za odpis tri terjatve, pri katerih je bilo ugotovljeno, da so stroški izterjave lahko bistveno višji od morebitne izterjave in da so bile storjene vse aktivnosti dobrega gospodarstvenika v povezavi z izterjavo.

Aktivne časovne razmejitve predstavljajo nezaračunani prihodki, ki smo jih pripoznali v povezavi z odobrenimi sredstvi iz naslova projektov, ki pa še niso bila plačana. Za njihovo

knjiženje obstaja namreč razumno zagotovilo, da jih bo PVZ prejel, kar je razvidno iz ustreznih sklenjenih pogodb in drugih dokumentov. Ker smo kot določeni uporabniki izpolnili pogoje za pripoznavanje prihodkov, izkazujemo terjatev v obliki prehodno nezaračunanih prihodkov.

Na dan 31. 12. 2022 izkazuje PVZ 14.988 eur nezaračunanih prihodkov iz projekta »WALK ofPEACE«.

C.) Zaloge

PVZ izkazuje na dan 31.12.2022 za 49.371 eur zalog trgovskega blaga v muzejski trgovini Magazin. V postavki zalog so vsebovane zaloge na centralnih skladiščih, vrednost komisijskega blaga v skladiščih se vodi na izvenbilančnih kontih skupine 999. Zaloge v centralnem skladišču se vodijo po nabavni ceni po metodi FIFO. Inventurno stanje je bilo na dan 31. 12. 2022 usklajeno s knjigovodskim stanjem zalog. Od ugotovljenega inventurnega primanjkljaja in odpisov blaga je bil odveden ustrezen davek na dodano vrednost.

PASIVA

D.) Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

Med kratkoročnimi obveznostmi izkazujemo:

- kratkoročne obveznosti do zaposlenih,
- kratkoročne obveznosti do dobaviteljev,
- druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja in
- kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta.

PVZ ima na dan 31. 12. 2022 za 83.995 eur kratkoročnih obveznosti in jih sestavljajo:

- kratkoročne obveznosti do zaposlenih iz naslova plač, prispevkov delojemalcev in dohodnine za plačo za mesec december v višini 26.852 eur,
- kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v višini 44.727 eur,
- kratkoročne obveznosti za prispevke delodajalca za plačo za mesec december v višini 3.882 eur,
- kratkoročne obveznosti za davek od dohodkov pravnih oseb v višini 6.909 eur,
- kratkoročne obveznosti za premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 447 eur,
- kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta v višini 292 eur ter
- kratkoročne pasivne časovne razmejitve iz naslova vračunanih odhodkov za stroške zalog v višini 886 eur.

Pasivne časovne razmejitve v višini 886 eur predstavljajo obveznost iz naslova manjkajočih računov za prodano blago v komisijskem skladišču. Prodajo v trgovini Magazin vršimo preko redne nabave in odkupa zalog od dobaviteljev ter preko komisijske nabave. Ob prevzemu blaga od komisionarja prejmemo dobavnico in jo zavedemo kot prevzem na skladišče (v računovodstvu se izvede knjižba na izvenbilančne konte razreda 999). Ob zaključku meseca pošljemo komisionarjem stanje prodanih zalog in za to vrednost

prodane zaloge nam komisijarji izstavijo račun. Nekateri dobavitelji nam računov ne pošiljajo tekoče. Stanje pasivnih časovnih razmejitev torej vsebuje vrednost prodaje iz komisijanskega skladišča, za katero pa še nismo prejeli računa komisijarjev do dne 31. 12. 2022.

E.) Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Med lastnimi viri in dolgoročnimi obveznostmi izkazujemo:

- dolgoročne pasivne časovne razmejitve in
- ugotovljeni presežek prihodkov nad odhodki tekočega poslovnega leta in preteklega poslovnega leta z upoštevanjem porabe presežka.

PVZ ima na dan 31. 12. 2022 za 161.850 eur lastnih virov in dolgoročnih obveznosti in jih sestavljajo:

- obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v višini 104.126 eur,
- ugotovljeni presežki prihodkov nad odhodki po izvzemu davka od dohodka v višini 57.724 eur.

2. Pojasnila k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Izkaz prihodkov in odhodkov je sestavljen na podlagi Odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava ter Računovodskih standardov. Pri sestavitvi tega izkaza določeni uporabniki upoštevamo računovodsko načelo nastanka poslovnega dogodka.

V svojih poslovnih knjigah vodi PVZ odhodke po naravni vrsti stroškov, in sicer:

- stroški materiala,
- stroški storitev,
- stroški dela,
- stroški amortizacije,
- drugi stroški,
- finančni odhodki in
- drugi odhodki.

Prihodki so razdeljeni na:

- prihodke iz poslovanja, kamor so vključeni prihodki proračunov, javne službe in prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu,
- finančne prihodke ter
- druge prihodke.

PRIHODKI

A.) Prihodki od poslovanja

Prihodki iz poslovanja znašajo za leto 2022 975.716 eur in so za 35 odstotkov višji kot preteklo poslovno leto. Sestavljajo jih:

1. prihodki iz občinskega proračuna iz naslova Pogodbe o financiranju rednega delovanja v višini 3.850 eur, ki so namenjeni pokrivanju stroškov blaga in materiala ter predstavljajo 1 odstotek vseh doseženih poslovnih prihodkov,
2. prihodki iz naslova Pogodbe o financiranju pooblaščenega muzeja za leto 2022 v višini 261.387 eur in predstavljajo 27 odstotkov vseh prihodkov iz poslovanja,
3. prihodki iz projekta »WALKofPEACE« v višini 7.289 eur,
4. prihodki od prodaje storitev iz opravljanja javne službe v višini 447.476 eur, kjer so zajeti prihodki od vstopnin in prijavnin na dogodke, ki se nanašajo na javno službo po Odloku o ustanovitvi ter predstavljajo 46 odstotkov vseh poslovnih prihodkov,
5. prihodki od prodaje blaga v muzejski trgovini Magazin v višini 160.949 eur ter 4.110 eur prihodkov od zaračunanih skupnih stroškov,
6. ostali prihodki, pridobljeni na trgu (sponzorska sredstva, prihodki od prodaje storitev na simulatorju letenja Mig21/Spitfire, vodenja izven muzeja, izvajanje promocije na dogodkih in razne provizije) v višini 90.655 eur, ki predstavljajo 10 odstotkov vseh doseženih poslovnih prihodkov.

Tabela: Prihodki od storitev opravljanja javne dejavnosti po odloku o ustanovitvi za leto 2022, 2021, 2020 in 2019 (vrednosti v eur)

	2022	2021	2020	2019
vstopnine v PVZ (od tega samo podmornica)	447.476 (58.883)	295.248 (20.696)	205.774 (20.108)	363.297 (55.737)
prijavnine na dogodke v PVZ				115
dodatno vodenje po muzeju		926	588	1.319
vstopnine v Ekomuzej		10	889	3.594
dodatna ponudba			181	500
Skupaj	447.476	296.184	207.432	368.825

B.) Finančni prihodki

PVZ ima za 643 eur finančnih prihodkov iz naslova pozitivnih obresti na enotnem zakladniškem računu.

C.) Drugi prihodki

PVZ je imel v letu 2022 za 4.997 eur drugih prihodkov iz naslova prejetih odškodnin in prejetih sredstev za povračilo stroškov izvajanja dela v splošno korist.

Č.) Prevrednotovalni poslovni prihodki

PVZ je imel v letu 2022 2.849 eur prevrednotovalnih poslovnih prihodkov iz naslova dokončnega poračuna odbitka ddv za leto 2022.

ODHODKI

D.) Stroški blaga, materiala in storitev

Stroški blaga, materiala in storitev znašajo za leto 2022 583.960 eur in so za 31 odstotkov višji kot preteklo poslovno leto. Sestavljajo jih:

1. nabavna vrednost prodanega materiala in blaga v višini 83.049 eur,
2. stroški materiala v višini 98.110 eur in
3. stroški storitev v višini 402.801 eur.

Tabela: Stroški materiala za 2022, 2021, 2020 in 2019 (vrednosti v eur)

	2022	2021	2020	2019
električna energija in omrežnina	43.226	25.396	21.309	24.016
gorivo za vozila, eksponate in kosilnice	2.522	1.754	1.094	2.908
kurivo za ogrevanje	5.488	4.132	4.414	5.358
nadomestni deli	403	148	861	949
material za tekoče vzdrževanje	15.570	8.299	11.196	20.733
pisarniški material	3.233	2.004	2.448	2.086
strokovna literatura	3.110	408	384	363
drugi stroški materiala	24.558	18.257	19.538	8.399
Skupaj	98.110	60.398	61.244	64.812

Tabela: Stroški storitev za 2022, 2021, 2020 in 2019 (vrednosti v eur)

	2022	2021	2020	2019
storitve čiščenja				1.594
organizacija dogodkov v Krpanovem domu			1.178	
prevozne storitve cestnega prometa	298	15.317	1.944	9.825
varnost pri delu	434	734	429	434
storitve v zvezi z delavnicami in razstavami	7.228	23.280	20.465	11.552
prevodi, lektoriranje, fotograf. za razstave	4.247			
razne storitve ob dogodkih v PVZ	50	3.809	2.552	18.217
poštne storitve	1.011	895	1.443	995
stroški provizije pri najemu simulatorja	18.251	17.089	6.758	11.735
provizija od prodaje za trgovino Magazin	24.143			
telefon in optika	2.130	2.674	2.626	2.897
storitev oblikovanja spletne razstave		5.375	2.797	
oblikovanje in priprava pedagoških pr.			820	
stroški udeležbe na sejmih, simpozijih	514		10	2.274
varovanje zgradb in prostorov	3.388	3.406	4.604	3.331
turistično vodenje zunanjih izvajalcev	16.801	5.415	2.211	7.624
tiskarske storitve	7.691	3.538	18.530	18.737
st. zunanjih izvajalcev na muzejskih razst.	37.500	22.943	7.161	
vzdrževanje poslovnih prostorov	18.871	14.820	19.521	16.402

investicijsko vzdrževanje	37.379	2.115	15.861	
vzdrževanje okolice	170		5.827	1.814
vzdrževanje programske opreme	21.696	19.874	14.199	13.505
vzdrževanje opreme in sredstev		28.094	29.061	10.323
najemnine računalniške opreme	1.671	1.569	1.464	1.959
najemnine za reklamiranje »Petelinje«	971	1.096	1.096	
najemnine poslovnih prostorov	894	824	717	812
najemnine kinoprojektor			1.490	1.800
najemnina prireditvenega prostora	18.300			
najemnine filmov			1.775	2.953
najem. po zakonu o stvarnem premoženju			2.578	
provizije poslovne banke in UJP	5.831	3.943	3.107	4.212
zavarovalne premije za opremo	5.221	4.850	4.071	5.179
zavarovalne premije za obiskovalce	9.158	5.255	2.630	9.697
zavarovalne premije za vozila	1.762	1.863	1.318	3.472
izobraževanje zaposlenih	969	168	532	458
pregled požarne varn., priprava ocene tv.	80			
svetovalne, revizorske, intelektualne stor.	24.695	12.708	10.466	3.891
stroški pogostitev ob dogodkih	4.878	4.410	182	6.873
komunalne storitve - voda	3.556	3.728	4.534	5.127
komunalne storitve - odvoz odpadkov	2.114	1.778	1.976	1.657
povračila stroškov prevoza v državi	4.053	1.730	663	1.723
zdravstvene storitve	846	578	603	953
stroški nočitev tujina in doma	1.076			130
prevozne storitve cestnega prometa	1.090			
stroški podjemnih pogodb		4.687		4.571
storitve reprezentance	9.921	6.564	4.109	4.289
oglaševalske storitve	31.420	24.203	18.329	45.175
študentsko delo	67.484	80.484	52.990	74.714
načrti in projektna dokumentacija	724			560
dejavnost gasilcev na prireditvah				1.695
stroški za službena oblačila	4.285	941	653	1.074
drugi stroški				
Skupaj	402.801	330.757	273.280	314.233

E.) Stroški dela

Višina plač je usklajena z določili Kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti, Zakonom o sistemu plač javnih uslužbencev in Zakonom o urejanju javnih financ. Stroški dela zajemajo:

- bruto plače,
- prispevke delodajalca in
- druge stroške dela.

V letu 2022 je bilo v PVZ doseženih za 334.949 eur stroškov dela in jih sestavljajo:

1. Plače in nadomestila plač v višini 265.720 eur. V znesku so zajete plače zaposlenih za redno delo, praznike, letni dopust, boleznine, nadure in delovno uspešnost zaradi povečanega obsega dela kot posledice nezasedenosti delovnih mest po sprejeti sistematizaciji delovnih mest ter redno delovno uspešnost za leto 2022.
2. Prispevki delodajalca za socialno varnost v višini 22.507 eur. Podatek zajema prispevke delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.
3. Drugi stroški dela v višini 46.722 eur. Podatek zajema povračila stroškov za prevoz na delo, prehrano na delu, regres in premije KPZJU.

Stroški dela so se v letu 2022 za 24 odstotkov povečali glede na preteklo poslovno leto, predstavljajo pa 36 odstotkov vseh odhodkov PVZ. Konec meseca junija je sodelavka na delovnem mestu koordinatorja pričela z nastopom porodniškega dopusta, v avgustu pa je sodelavka na delovnem mestu vodje koordinacije zaključila s porodniškim dopustom. Nadomestna zaposlitev zanjo do izteka porodniškega dopusta ni bila realizirana, saj se je njeno delo prerazporedilo med ostale zaposlene. V poslovnem letu je bilo glede na opravljene ure povprečno 12 zaposlenih.

F.) Stroški amortizacije

Amortizacija je obračunana po metodi enakomerne časovne amortizacije, tako da so stopnje amortizacije enake ves čas uporabe sredstva. Amortizacija je obračunana v skladu z zakonskimi stopnjami, ki jih je potrdilo pristojno ministrstvo. Vključuje stroške takojšnjega odpisa drobnega inventarja in opreme, katere posamična nabavna vrednost ne presega 500 eur. Amortizacija se obračuna ločeno za sredstva v upravljanju in ločeno za sredstva, pridobljena iz drugih virov.

Stroški amortizacije znašajo za leto 2022 22.904 eur. Celotna amortizacija se pokrije v breme ustreznih virov med lastnimi viri in dolgoročnimi obveznostmi.

Vsi popravki vrednosti sredstev bremenijo tekoče poslovno leto 2022 in so knjiženi kot zmanjšanje popravkov vrednosti osnovnih sredstev.

G.) Drugi stroški

Skupaj je bilo v letu 2022 za 14.792 eur drugih stroškov. Med drugimi stroški izkazujemo vplačane članarine združenj, stroške ddv-ja od ugotovljenih primanjkljajev pri inventuri, izplačilo dijakom in študentom pri obvezni praksi, stroške poslovnih daril ter stroške zavarovanj pri opravljanju družbeno koristnega dela. Največji delež drugih stroškov predstavlja odmera in plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v višini 12.254 eur.

H.) Finančni odhodki

Postavka finančnih odhodkov v skupnem znesku 1.081 eur zajema zamudne obresti od dobaviteljev in prevrednotovalne odhodke iz naslova priznanih provizij pri prodaji darilnih bonov podjetja Zvezdar d.o.o.

L.) Drugi odhodki

PVZ izkazuje v letu 2022 ne izkazuje drugih odhodkov.

J.) Prevrednotovalni poslovni odhodki

V letu 2022 je bilo doseženih za 81 eur prevrednotovalnih poslovnih odhodkov iz naslova usklajevanj postavk.

K.) Presežek prihodkov

Za leto 2022 je bil ugotovljen presežek prihodkov nad odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka v višini 49.342 eur. PVZ ima iz naslova ugotovljenega presežka za 8.917 eur obveznosti za davek od dohodkov pravnih oseb. Presežek prihodkov nad odhodki po odbitku davka od dohodkov pravnih oseb v višini 40.425 eur se prenaša med nerazporejeni presežek prihodkov nad odhodki med lastne vire in dolgoročne obveznosti PVZ. Presežek se razporedi v skladu s sklepom sveta zavoda.

3. Pojasnila k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po dejavnosti

Po 22. členu Zakona o zavodih se kot javne službe opravljajo z zakonom oz. odlokom občine ali mesta na podlagi zakona določene dejavnosti, katerih trajno in nemoteno opravljanje zagotavlja v javnem interesu republika, občina ali mesto. Tržna dejavnost se nanaša na prodajo storitev, opravljenih za trg. V poslovnih knjigah za leto 2022 zagotavljamo ločeno evidenco prihodkov (po izbranih kontih), ki so nastali z opravljanjem javne službe, in prihodkov, ki so nastali na trgu.

V letu 2022 je bilo ustvarjenih za 728.491 eur prihodkov iz naslova opravljanja javne službe in 255.714 eur prihodkov od prodaje blaga ter storitev na trgu. Opravljanje dejavnosti na trgu predstavlja 26 odstotkov vseh ustvarjenih prihodkov PVZ.

Pri razporejanju odhodkov na tržno dejavnost smo uporabili sodilo, ki smo ga upoštevali pri pripravi finančnega načrta za leto 2022. Med odhodke iz tržne dejavnosti so neposredno uvrščeni odhodki iz naslova nabavne vrednosti prodanega materiala in blaga trgovine ter polovica zneska plače in vseh pripadajočih stroškov dela zaposlenega vodje trgovine. Prav tako so med odhodke iz tržne dejavnosti neposredno in v celotnem obsegu razporejeni odhodki iz naslova provizije pri prodaji v trgovini v skladu z Aneksom št. 1 k Pogodbi o poslovnem sodelovanju in najemu opremljenega poslovnega prostora med Občino Pivka in PVZ ter letni strošek najemnine za poslovni prostor trgovine Magazin.

Pri razporejanju ostalih stroškov materiala, storitev, amortizacije, drugih stroškov, finančnih odhodkov in prevrednotovalnih odhodkov smo upoštevali sodilo deleža prihodkov na trgu v celotnih prihodkih PVZ, vendar samo od stroškov, ki niso bili predmet sklopa II, ki po vsebini predstavljajo variabilne stroške realizacije novih razstav in so predmet programa, vezanega na poslanstvo muzeja, ki jih obravnava Strokovna komisija za premično kulturno dediščino Ministrstva za kulturo, ter stroškov, ki so bili predmet financiranja po tekočih projektih.

V izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti izkazujemo za leto 2022 14.823 eur presežka odhodkov nad prihodki iz izvajanja javne službe in 25.602 eur presežka prihodkov nad odhodki od prodaje na trgu po odbitku davka od dohodkov.

4. Pojasnila k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka je evidenčni izkaz, v katerega se vpisujejo podatki o prilih in odlivih, ki jih določeni uporabniki izkazujejo v poslovnih knjigah po drugem odstavku 11. člena Odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov. Določeni uporabniki moramo izkazovati prihodke in odhodke po načelu denarnega toka – plačane realizacije. Takšno izkazovanje naj bi zagotavljalo primerljive podatke, ki so potrebni za spremljanje gibanja sredstev javnih financ na ravni države in občin. Pri evidenčnem izkazovanju podatkov se upoštevajo pravila, ki veljajo za druge uporabnike, ne pa pravila iz Slovenskih računovodskih standardov. Podatki, izkazani v tem izkazu, niso primerljivi s podatki, izkazanimi na kontih skupine 46 – zaračunani odhodki določenih uporabnikov in 76 – zaračunani prihodki določenih uporabnikov. Po načelu denarnega toka se prihodke pripozna, ko sta izpolnjena dva pogoja:

1. poslovni dogodek je nastal oz. storitev je bila opravljena in
2. prišlo je do prejema ali izplačila denarja oz. njegovega ekvivalenta.

Pri pripravi izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka smo upoštevali spremembo Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, ki so bila podana s strani Ministrstva za finance (410-11/2020-3).

V tem obrazcu izkazujemo sredstva, pridobljena iz občinskega proračuna in državnega proračuna za tekočo porabo po načelu denarnega toka, ločeno od lastnih pridobljenih sredstev, ustvarjenih z javno službo, in tistih, ki so ustvarjena na trgu.

V letu 2022 je imel PVZ 994.339 eur prilivov iz naslednjih virov:

- sredstev iz občinskega proračuna po Pogodbi o financiranju delovanja Javnega zavoda – Park vojaške zgodovine Pivka za leto 2022 (610-0015-2021) in Aneksa št 1. k prej navedeni pogodbi, za pokrivanje izdatkov za blago ter storitve v višini 3.850 eur,
- sredstev iz državnega proračuna Ministrstva za kulturo RS po Pogodbi št. 3340-22-1870036 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2022 ter aneksov št. 1. in 2. k prej navedeni pogodbi v višini 248.108 eur,
- sredstev iz proračuna EU za sofinanciranje stroškov po projektu »WALKofPEACE« v višini 36.911 eur,
- sredstev iz naslova izvajanja javne službe pooblaščenega muzeja (vstopnine, prijavnine na dogodke, vodenje po muzeju) v višini 450.439 eur,
- prejetih obresti od pozitivnega stanja EZR v višini 447 eur in
- sredstev, pridobljenih s prodajo blaga in storitev na trgu, v višini 254.584 eur.

Sredstva iz državnega proračuna Ministrstva za kulturo, za financiranje delovanja pooblaščenega muzeja predstavljajo 25 odstotkov vseh prilivov, sredstva iz občinskega proračuna predstavljajo 1 odstotek vseh prilivov, pridobljena sredstva iz naslova vstopnin in prijavnin na dogodke 46 odstotkov vseh prilivov, sredstva, pridobljena na trgu, pa 26 odstotkov vseh prilivov.

V letu 2022 je imel PVZ za 997.758 eur odlivov za naslednje izdatke:

- plače in druge izdatke zaposlenim v višini 273.010 eur,
- prispevke delodajalcev za socialno varnost v višini 43.648 eur,
- izdatke za blago in storitve za izvajanje javne službe v višini 381.886 eur,
- investicije v osnovna sredstva v višini 55.241 eur ter
- skupne izdatke iz naslova prodaje storitev na trgu v višini 243.973 eur.

PVZ ima na dan 31. 12. 2022 ustvarjeni presežek odlivov nad prilivi v višini 3.419 eur.

Tabela: Primerjava doseženih prilivov in odlivov 2022 s finančnim načrtom za 2022 (vrednosti v eur)
– upoštevan denarni tok

Postavka	Realizacija 2022	Plan 2022	Real./Plan 2022
Skupaj prihodki	994.339	855.000	1,17
1.Prihodki za izvajanje javne službe	739.755	659.300	1,13
- prihodki iz državnega proračuna-MK	248.108	244.298	1,02
- prihodki iz občinskih proračunov	3.850	50.000	0,08
- prihodki iz državnega proračuna iz sredstev EU			
- prihodki iz javnih skladov/agencij			
- prihodki prejetih obresti	447		
- drugi tekoči prihodki za izvajanje javne službe	450.439	360.002	1,26
- prejete donacije			
- prejeta sredstva projekti EU	36.911	5.000	31.911
- prejeta sredstva od drugih evropskih institucij			
2.Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	254.584	195.700	1,30
Skupaj odhodki	997.758	854.500	1,17
3.Odhodki za izvajanje javne službe	753.785	679.700	1,11
- plače in drugi izdatki zaposlenim	273.010	275.800	0,99
<i>*plače in dodatki</i>	187.312	223.940	0,84
<i>*regres za letni dopust</i>	16.497	13.430	1,23
<i>*povračila in nadomestila</i>	48.797	22.580	2,17
<i>*sredstva za delovno uspešnost</i>	7.750	4.370	1,78
<i>*sredstva na nadurno delo</i>	11.747	11.480	1,03
<i>*drugi izdatki zaposlenim</i>	907		
- prispevki delodajalcev za socialno varnost	43.648	41.200	1,06
- izdatki za blago in storitve	381.886	358.700	1,07
<i>*pisarniški in splošni material in storitve</i>	148.940	122.380	1,22
<i>*poseben material in storitve</i>	22.073	7.240	3,05
<i>*energija, voda, komunalne storitve, komunikacije</i>	38.909	36.760	1,06
<i>*prevozni stroški in storitve</i>	3.484	8.400	0,42
<i>*izdatki za službena potovanja</i>	3.728	2.380	1,57

*tekoče vzdrževanje	73.582	87.510	0,84
*poslovne najemnine in zakupnine	24.613	19.060	1,30
*kazni in odškodnine			
*drugi operativni odhodki	66.557	74.970	0,89
- investicijski odhodki	55.241		
4.Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	243.973	174.800	1,40
- plače in izdatki zaposlenim	10.820	10.500	1,03
- prispevki delodajalcev za soc. varnost	1.634	1.500	1,09
- izdatki za blago in storitve	231.519	162.800	1,43
Presežek prihodkov nad odhodki		500	
Presežek odhodkov nad prihodki	3.419		

Tabela: Primerjava doseženih postavk po načelu denarnega toka, plana za navedene postavke, vrednost financiranja Ministrstva za kulturo na področju izvajanja javne službe za leto 2022

Postavka	Doseženo 2022	Plan 2022	Financiranje MK po pogodbi 2022
*stroški dela za plače, prispevke in druge osebne prejemke zaposlenim, ki jih financira MK (6 zaposlenih)	156.498	170.436	156.591
*stroški dela za plače, prispevke in druge osebne prejemke zaposlenim, ki so financirani iz drugih virov	160.160	146.564	
*splošni stroški delovanja	158.473	154.770	61.611
*programski materialni stroški:	219.095	198.730	30.000
<i>sklop I</i>	<i>130.626</i>	<i>156.730</i>	<i>15.000</i>
<i>sklop II</i>	<i>88.469</i>	<i>42.000</i>	<i>15.000</i>
*izdatki za blago in storitve za projekte	4.318	5.200	
*izdatki za investicije	55.241		
*drugi transferi		4.000	
SKUPAJ ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE*	753.785	679.700	248.202

V finančnem načrtu za 2022 je bil predviden znesek financiranja stroškov plač s strani Ministrstva za kulturo v višini 170.436 eur. S podpisanim Aneksom št. 1 k Pogodbi št. 3340-22-1870036 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2022 so se sredstva ene dvanajstine stroškov plač prenesla na splošne stroške delovanja. Poleg tega pa je bil v letu 2022 sklenjen z Ministrstvom za kulturo tudi Aneks št. 2 k omenjeni pogodbi za dodatna odobrena sredstva v višini 3.904 eur za splošne stroške delovanja. Med sklenjeno pogodbo za financiranje stroškov plač in realiziranim nakazilom je prišlo do razlike v višini 94 eur (prejeli smo za 94 eur manj sredstev, kot je navedeno v pogodbi).

Iz tabele je razvidno, da so bili doseženi splošni stroški delovanja za 3 odstotke višji od planiranih. Razlog je v višjih cenah energentov. Tudi doseženi programski stroški so bili za

11 odstotkov višji od planiranih. Razliko gre pripisati obogatitvi programa z dodatnimi razstavami, kot je bilo sprva planirano.

5. Izračun presežka po Zakonu o fiskalnem pravilu

Posredni uporabniki proračuna morajo po Zakonu o fiskalnem pravilu (Ur. l. 55/15) izračunavati presežek, ki pa je drugačen kot presežek, izračunan po računovodskih pravilih.

Izračun presežka prihodkov nad odhodki po denarnem toku po ZIPRS:

Postavka	Vrednost v eur
vsi prihodki po denarnem toku (konto 799000)	994.339
- vsi odhodki po denarnem toku (konto 499000)	997.758
= presežek po denarnem toku	-3.419
- neplačane obveznosti kontov 21, 22, 23, 24 in 29 na dan 31. 12. 2022	-83.995
= izid	-87.414

Presežek se izračuna tako, da se presežek po denarnemu toku na dan 31. 12. 2022 zmanjša za neplačane obveznosti (konti skupine 21, 22, 23, 24 in 29), neporabljena namenska sredstva, ki so namenjena za financiranje izdatkov v prihodnjem obdobju in so evidentirana na kontih časovnih razmejitev, ter za neporabljena sredstva za investicije.

Izračunan presežek po fiskalnem pravilu za leto 2022 je negativen, zato se celoten presežek, izračunan po računovodskih pravilih, porabi v skladu s predpisi in akti o ustanovitvi PVZ.

6. Druga razkritja v skladu z 27. členom Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava

Ob upoštevanju 27. člena Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava podajamo naslednja druga razkritja:

6.1. Sodilo za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter dejavnost prodaje blaga in storitev na trgu

Pri razporejanju dela odhodkov na tržno dejavnost smo uporabili sodilo, ki smo ga upoštevali pri pripravi finančnega načrta za leto 2022. Med odhodke iz tržne dejavnosti so neposredno uvrščeni celotni stroški nabavne vrednosti prodanega blaga v trgovini (konto 466000) ter polovica celotnega zneska plače in vseh pripadajočih stroškov dela zaposlenega sodelavca, ki vodi trgovino. Prav tako so med odhodke iz tržne dejavnosti neposredno in v celotnem obsegu razporejeni odhodki iz naslova provizije pri prodaji v trgovini v skladu z Aneksom št. 1 k Pogodbi o poslovnem sodelovanju in najemu opremljenega poslovnega prostora med Občino Pivka in PVZ ter letni strošek najemnine za poslovni prostor trgovine Magazin.

Pri razporejanju ostalih stroškov materiala, storitev, amortizacije, drugih stroškov, finančnih odhodkov ter prevrednotovalnih odhodkov smo upoštevali sodilo deleža prihodkov na trgu v celotnih prihodkih PVZ, vendar samo od stroškov, ki niso bili predmet sklopa II, ki po vsebini predstavljajo variabilne stroške realizacije novih razstav in so predmet programa, vezanega na poslanstvo muzeja, ki jih obravnava Strokovna komisija za premično kulturno dediščino Ministrstva za kulturo, ter stroškov, ki so bili predmet financiranja po tekočih projektih. Celotni tržni prihodki PVZ predstavljajo 26 odstotkov celotnih prihodkov PVZ. Po izračunanem deležu smo ustrezno preračunali stroške materiala, stroške storitev, stroške amortizacije, druge stroške, finančne odhodke in druge odhodke ter jih razporedili v tržno dejavnost PVZ.

Konto 46 (vrednosti v eur)	Skupni stroški	Stroški program. sklopa II. (MK)	Stroški projektov	Stroški ostale javne dejavnosti	Stroški tržne dejavnosti
460- stroški materiala	98.110	7.190		67.280	23.640
461- stroški storitev	402.801	81.279	4.318	216.205	100.999
462- stroški amortizacije					
464- stroški plač	334.949			322.380	12.569
465- drugi stroški	14.792			10.946	3.846
466- str. nab. vr. blaga	83.049				83.049
467- finančni odhodki	1.081			800	281
468- drugi odhodki					
469- prevrednotovalni od.	81			60	21
Skupaj presežek odhodkov nad prihodki	934.863	88.469	4.318	617.671	224.405

6.2. Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije, ter oblikovanje in porabe dolgoročnih rezervacij po namenih

PVZ nima oblikovanih dolgoročnih rezervacij za poslovno leto 2022.

6.3. Vzroki za izkazovanje presežka prihodkov nad odhodki v bilanci stanja ter izkazu prihodkov in odhodkov

V izkazu prihodkov in odhodkov PVZ za leto 2022 je bil izkazan presežek prihodkov nad odhodki v višini 49.342 eur pred obdavčitvijo davka od dohodkov pravnih oseb, ki znaša 8.917 eur. Čisti presežek prihodkov nad odhodki leta 2022 v višini 40.425 eur se prenaša na postavko presežka v bilanci stanja (konto 985). Presežek se bo ustrezno prerazporedil v skladu s sklepom sveta zavoda.

Z vidika poslovanja je bilo poslovno leto 2022 za Park vojaške zgodovine izjemno. Poudariti je treba celotno strukturo prihodkov, kjer je razvidno, da PVZ ustvari z vstopninami 46 odstotkov prihodkov, s samo tržno dejavnostjo pa 26 odstotkov prihodkov. V letu 2022 je bilo v PVZ doseženih za 25 odstotkov več prihodkov iz naslova vstopnin, kot je bilo planiranih. Po dveh letih epidemije, se število obiskovalcev hitro povečuje. Park je imel v letu 2022 55.561 obiskovalcev, kar je čisto nekaj manj kot leta

2019 (58.652), ko smo zabeležili rekordno obiskanost. Poudariti pa je treba, da zaradi razmer, povezanih z epidemijo, v letu 2022 nismo imeli organiziranih velikih dogodkov, kot je bilo to v letu 2019.

Prav tako je bilo ustvarjenih za 31 odstotkov več prihodkov na tržni dejavnosti, kot je bilo planiranih.

Zaradi vse večjih stroškov energentov je bilo v PVZ sprejetih kar nekaj ukrepov za nadzor in zmanjševanje stroškov vzdrževanja.

6.4. Metoda vrednotenja zalog gotovih izdelkov v trgovini ter postavke na izvenbilančnih kontih

Zaloge v centralnem skladišču (trgovina Magazin) se vodijo po nabavni ceni po metodi FIFO. Nabavna vrednost (konto 363000) je podana v bilanci stanja med postavko zalog. Zaloge v komisijskem skladišču (trgovina Magazin) so knjižene izvenbilančno na kontih 999.

Centralno skladišče	Konto na dan 31. 12. 2022	Vrednost v eur
	363000 - Zaloga	49.371
Komisijsko skladišče		
	999000 - Blago v komisijski prodajalni po prodajnih cenah	29.008
	999001 - obveznost do lastnika blaga	17.008
	999002 - vrednost marže v prodajni vrednosti zaloge	8.607
	999003 - vrednost 22 % ddv v prodajni vrednosti zaloge	2.851
	999005 - vrednost 5 % ddv v prodajni vrednosti zaloge	542

6.5. Podatki o stanju neporavnanih terjatev ter ukrepih za njihovo poravnavo oziroma razlogih neplačila

PVZ izkazuje na dan 31. 12. 2022 za 2.158 eur terjatev do domačih kupcev.

Postavka na dan 31. 12. 2022	Vrednost v eur
Nezapadle	1.567
Zapadle nad 90 dni	
Zapadle do 90 dni	178
Zapadle do 60 dni	
Zapadle do 30 dni	413
Skupne terjatve (konto 120000)	2.158

Pri terjatvah do kupcev deluje PVZ v skladu s skrbnostjo dobrega gospodarja. S kupci, ki zamujajo s plačili preko plačilnega roka, se takoj vzpostavi kontakt in pošlje pisni opomin.

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta znašajo na zadnji bilančni dan 14.010 eur.

Postavka na dan 31. 12. 2022	Vrednost v eur
Nezapadle	13.717
Zapadle nad 90 dni	
Zapadle do 90 dni	
Zapadle do 60 dni	
Zapadle do 30 dni	293
Skupne terjatve (konto 14)	14.010

Med kratkoročnimi terjatvami do uporabnikov enotnega kontnega načrta (konto 140000) je vključena terjatev po RS Ministrstva za kulturo v skupni višini 13.278 eur. Predmet terjatve je zahtevka za povračilo stroškov plač (11.889 eur bruto plače šestih zaposlenih, 1.183 eur drugi osebni prejemki ter 206 eur premije za dodatno pokojninsko zavarovanje) za mesec december 2022 in je predmet izplačila v januarju 2023. Stanje terjatev do RS Ministrstva za kulturo je bilo usklajeno in potrjeno na IOP obrazcu odprtih postavk na dan 31.12.2022.

Druge kratkoročne terjatve v višini 11.853 eur se nanašajo na terjatve za vstopni ddv (ddv od prejetih faktur v januarju), terjatev iz naslova nadomestil plače za čas bolniške odsotnosti ter terjatev do poslovne banke za plačilne kartice, ki zapadejo v plačilo v prvih dneh poslovnega leta 2023.

6.6. Podatki o obveznostih, ki so zapadle v plačilo do konca poslovnega leta

PVZ izkazuje na dan 31.12.2022 za 44.503 eur obveznosti do domačih dobaviteljev.

Postavka na dan 31. 12. 2022	Vrednost v eur
Nezapadle	44.503
Zapadle nad 90 dni	
Zapadle do 90 dni	
Zapadle do 60 dni	
Zapadle do 30 dni	
Skupne obveznosti (konto 220000)	44.503

PVZ izkazuje na dan 31.12.2022 za 224 eur obveznosti do tujih dobaviteljev.

Postavka na dan 31. 12. 2022	Vrednost v eur
Nezapadle	224
Zapadle nad 90 dni	
Zapadle do 90 dni	
Zapadle do 60 dni	
Zapadle do 30 dni	224
Skupne obveznosti (konto 221000)	224

Obveznosti do domačih in tujih dobaviteljev, ki so bile na dan 31. 12. 2022 v celoti nezapadle in so bile poravnane v začetku leta 2023.

PVZ izkazuje na dan 31.12.2022 za 11.238 eur drugih kratkoročnih obveznosti iz poslovanja.

Postavka na dan 31. 12. 2021	Vrednost v eur
Nezapadle	11.238
Zapadle nad 90 dni	
Zapadle do 90 dni	
Zapadle do 60 dni	
Zapadle do 30 dni	
Skupne obveznosti (konto 23)	11.238

Vse druge kratkoročne obveznosti, ki zajemajo obveznost za prispevke delodajalca na plačo, obveznost za davek od dohodkov pravnih oseb za leto 2022, obveznosti za ddv ter obveznosti za premije kolektivnega prostovoljnega zavarovanja javnih uslužbencev na zadnji bilančni dan, so v celoti nezapadle.

PVZ izkazuje na dan 31.12.2022 za 292 eur obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta.

Postavka na dan 31. 12. 2022	Vrednost v eur
Nezapadle	292
Zapadle nad 90 dni	
Zapadle do 90 dni	
Zapadle do 60 dni	
Zapadle do 30 dni	
Skupne obveznosti (konto 24)	292

Vse obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta so bile poravnane v začetku leta 2023.

6.7. Viri sredstev, uporabljeni za vlaganje v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena sredstva ter dolgoročne finančne naložbe (kapitalske naložbe)

V letu 2022 je bilo nabavljenih za 35.027 eur osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev.

Nabava sredstev po viru	Vrednost v eur
Sredstva, nabavljena iz presežkov preteklih let po sklepih sveta zavoda (tudi za lastno udeležbo pri projektih sredstvih)	26.527
- <i>neopredmetena sredstva</i>	1.381
- <i>oprema in druga opredmetena osnovna sredstva</i>	25.146
sredstva iz projekta « WALKofPEACE«	8.500
- <i>neopredmetena sredstva</i>	
- <i>oprema in druga opredmetena sredstva</i>	8.500
Skupaj	35.027

Sredstva se v registru osnovnih sredstev vodijo ločeno glede na vir nabave.

6.8. Naložbe prostih denarnih sredstev

Na dan 31. 12. 2022 izkazuje PVZ za 49.339 eur prostih denarnih sredstev.

Postavka na dan 31. 12. 2022	Vrednost v eur
denarna sredstva v blagajni iz naslova blagajniškega minimuma (konto 100001)	600
- blagajna vstopnine PVZ	300
- blagajna trgovina Magazin	300
Denar na poti (konto 109000)	3.202
sredstva na računu UJP (konto 110000)	45.537
Skupaj	49.339

6.9. Razlogi za pomembnejše spremembe stalnih sredstev

Vsa stalna sredstva PVZ so nabavljena od leta 2016 dalje. Inventurna komisija ni ugotovila nobenih sredstev, ki bi bila uničena ali poškodovana in potrebna odpisa. Zmanjšanje vrednosti sredstev je zato posledica obračunane amortizacije sredstev.

Sredstva po registrih (vrednosti v eur)	Sedanja vrednost 1.1.2022	Nove nabave	Amortizacija 2022	Popravki vrednosti	Sedanja vrednost 31.12.2022
lastna sredstva	16.592		586		16.006
sredstva v upravljanju	38.612		7.246		31.366
drobni inventar					
sredstva iz donacij					
sredstva iz projektov	29.407	10.001	6.041		33.367
sredstva iz presežkov	7.392	25.026	9.031		23.387
Skupaj	92.003	35.027	22.904		104.126

6.10. Podatki o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in neopredmetenih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti

V nadaljevanju so v tabeli navedena osnovna sredstva iz šestih sklopov registrov osnovnih sredstev, kjer je razvidno, da so nekatera sredstva že v celoti amortizirana, vendar se še vedno uporabljajo pri opravljanju dejavnosti.

Inv. št.	Naziv OS	Datum nabave	Nabavna 31. 12. 2022	Odpisana 31. 12. 2022	Sedanja 31. 12. 2022
	1. sklop registra OS				
1	LICENCA TS PRESTIGE PODJETJE	11.08.2016	183,00	183,00	0
2	LICENCA TS PRESTIGE PE TRGOVEC PRODAJA VSTOPNIC	11.08.2016	481,90	481,90	0
3	LICENCA TS PRESTIGE PE TRGOVEC EKO MUZEJ	11.08.2016	481,90	481,90	0
4	LICENCA TS PRESTIGE BLAGAJNA MALOPR. -VSTOPNINA	11.08.2016	366,00	366,00	0
5	LICENCA TS PRESTIGE BLAGAJNA MALOPRODAJA EKO	11.08.2016	366,00	366,00	0
6	LICENCA TS STATISTIKA MUZEJ	11.08.2016	183,00	183,00	0

7	LICENCA TS PRESTIGE STATISTIKA EKOMUZEJ	11.08.2016	183,00	183,00	0
8	LICENCA TS PRESTIGE PRENOS BLAGAJNE V CADIS	11.08.2016	549,00	549,00	0
9	RAČUNALNIK COLUMBUS 500 STANDARD, VSTOPNICE	11.08.2016	1.526,22	1.526,22	0
11	SWITCH GS-4210-24PL4C (1)	09.08.2016	1.219,11	1.219,11	0
12	SWITCH GS-4210-24PL4C (2)	09.08.2016	1.219,11	1.219,11	0
14	SWITCH GS-4210-24PL4C- PAVILJON A	03.10.2016	1.365,15	1.365,15	0
15	SWITCH GS-4210-24PL4C-PAVILJON B	03.10.2016	1.365,14	1.365,14	0
16	RAČUNALNIK HP PRODECL 400 G3- T.	13.10.2016	1.656,44	1.656,44	0
17	RAČUNALNIK PRODESK 400 G3-A.	13.10.2016	1.656,43	1.656,43	0
18	LICENCA TS PRESTIGE TISK VSTOPNIC	31.12.2016	231,80	231,80	0
19	SWITCH GS-4210-24PLC4C PAVILJON A	19.12.2016	1.370,02	1.370,02	0
23	MAKETA AERODROMA ŽELJAVA	14.11.2016	3.000,00	3.000,00	0
54	VITRINA ZA MAKETO ŽELJAVA	31.12.2016	3.020,00	3.020,00	0
56	ETHERNET PRENAPETOSTNA ZAŠČITA	23.12.2016	4.682,36	4.682,36	0
2. sklop registra OS					
57	LICENCA TS PRESTIGE TRGOVINA	14.03.2017	1.133,50	1.133,50	0
58	LICENCA TRGOVINA MOB.	20.04.2017	306,00	306,00	0
59	SKLOP MAKET AMERIŠKIH BOJNIH LETAL	27.03.2017	836,00	836,00	0
60	PISARNIŠKI STOL V.	21.11.2017	214,31	214,31	0
61	PISARNIŠKI STOL L.	21.11.2017	214,31	214,31	0
62	PISARNIŠKI STOL M.	21.11.2017	214,31	214,31	0
63	PISARNIŠKI STOL S.	21.11.2017	212,76	212,76	0
64	RAČUNALNIK COLUMBUS 800 ST. TRGOVINA	14.03.2017	1.632,85	1.632,85	0
65	RAČUNALNIK PC DELL OPTIPLEX	01.02.2017	375,00	375,00	0
116	MOBILNI TISKALNIK VSTOPNINE PVZ	28.03.2018	162,42	162,42	0
117	TABLICA SAMSUNG GALAXY VSTOPNINE	28.03.2018	428,04	428,04	0
118	RAČUNALNIK DELL OPTIPLEX 7010 RAB. RAČ.	10.04.2018	384,21	384,21	0
132	RAČUNALNIK PCPLUS B.	10.09.2019	561,72	561,72	0
66	KOMBI TRANSPORTER	26.06.2017	500,00	500,00	0
3. sklop registra OS					
25	SESALNIK AQUAFILTER 2000	10.03.2016	252,54	252,54	0
26	NK SAMSUNG GALAXY XCOVER 3	10.03.2016	216,00	216,00	0
27	NK SAMSUNG GALAXY S6 EDGE 32GB	10.03.2016	285,60	285,60	0
28	STOJALO REFLECTA 50P SHELF (ZA LCD ZASLON)	12.04.2016	199,32	199,32	0
29	STOJALO REFLECTA 50PSHELF ZA LCD ZASLON	06.05.2016	208,08	208,08	0
30	KOMUNIKACISKA OMARA 19 CZ 6060 ZA MIKROFON	31.05.2016	410,68	410,68	0
31	MOTORNE ŠKARJE HUSQUARNA 122HD	30.06.2016	321,30	321,30	0
32	Monitor DELL P2417H23,8 LED LCD Boštjan	28.07.2016	184,53	184,53	0
33	REFLECTA 50P SHELF STOJALO ZA LCD ZASLON -SEJNA	08.08.2016	195,36	195,36	0
34	DURABLE NAMIZNA PLOŠČA 122*210-SEJNA	08.08.2016	76,64	76,64	0
35	DURABLE STOJALO Z INFO. DURAVIEW STAND A4-SEJNA	08.08.2016	98,70	98,70	0
36	GARDEROBNA OMARA-ŠTIRIVRATNA	30.08.2016	329,40	329,40	0
37	HTC DESIRE 530 RAČUNOVODSTVO IN TAJNIŠTVO	21.09.2016	120,00	120,00	0
38	SHURE SM 57 LC MIKROFON	04.10.2016	117,85	117,85	0
39	PIHALNIK STIHL BG 86	08.06.2016	340,21	340,21	0
41	MIKROFON AKG WMS-40 S STOJALOM	28.10.2016	284,02	284,02	0
42	REGALI ARHIVSKI MERKUR 176*160*60	11.11.2016	124,18	124,18	0
43	PISARNIŠKI STOL KINT/H KROM KALI SIV - B.	30.11.2016	217,00	217,00	0
44	PISARNIŠKI STOL KINT/H KROM KALI SIV-A.	30.11.2016	217,00	217,00	0
45	PISARNIŠKI STOL KINT/H KROM KALI SIV-T.	30.11.2016	217,00	217,00	0
46	TISKALNIK STAR TERMO TSP143U BLACK-VSTOPNICE	11.08.2016	308,29	308,29	0
47	TISKALNIK STAR TSP 100ECO	29.01.2016	308,66	308,66	0
48	PRALNI STROJ WTV6632B0P BEKO	11.11.2016	311,36	311,36	0
50	ŠTEVILČNICA ZA ALARMNI SISTEM SPCK520	02.08.2016	251,56	251,56	0
51	KAMERA HF-3300P 1	19.12.2016	325,13	325,13	0
52	KAMERA HF-3300P 2	19.12.2016	325,13	325,13	0
53	KAMERA HF-3300P-3	19.12.2016	325,13	325,13	0
4. sklop registra OS					
49	TIRNICE SISTEMA S-49 (105,60 M)	23.09.2016	248,16	248,16	0
5. sklop registra OS					
141	MONITOR C27F390	30.11.2020	146,39	146,39	0
142	KAMERA LOGITECH HD WI	30.11.2020	115,04	115,04	0

143	RAČUNALNIK SHUTTLE POS	30.11.2020	1.207,66	1.207,66	0
144	RAČUNALNIK HPELITEDESK 800	30.11.2020	1.186,52	1.186,52	0
145	STREŽNIK HPE ML30	30.11.2020	938,23	938,23	0
146	TV SAMSUNG UE55	31.07.2020	937,50	937,50	0
148	OMREŽNO STIKALO PFS4218	30.11.2020	962,65	962,65	0
149	SERVER SUPERMICRO 5019C	30.11.2020	4.937,16	4.937,16	0
	SKUPAJ		49.530,99	49.530,99	0

7. Predlog razporeditve presežka prihodkov nad odhodki iz izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Svetu zavoda Parka vojaške zgodovine predlagamo, da se presežek prihodkov nad odhodki leta 2022 v skupni višini 40.425 eur nameni za pokrivanje investicij v naslednjih letih.

PRILOGE

- **Priloga 1:** Bilanca stanja na dan 31. 12. 2022
- **Priloga 2:** Stanje gibanja neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev
- **Priloga 3:** Stanje in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil
- **Priloga 4:** Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov
- **Priloga 5:** Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti
- **Priloga 6:** Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka
- **Priloga 7:** Izkaz terjatev in naložb določenih uporabnikov
- **Priloga 8:** Izkaz računa financiranja določenega uporabnika

Priloga 1: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2022

Skupine kontov	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnj. leta
1	2	3	4	5
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006-007+008+009+010+011)	001	104.126	92.003
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	12.453	11.072
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	7.238	5.926
02	NEPREMIČNINE	004	0	0
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	0	0
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	176.564	142.918
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	77.653	56.061
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	92.348	96.013
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	3.802	600
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	45.537	48.464
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	2.158	2.397
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0	0
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	14.010	541
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	11.853	7.903
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	14.988	36.108
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	49.371	28.435
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	0	0
34	PROIZVODI	028	0	0

35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0	0
36	ZALOGE BLAGA	030	49.371	28.435
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	245.845	216.451
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	0	0
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	83.995	80.623
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	26.852	21.937
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	44.727	50.004
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	11.238	4.862
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	292	429
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	886	3.391
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	161.850	135.828
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	0	0
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0
940	SKLAD NAMENKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	0	0
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	0	0
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	0	0
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	104.126	84.028
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	57.724	51.800
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0

	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	245.845	216.451
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	0	0

Priloga 2: Stanje in gibanje neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev

Naziv	Oznaka za AOP	Nabavna vrednost (1.1.)	Popravek vrednost (1.1.)	Povečanje nabavne vrednosti	Povečanje popravka vrednosti	Zmanjšanje nabavne vrednosti	Zmanjšanje popravka vrednosti	Amortizacija	Neodpisana vrednost (31.12.)	Prevrednotenje zaradi okrepitve	Prevrednotenje zaradi oslabitve
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (3-4+5-6-7+8-9)	11	12
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju (701+702+703+704+705+706+707)	700	153.742	61.739	35.027	0	0	0	22.904	104.126	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	701	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	702	11.072	5.926	1.381	0	0	0	1.312	5.215	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	703	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	704	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	705	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F. Oprema	706	142.670	55.813	33.646	0	0	0	21.592	98.911	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	707	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v lasti (709+710+711+712+713+714+715)	708	248	248	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	709	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	710	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	711	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

D. Zemljišča	712	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	713	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F. Oprema	714	248	248	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	715	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v finančnem najemu (717+718+719+720+721+722+723)	716	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	717	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	718	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	719	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	720	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	721	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F. Oprema	722	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Priloga 3: Stanje in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil

v EUR (brez centov)

Naziv	Oznaka za AOP	Znesek naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (31.12.)	Knjigovodska vrednost naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3+5-7)	10 (4+6-8)	11 (9-10)	12
I. Dolgoročne finančne naložbe (801+806+813+814)	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Naložbe v delnice (802+803+804+805)	801	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v delnice v javna podjetja	802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v delnice v finančne institucije	803	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v delnice v privatna podjetja	804	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v delnice v tujini	805	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Naložbe v deleže (807+808+809+810+811+812)	806	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v deleže v javna podjetja	807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v deleže v finančne institucije	808	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v deleže v privatna podjetja	809	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.d.	810	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d.o.o.	811	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Naložbe v deleže v tujini	812	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

C. Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	813	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druge dolgoročne kapitalске naložbe (815+816+817+818)	814	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Namensko premoženje, preneseno javnim skladom	815	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Premoženje, preneseno v last drugim pravnim osebam javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	816	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne kapitalске naložbe doma	817	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Druge dolgoročne kapitalске naložbe v tujini	818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Dolgoročno dana posojila in depoziti (820+829+832+835)	819	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno dana posojila (821+822+823+824+825+826+827+828)	820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dana posojila posameznikom	821	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročno dana posojila javnim skladom	822	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Dolgoročno dana posojila javnim podjetjem	823	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Dolgoročno dana posojila finančnim institucijam	824	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Dolgoročno dana posojila privatnim podjetjem	825	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Dolgoročno dana posojila drugim ravnem države	826	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Dolgoročno dana posojila državnemu proračunu	827	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Druga dolgoročno dana posojila v tujino	828	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

B. Dolgoročno dana posojila z odkupom vrednostnih papirjev (830+831)	829	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Domačih vrednostnih papirjev	830	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Tujih vrednostnih papirjev	831	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Dolgoročno dani depoziti (833+834)	832	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dani depoziti poslovnim bankam	833	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Drugi dolgoročno dani depoziti	834	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druga dolgoročno dana posojila	835	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Skupaj (800+819)	836	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Priloga 4: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek v EUR (brez centov)	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	975.716	726.504
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	810.657	614.694
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	165.059	111.810
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	643	0
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	4.997	1.700
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	2.849	677
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	2.849	677
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	984.205	728.881
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	583.960	447.539
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	83.049	56.384
460	STROŠKI MATERIALA	873	98.110	60.398
461	STROŠKI STORITEV	874	402.801	330.757
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	334.949	271.398
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	265.720	225.669
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	22.507	18.680
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	46.722	27.049
462	G) AMORTIZACIJA	879	0	0
463	H) REZERVACIJE	880	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	881	14.792	1.767
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	1.081	1.437

468	L) DRUGI ODHODKI	883	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	81	313
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	81	313
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	934.863	722.454
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	49.342	6.427
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	8.917	2.194
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	40.425	4.233
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	892	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	0	0
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	12	10
	Število mesecev poslovanja	895	12	12

Priloga 5: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek v EUR (brez centov)	
			ZNESEK-Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	ZNESEK-Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (661+662-663+664)	660	720.002	255.714
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	661	720.002	90.655
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	662	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664	0	165.059
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	643	0
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	4.997	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (668+669)	667	2.849	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	2.849	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (660+665+666+667)	670	728.491	255.714
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (672+673+674)	671	376.272	207.688
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	0	83.049
460	STROŠKI MATERIALA	673	74.470	23.640
461	STROŠKI STORITEV	674	301.802	100.999
	F) STROŠKI DELA (676+677+678)	675	322.380	12.569
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	256.314	9.406
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	677	21.714	793
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	44.352	2.370
462	G) AMORTIZACIJA	679	0	0
463	H) REZERVACIJE	680	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	681	10.946	3.846

467	K) FINANČNI ODHODKI	682	800	281
468	L) DRUGI ODHODKI	683	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (685+686)	684	60	21
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	60	21
	N) CELOTNI ODHODKI (671+675+679+680+681+682+683+684)	687	710.458	224.405
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (670-687)	688	18.033	31.309
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (687-670)	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	3.210	5.707
5.331 del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688-690)	691	14.823	25.602
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (689+690) oz. (690-688)	692	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	0	0

Priloga 6: Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek v EUR (brez centov)	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	994.339	760.137
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	739.755	617.521
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	251.958	300.488
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	248.108	200.000
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	248.108	200.000
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	0	
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	3.850	74.182
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	3.850	74.182
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	0	
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	0	1.599
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0	1.599
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij (414+415+416+417)	413	0	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416	0	
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417	0	
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	
741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	0	24.707
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (421+422+423+424+425+426+427+ 428+429+430)	420	487.797	317.033
del 7102	Prejete obresti	422	447	0
del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0	0
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	487	0	0

7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	424	450.439	293.623
72	Kapitalski prihodki	425	0	0
730	Prejete donacije iz domačih virov	426	0	1.700
731	Prejete donacije iz tujine	427	0	0
732	Donacije za odpravo naravnih nesreč	428	0	0
782	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	0	0
783	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz Kohezijskega sklada	489	0	0
784	Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	0	0
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	429	0	15.830
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	36.911	5.880
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433+434+435+436)	431	254.584	142.616
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	254.584	142.616
del 7102	Prejete obresti	433	0	0
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	997.758	740.297
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	753.785	632.337
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	273.010	234.051
del 4000	Plače in dodatki	440	187.312	137.621
del 4001	Regres za letni dopust	441	16.497	9.888
del 4002	Povračila in nadomestila	442	48.797	33.077
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	7.750	11.033
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	11.747	5.280
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	907	37.152
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	43.648	37.948
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	21.307	18.921
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	15.746	15.135

del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	1.267	153
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	518	213
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	4.810	3.526
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+462+463)	453	381.886	345.856
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	148.940	120.093
del 4021	Posebni material in storitve	455	22.073	15.589
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	38.909	35.658
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	3.484	14.339
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	3.728	1.208
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	73.582	74.701
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	24.613	3.322
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0	0
del 4028	Davek na izplačane plače	462	0	0
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	66.557	80.946
403	D. Plačila domačih obresti	464	0	0
404	E. Plačila tujih obresti	465	0	0
410	F. Subvencije	466	0	0
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0	0
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468	0	0
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469	0	0
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+ 478+479+480)	470	55.241	14.482
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	0	0
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	0	0
4202	Nakup opreme	473	53.845	13.260
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	0	0
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	0	0

4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	0	0
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	1.396	1.222
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0	0
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482 + 483+ 484)	481	243.973	107.960
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	10.820	9.885
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	1.634	1.633
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	231.519	96.442
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	0	19.840
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486	3.419	0

Priloga 7: Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek v EUR (brez centov)	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
750	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL (501+502+503+504+505+506+507+508+509+510+511)	500	0	0
7500	Prejeta vračila danih posojil od posameznikov in zasebnikov	501	0	0
7501	Prejeta vračila danih posojil od javnih skladov	502	0	0
7502	Prejeta vračila danih posojil od javnih podjetij in družb, ki so v lasti države ali občin	503	0	0
7503	Prejeta vračila danih posojil od finančnih institucij	504	0	0
7504	Prejeta vračila danih posojil od privatnih podjetij	505	0	0
7505	Prejeta vračila danih posojil od občin	506	0	0
7506	Prejeta vračila danih posojil-iz tujine	507	0	0
7507	Prejeta vračila danih posojil-državnemu proračunu	508	0	0
7508	Prejeta vračila danih posojil od javnih agencij	509	0	0
7509	Prejeta vračila plačanih poroštev	510	0	0
751	Prodaja kapitalskih deležev	511	0	0
440	V. DANA POSOJILA (513+514+515+516+517+518+519+520+521+522+523)	512	0	0
4400	Dana posojila posameznikom in zasebnikom	513	0	0
4401	Dana posojila javnim skladom	514	0	0
4402	Dana posojila javnim podjetjem in družbam, ki so v lasti države ali občin	515	0	0
4403	Dana posojila finančnim institucijam	516	0	0
4404	Dana posojila privatnim podjetjem	517	0	0
4405	Dana posojila občinam	518	0	0
4406	Dana posojila v tujino	519	0	0
4407	Dana posojila državnemu proračunu	520	0	0
4408	Dana posojila javnim agencijam	521	0	0
4409	Plačila zapadlih poroštev	522	0	0

441	Povečanje kapitalskih deležev in naložb	523	0	0
	VI/1 PREJETA MINUS DANA POSOJILA (500-512)	524	0	0
	VI/2 DANA MINUS PREJETA POSOJILA (512-500)	525	0	0

Priloga 8: Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek v EUR (brez centov)	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE (551+559)	550	50.000	50.000
500	Domače zadolževanje (552+553+554+555+556+557+558)	551	50.000	50.000
5001	Najeti krediti pri poslovnih bankah	552	50.000	50.000
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0	0
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	0	0
del 5003	Najeti krediti pri proračunih lokalnih skupnosti	555	0	0
del 5003	Najeti krediti pri skladih socialnega zavarovanja	556	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih javnih skladih	557	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	0	0
501	Zadolževanje v tujini	559	0	0
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (561+569)	560	50.000	50.000
550	Odplačila domačega dolga (562+563+564+565+566+567+568)	561	50.000	50.000
5501	Odplačila kreditov poslovnim bankam	562	50.000	50.000
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0	0
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	0	0
del 5503	Odplačila kreditov proračunom lokalnih skupnosti	565	0	0
del 5503	Odplačila kreditov skladom socialnega zavarovanja	566	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim javnim skladom	567	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0	0
551	Odplačila dolga v tujino	569	0	0
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE (550-560)	570	0	0
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA (560-550)	571	0	0
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (485+524+570)-(486+525+571)	572	0	19.840
	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (486+525+571)-(485+524+570)	573	3.419	0

Datum in kraj nastanka letnega poročila: Pivka, 20. 2. 2023

Datum sprejetja letnega poročila: 23. 2. 2023

Podpisi oseb, ki so odgovorni za sestavo letnega poročila:

Poslovno poročilo so pripravili mag. Janko Boštjančič, Lorena Jaksetič, Boštjan Kurent, Andreja Požar Vadnjal.

Računovodsko poročilo je pripravila računovodkinja Marta Penko.

Pivka, 23. 2. 2023

Direktor: mag. Janko Boštjančič

